

Szakképzési Pályakövetési Rendszer

**A 2022/23-as és 2023/24-es és
2024/25 tanévben végzetek
utánkövetése**

Az Európai Unió
társfinanszírozásával

2026. június

Tartalomjegyzék

Vezetői összefoglaló.....	3
Bevezetés.....	5
Módszertan.....	6
Súlyozás	6
Minta	7
Szakképzésből történő kilépés sikeressége	8
Jelenlegi státusz.....	10
Dolgozik	15
Tanul	42
Álláskereső.....	50
Jövőbeli tervek.....	53
A képzés retrospektív értékelése	57

Vezetői összefoglaló

- A 2022/2023-as és 2023/2024-es és 2024/25 tanévben a szakképzésben végzős tanulók utánkövetési vizsgálata 2026. tavaszán, önkitöltős online kérdőíves adatfelvétel keretében valósult meg. A kérdőívre 373 érvényes válasz érkezett, ebből a 2022/2023-as tanévben végzetek létszáma 48 fő, a 2023/2024-es tanévben végzetek létszáma 64 fő és a 2024/25-ös tanévben végzetek létszáma 261 fő. A kitöltési ráta 9,3%-os volt. A minta nem, iskolatípus, regionalitás, illetve tanulói háttérjellemzők (HH, HHH, SNI, BTMN) szerint súlyozásra került; így ezekre a szempontokra nézve reprezentatívnak minősül. A minta hibahatára 95%-os konfidencia-intervallum mellett $\pm 5,51\%$.
 - A kutatásban résztvevő volt diákok nagy többsége – 95 százaléka – megszerezte azt a végzettséget, amelynek képzésén 2023 vagy 2024 vagy 2025 tavaszán végzős tanuló volt. Akiknek a végzettség megszerzése nem sikerült, többnyire a szakmai vizsga letétele, valamint a szakma-, képzésváltás volt az akadály.
 - A végzett tanulókat az adatfelvétel idején mért főtevékenysége szerint négy csoportba lehet sorolni: dolgozott (36%), tanult (20%), dolgozott és tanult (42%), valamint egyéb tevékenységet végzett (2%). A válaszadók kétharmada (68%) jövedelmet biztosító tevékenységet végzett az adatfelvételt megelőző hónapban.
 - A munkaerőpiacon elhelyezkedett tanulók zöme (97%) Magyarországon dolgozik. Néhány vármegye estében (Fejér, Hajdú-Bihar, Bács-Kiskun, Jász-Nagykun-Szolnok, Pest) jelentős azok aránya, akik nem a korábbi iskolájuk vármegyéjében dolgoznak. A foglalkoztató cégek körében a legkisebb munkavállalói létszámmal működő szervezetek vannak többségben.
 - A munkavállalók döntő többsége (75%) alkalmazott. A válaszadók mediánkeresete nettó 350 ezer Ft. A nagyobb elemszámú tanulói csoportok közül az informatikai és távközlés ágazatban (87%), gazdálkodás és menedzsment (73%) és a turizmus-vendéglátás (73%) ágazatok területén jellemző a legnagyobb illeszkedés a tanult szakma és a betöltött munkakör között. A válaszadók 63%-a szerint munkájuk a korábban tanultakhoz részben vagy teljesen kötődik.
 - A felsorolt tíz kompetenciaterület közül a válaszadók legnagyobb része a kommunikációs készségeket, a technikai és gyakorlati készségeket, a kritikai gondolkodást, a problémamegoldási készségeket és a szakmai specifikus tudást emelte ki, mint munkájuk során fontos készség.
- A pályakezdők szerint egy munkahelyen a legfontosabb szempontok a kellemes munkahelyi környezet, a jó fizetés, az állásbiztonság és a jó munkatársi kapcsolatok. A tényleges munkahelyet tekintve e szempontok közül az állásbiztonság és a könnyen elérhető munkahely dimenziójában mutatkozik a legnagyobb elégedettség. Összességében az elvárásokhoz képest kismértékű elégedetlenség mutatkozik meg a betöltött munkahellyel kapcsolatban – a munkahelykeresési szándékot viszont leginkább a keresettel való elégedetlenség ösztönzi. Az, hogy valaki a tanult ágazatában helyezkedik el, növeli az elégedettségét is.
- Azok, akik a kérdezés idején tanultak, többségében (81%) iskolarendszerű képzésben vettek részt. E csoport közel háromnegyede (72%) felsőfokú tanulmányokat folytatott, negyede pedig valamilyen szakképzést, 4% pedig érettségire tanult. Az életkor és az iskolatípus mentén változik a továbbtanulás iránya.

- A további szakképzésre orientálódók többsége a gépészet, a specializált gép- és járműgyártás, a kereskedelem és a turizmus-vendéglátás területén akar képzettséget szerezni; a felsőoktatásban tanulók pedig valamilyen műszaki, ipari vagy építőipari, üzleti ismereteket célzó, ügyviteli, jogi, információs és kommunikációs technológiai területet preferálnak. A tovább tanulók 46%-a szerint a tanulmányok tárgya teljes mértékben, 35%-a szerint részben kötődik korábbi tanulmányaikhoz.
- A továbbtanulás legfőbb indoka a jobb kereseti pozíció, érdeklődés a terület iránt, egy következő munkahelykeresés jobb esélyei, készségek, kompetenciák növelése.
- Azoknak csupán harmada (34%) keresett munkát, akik nem dolgoztak az adatfelvétel idején. Többségüknek (68%) mindegy, hogy tanult szakmájukban talál-e állást vagy sem.
- Az egy- és hároméves időhorizontban a pályakezdők jövőtervei alig térnek el egymástól: a többség dolgozni (43%) vagy tanulni (23%) szeretne egy év múlva, amely a családalapítás (23%) és külföldi munkavállalás (21%) felé növekszik meg a tanulási szándék rovására hároméves távlatban.
- A képzés retrospektív értékelése alapvetően pozitív a pályakezdők körében: sokat tanult a szakma elméleti oldaláról (68%), az oktatók szakmailag felkészültek voltak (65%), és úgy érzi, jó iskolát választott (60%), valamint jól érezték magukat az iskolában/osztályban (59%). A többségnek tetszett, amit az iskolában tanult (58%), úgy érzi, hogy odafigyeltek rájuk (55%) és sok barátot szereztek (53%). Azok, akik részt vettek benne, a duális képzéssel kapcsolatban is elégedetten nyilatkoztak. Összességében a legnagyobb elégedettség a gyakorlati oktatóval és a gyakorlati képzőhely technikai felszereltségével látható.
- A válaszadók 35%-a most is ugyanazt a szakmát, ugyanabban az iskolában tanulná; 11%-a korábbi iskolájában másik szakmát választana; 14%-a másik iskolában tanulná ugyanazt a szakmát, 20%-a pedig másik iskolát és másik szakmát is választana (19% pedig nem tudja).
- A munkahelyi szükségletek és az iskolában tanultakra való visszaemlékezés összevetése azt mutatja, hogy a legtöbb kompetencia esetében a „piaci elvárás” szintjén, vagy azt meghaladó az iskolai munka értékelése. A kommunikációs készségek és a kritikai gondolkodás kis elmaradással igazodnak a munkahelyek elvárásaihoz.
- A válaszadók szerint az életben való sikerességhez leginkább magabiztosságra, önbizalomra, illetve kemény munkára és kitartásra van szükség. Az iskolai végzettség szempontjából a szakma megszerzését tartják ebben a kérdésben a leginkább fontos tényezőnek, második helyen áll az érettségi vizsga, és mindössze 15% szerint fontos a diploma megléte a sikeres élethez.

Bevezetés

A Szakképzési Pályakövetési Rendszer harmadik pillérét a szakképzésben végzett tanulók utánkövetése alapozza meg. A felmérés célja megismerni a már végzett tanulók iskolán túli karrierrútját, különös tekintettel arra, hogy a rövid távon mért aktivitási státuszukra milyen jellemzők érvényesek.

A tanulmány az online kérdőíves felmérés eredményeinek főbb tanulságait tartalmazza. Az elemzés felépítése – követve a kérdőív tematikus egységeit – a következő: először egy rövid módszertani leírást nyújtunk az adatfelvétel körülményeiről, a súlyozásról és a kialakított minta főbb ismérveivel kapcsolatban. Az első tartalmi fejezetben azt vizsgáljuk, hogy a 2022/2023, a 2023/2024 és a 2024/2025 tanévben végzősök közül milyen arányban végezték el ténylegesen középfokú oktatásukat, milyen arányban sikerült a tényleges kilépés. A következő – három alfejezetre bomló – részben a jelenlegi státuszt vizsgáljuk: dolgozik-e, tanul-e vagy állást keres-e a megkérdezett. Mindhárom státuszkategória jellemző tulajdonságait, paramétereit megvizsgáljuk, különös tekintettel a képzéssel kapcsolatos illeszkedésre. Ezt követően a jövőbeli tervekkel kapcsolatos véleményeket ismertetjük. Végezetül arra térünk ki, hogy a válaszadó pályakezdők hogyan értékelik korábbi tanulmányaikat, miben tartják erősnek és miben gyengébbnek szakképző iskolai vagy technikumi képzésüket – különös tekintettel a munkaerőpiaci beválásra.

Módszertan

A felmérés online önkitöltős kérdőív segítségével készült. A vizsgálat alappopulációját azok a tanulók alkották, akik a 2022/23-as vagy 2023/24-es vagy a 2024/25-ös tanévben a szakképzés különböző intézményeiben végzős tanulók voltak. Utóbbi tanulói körben 2025. április és június között szintén egy online önkitöltős kérdőíves felvétel zajlott, melynek keretében a tanulók jelezhették szándékukat arra vonatkozóan, hogy egy későbbi időpontban újra felkereshessük őket kérdéseinkkel. Jelen utánkövető kutatás populációját ez a tanulói kör adja. A kérdőíves adatfelvételre 2026. április 15. és május 11. között került sor. A felmérés informatikai háttérét a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal biztosította.

A kérdőív kialakítása tematikus egységekben valósult meg, az egyes tematikus egységekben a válaszok maximalizálása érdekében minden érvényes válasz mentésre került. A kérdőív kitöltése során bekövetkezett lemorzsolódás miatt a kérdőív különböző szakaszaiban eltérő elemszám jellemző. Összességében 373 tanuló adott legalább a kérdőív első egységében értékelhető választ, ill. 219 tanuló a kérdőív utolsó érdemi részére is válaszolt. A teljes válaszadói létszámból a 2022/23-as tanévben 48 fő végzett, a 2023/24-es tanévben 64 fő végzett és a 2024/25-ös tanévben 261 fő végzett. A három évfolyam ugyanazokat a kérdőívblokkokat töltötte ki. Az elemzések során a három évfolyamot csak azokban az esetekben emeljük ki külön-külön, ahol jelentős eltérés mutatkozott a vizsgált változók mentén. A Pályakövetési kérdőívben elérhetőségüket biztosító és részvételi szándékukat jelző tanulók 9,3%-a töltötte ki a kutatási kérdőívet.

Súlyozás

A populáció különböző fő paraméterei és a minta főbb szocio-demográfiai és képzési jellemzői között markáns eltérés csupán a megkérdezett neme és az ellátott feladat esetében látható: az Utánkövető kérdőív kitöltői között a nők és a technikumban végzettek felül-, a férfiak és a szakképző iskolában végzettek pedig alulreprezentáltak (az eltérés az alappopulációhoz képest 8-14százalékpont). Végeredményben a minta megbízható, ugyanakkor elemzés előtt a kisebb torzulásokat súlyozással érdemes kiegyensúlyozni.

A súlyozás hét szempont figyelembevételével valósult meg. Súlyozási szempontként vettük figyelembe a megkérdezett nemét, az iskola típusát, az iskola regionális elhelyezkedését, illetve azt, hogy a megkérdezettnek volt-e SNI, BTMN, HH vagy HHH státuszbesorolása. A súlyozás peremsúlyozási algoritmussal történt. A súlyváltozó átlaga 1,00, szórása 0,457. A súlyozási eljárás a minta elemszámából következően a hátrányjellemzőket (SNI, BMTN, HH, HHH) kevésbé tudta figyelembe venni. A minta hibahatára 95%-os konfidencia-intervallum mellett $\pm 5,51\%$.

		Alap- populáció	Utánkövető kérdőívet kitöltők (súlyozatlan)	Utánkövető kérdőívet kitöltők (súlyozott)
NEM	Férfi	56,9	43,2	56,9
	Nő	43,1	56,8	43,1
ÉLETKOR	18 - 19	11,5	12,1	17,8
	20-21	62,9	65,4	59,8
	22-23	21,9	19,3	19,1
	24+	3,7	3,2	3,3
INTÉZMÉNY RÉGIÓJA	Közép-Magyarország	25,6	24,4	25,6
	Dél-Alföld	15,1	22,3	15,1
	Dél-Dunántúl	9,3	4,8	9,3
	Észak-Alföld	16,1	13,7	16,2
	Észak-Magyarország	11,1	7,8	11,2
	Közép-Dunántúl	10,5	13,7	10,5
	Nyugat-Dunántúl	12,2	13,4	12,2
ELLÁTOTT FELADAT	Szakképző iskola	26,6	18,2	26,6
	Technikum	72,4	80,4	72,4
	Egyéb	0,9	1,3	0,9
HÁTRÁNY- TÉNYEZŐK	SNI	8,5	9,1	8,5
	BTMN	6,9	6,2	6,9
	HH	2,6	3,2	2,6
	HHH	3,1	2,4	3,1
ÖSSZESEN		100,0	100,0	100,0

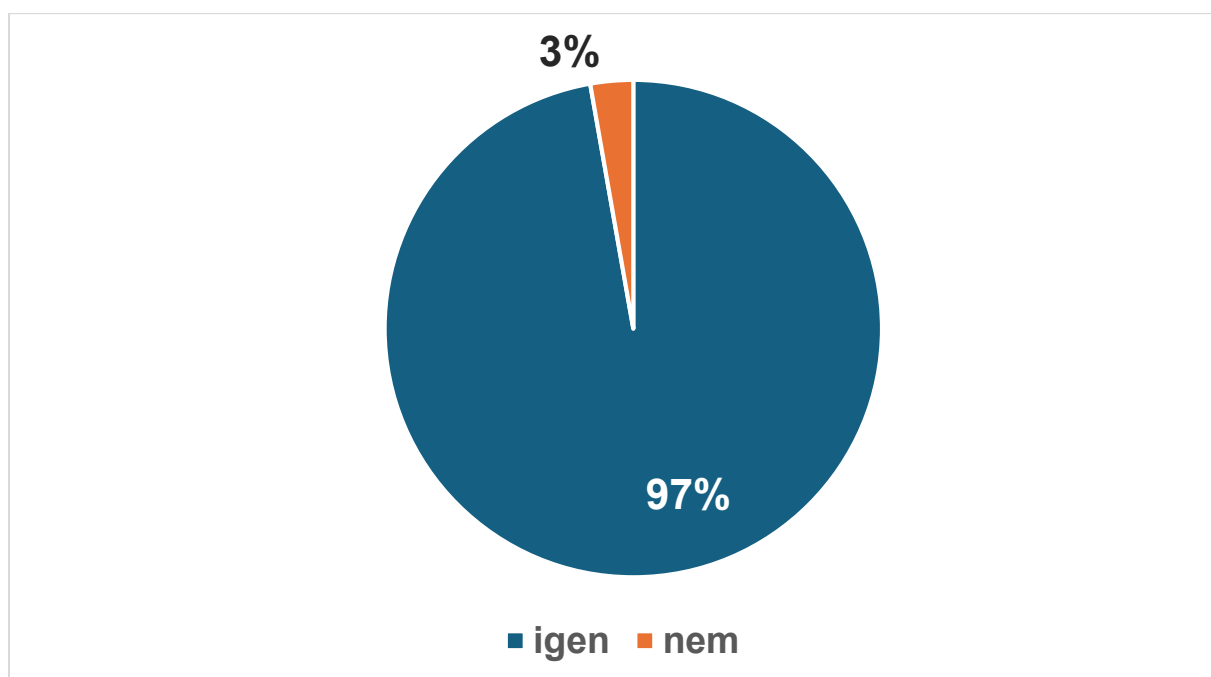
1. táblázat: Alappopuláció, súlyozatlan és súlyozott minta alapeloszlásai a súlyozási paraméterek szerint, %

Minta

A súlyozott minta többsége (57%) férfi. A 18-19 évesek aránya 18, a 20-21 éveseké 60, a 22-23 éveseké 19, az ennél idősebb végzett tanulóké pedig 3%. A korábbi iskola regionális elhelyezkedése szerint a válaszadók több mint negyede (27%) a közép-magyarországi, 16 százaléka észak-alföldi, 15 százalék dél-alföldi, és 12 százaléka nyugat-dunántúli. Az észak-magyarországi és közép-dunántúli származásúak a minta 11-11 százalékát teszik ki, míg a dél-dunántúli származásúak a 9 százalékát. A minta többsége, 72 százaléka technikumban végzett tanulóból áll, 27 százalék pedig szakképző iskolában végzett 2023-ban, 2024-ben vagy 2025-ben. A minta 8,5 százaléka sajátos nevelési igényű, 6,9 százaléka beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő, 2,6 százaléka hátrányos helyzetű, további 3,1 százalék halmozottan hátrányos helyzetű tanulónak számított. A 2022/2023. tanévben végzettek létszáma 54 fő (a minta 14 százaléka), a 2023/2024. tanévben végzettek létszáma 74 fő (a minta 20 százaléka) és 2024/2025 tanévben végzettek létszáma 246 (a minta több mint fele, 66 százaléka).

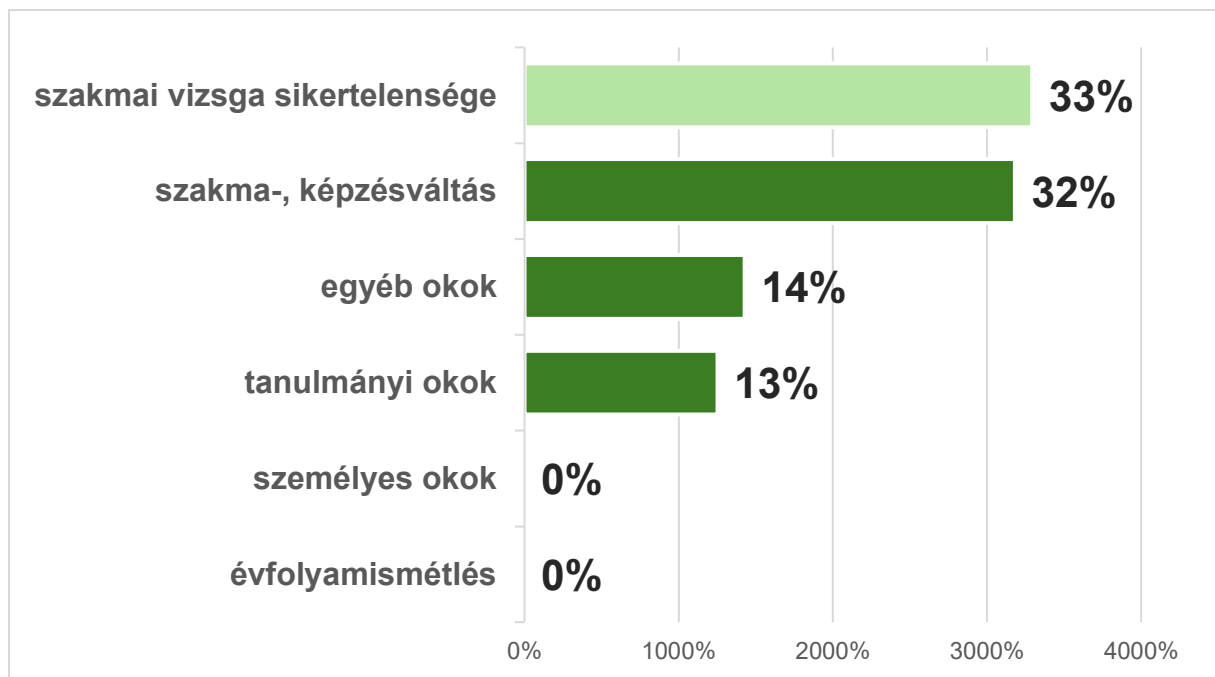
Szakképzésből történő kilépés sikeressége

A kutatásban résztvevő volt diákok döntő többsége – 97,2 százaléka – megszerezte azt a végzettséget, amelynek képzésén 2023 vagy 2024 vagy 2025 tavaszán végzős tanuló volt. Akiknek nem sikerült a szakmai végzettségüknek a megszerzése, kizárólag a technikumi és egyéb képzésben résztvevők közül kerültek ki (ez a megkérdezett technikumi tanulók 3,7%-át jelenti).

1. ábra: Az elérhetősége megadásakor, 2023 vagy 2024 vagy 2025 tavaszán végzős tanuló volt a szakképzésben. Ezt a végzettséget megszerezte végül? (N=373)

Azoknak, akik nem szerezték meg végzettségüket, többféle okból kifolyólag alakult így az életük. Nem volt olyan válaszadó volt, aki úgy nyilatkozott, hogy évfolyamot kellett ismételnie, vagy személyes okok miatt nem tudta megszerezni a végzettséget. Egy-egy fő volt, akik tanulmányi okok miatt hagyták abba a képzést, vagy egyéb oka volt. A legnagyobb számosságban azokat találjuk, akiknek nem sikerült a szakmai vizsgájuk (3 válaszadó) vagy pedig másik szakmára váltottak (szintúgy 3 válaszadó).

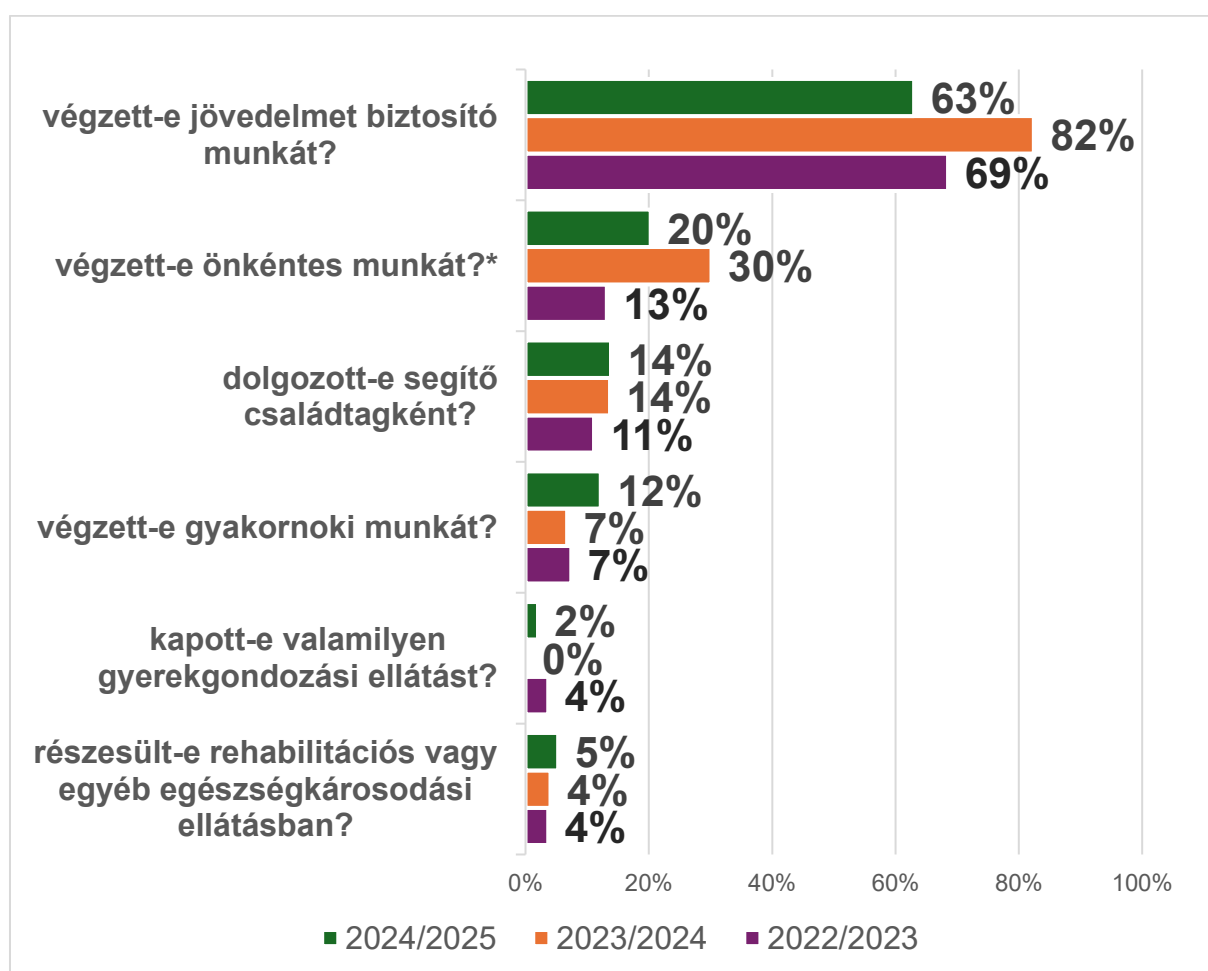

2. ábra: Mi volt az oka, hogy nem szerezte meg a végzettséget? (N=10)

A végzettség megszerzésének elmaradása egyetlen szocio-demográfiai szempont mentén sem mutat jelentős eltérést, noha ebben vélhetően az alacsony elemszámok is szerepet játszanak.

Jelenlegi státusz

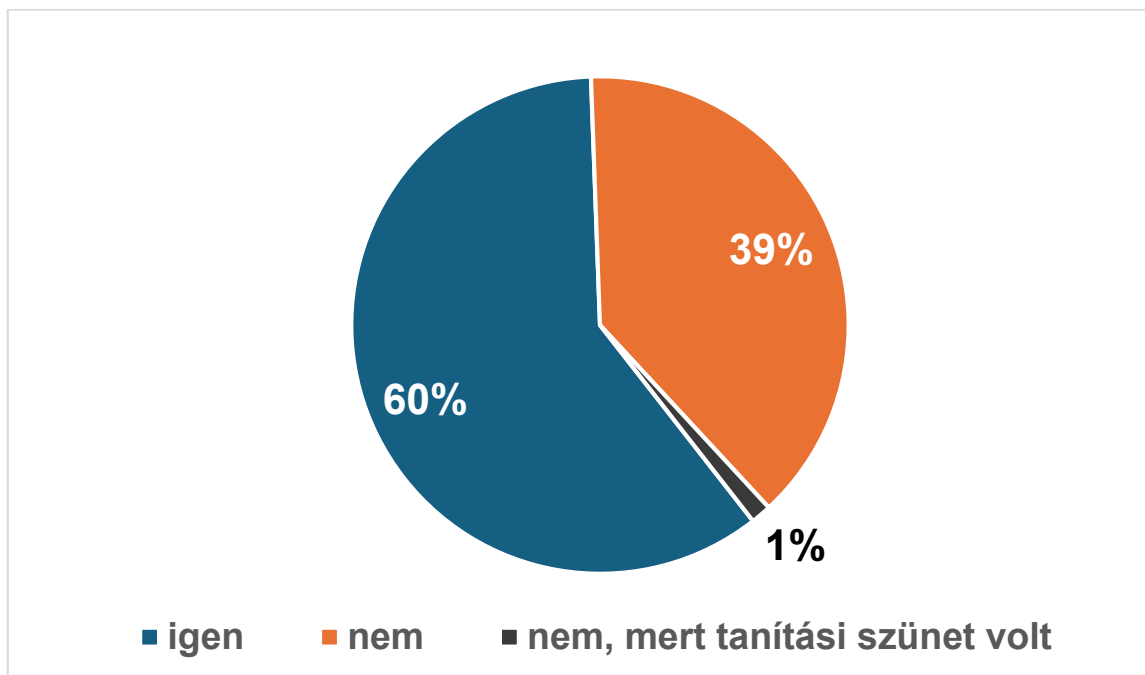
A kérdőív egyik fókuszában az állt, hogy a kérdezés idején (pontosabban a kérdezést megelőző hónapban, azaz 2024 decemberében-januárjában vagy 2025 október-novemberében vagy 2026 február során) vajon milyen aktivitással volt jellemezhető a végzett tanuló. A kutatásban résztvevők kétharmada, 68 százaléka nyilatkozott úgy, hogy jövedelmet biztosító tevékenységet, munkát végzett. A korábbi (2023/2024.) tanévben végzetek között magasabb az arány (82%), ám az eltérés nem jelentős. Minden ötödik (21%) válaszadó valamilyen önkéntes munkát végzett, amely a 2023/2024. tanévben végzetek körében szignifikánsan magasabb arányt (30%) mutat a többi vizsgálati tanév évfolyamához képest (13-20%). A válaszadók 13 százaléka segítő családtagként dolgozott, gyakornoki munkát pedig 10 százaléknian végeztek. Valamilyen gyerekgondozással vagy egészségügyi rehabilitációval kapcsolatos ellátást 2-5 százaléknian kaptak.

3. ábra: Az elmúlt egy hónapban... (N=373) *szignifikáns eltérés

A megkérdezettek többsége – bár végzős iskolai státuszuk volt jellemző a 2022/23. vagy 2023/24. vagy 2024/25. tanévben – a kérdezés idején is folytatott valamilyen tanulmányt. Összességében a válaszadók több mint fele fele, 60 százaléka nyilatkozott úgy, hogy tanult

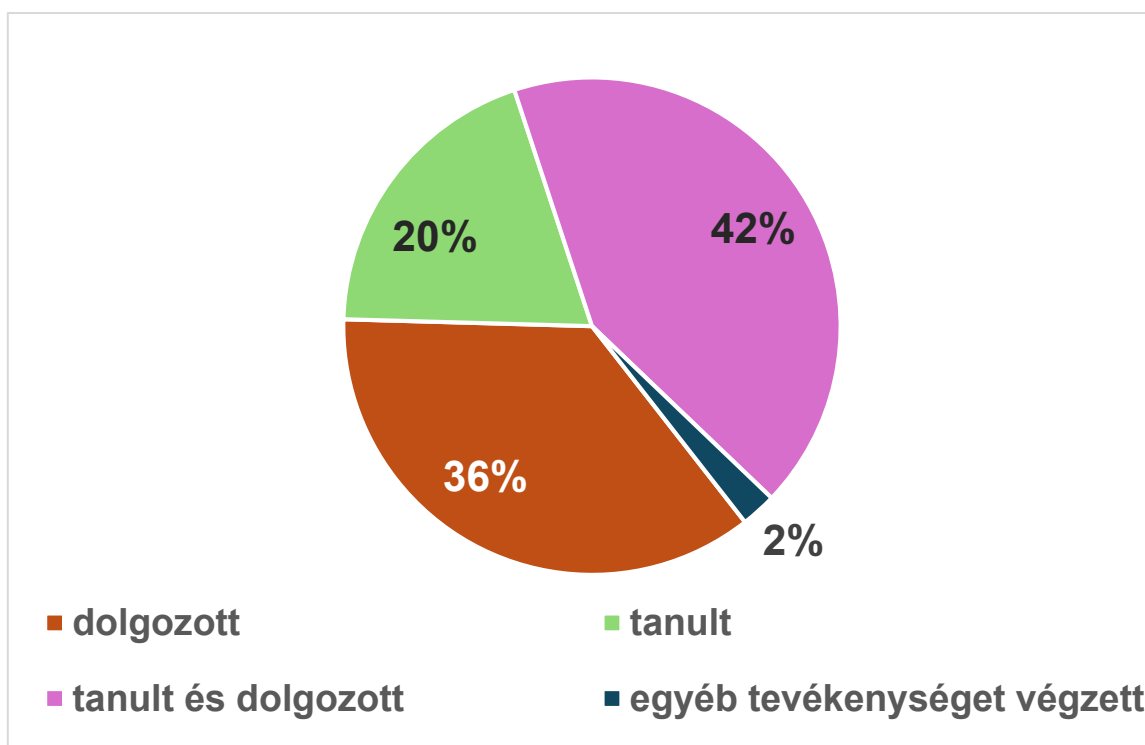
az elmúlt egy hónap során, részt vett valamilyen képzésben, oktatásban (ennek részleteiről később).

4. ábra: Az elmúlt egy hónapban részt vett-e valamilyen oktatásban, képzésben? (N=373)

Rendkívül alacsony arányban, de előfordult a mintában egy-egy olyan megkérdezett, aki főtevékenységként háztartásbeli volt és valamely családtagjának ellátásával foglalkozott, otthon tanult vagy vizsgára készült, illetve vagyonából vagy más nem keresőtevékenységből származó jövedelemből élt. Néhányan pihenéssel, kikapcsolódással töltötték az adatfelvételt megelőző hónapot (5 fő), vagy egyéb tevékenységet végeztek (3 fő).

Amennyiben a fenti státuszalkotó tevékenységtípusokat összegezzük, négy fő aktivitást lehet megkülönböztetni. Egyrészt a megkérdezettek főtevékenységként (csaknem kizáróan) dolgozhattak; másrészt (csaknem kizáróan) tanulhattak; harmadrészt dolgozhattak és tanulhattak párhuzamosan, egy időben. Megkülönböztethetünk egy negyedik kategóriát, ide soroltunk minden egyéb, a fentiektől eltérő főtevékenységet (ellátást kapott, inaktív volt). Azok aránya, akik a vizsgálat időszaka alatt főtevékenységként dolgoztak 36%. A kizárólag tanulmányaikkal foglalkozók aránya húszszázaléknyi. Jelentős arányban találjuk azokat, akik dolgoztak és tanultak párhuzamosan: hányaduk több, mint a kizárólag dolgozók aránya (42%). Az inaktív vagy valamilyen ellátást kapó (továbbiakban: egyéb) csoportban 2 százaléknyan vannak.

5. ábra: Az elmúlt egy hónap fő státusza (N=373)

A három tanév végzettjei között jelentős különbség nem mutatkozik, a dolgozók aránya valamivel magasabb a korábbi tanévben végzetek között (2022/23. tanév: 43%; 2023/24. tanév: 49% és 2024/25. tanév: 31%) a kizárólag tanulók rovására (2022/23. tanév: 19%; 2023/24. tanév: 11% és 2024/25. tanév: 22%).

Az egyes demográfiai csoportok közül csupán kisebb különbségek rajzolódnak ki az egyes státuszkategóriák eloszlását tekintve, azonban a legtöbb esetben nem szignifikáns, vélhetően az alacsony elemszámok miatt – egyedül az életkori csoportok és az ellátott feladattípus között látszik szignifikáns különbség. A férfiak körében a dolgozók aránya és a tanulók aránya 36%, illetve 20%, ez a nőknél 37%, illetve 19%, a férfiak körében a tanul és dolgozik státuszúak magasabb arányban vannak, mint a nők esetén (43% a 41%-hoz képest). A legfiatalabb és legidősebb korcsoport esetén a dolgozók aránya a legmagasabb (52%, illetve 54%), míg a 20-21 és 22-23 évesek esetén a dolgozik és tanul párhuzamos státusz fordul elő a legnagyobb arányban (46% és 34%). Régióként a dolgozók aránya 30% (Dél-Alföld és Közép-Magyarország) és 55% (Észak-Magyarország) közé esik. A tanulók aránya Dél-Alföldön a legmagasabb (25%), a tanul és dolgozik státuszúak aránya a Dél-Dunántúlon a legmagasabb (46%). Az egyéb státuszúak a Észak-Alföldön jelennek meg a legnagyobb arányban.

Azon tanulók között, akiket valamilyen tanulási hátránytényező érintett (SNI, BTMN, hátrányos/halmozottan hátrányos helyzet), magas azok aránya (42%), akik kizárólag elhelyezkedtek. Ezzel szemben, körükben kevesebben (32%) folytattak munka mellett

tanulmányokat, ami tíz százalékponttal alacsonyabb arányt jelent a teljes mintához képest (42%).

	dolgozott	tanult	tanult és dolgozott	egyéb tevékenységet végzett
ÖSSZES VÁLASZADÓ	36%	20%	42%	2%
NEM				
férfi	36%	20%	43%	1%
nő	37%	19%	41%	4%
KORCSOPORT				
18-19 évesek	52%	12%	34%	1%
20-21 évesek	28%	24%	46%	2%
22-23 évesek	44%	16%	34%	6%
legalább 24 évesek	54%	0%	46%	0%
RÉGIÓ				
Közép-Magyarország	30%	20%	48%	2%
Dél-Alföld	30%	25%	43%	2%
Dél-Dunántúl	34%	20%	46%	0%
Észak-Alföld	37%	18%	38%	7%
Észak-Magyarország	55%	17%	29%	0%
Közép-Dunántúl	38%	15%	45%	3%
Nyugat-Dunántúl	39%	20%	41%	0%
TANULÁSI HÁTRÁNY				
bármilyen hátrány	42%	21%	32%	6%

2. táblázat: Az elmúlt hónap fő státusza – szocio-demográfiai mutatók szerint (N=373)

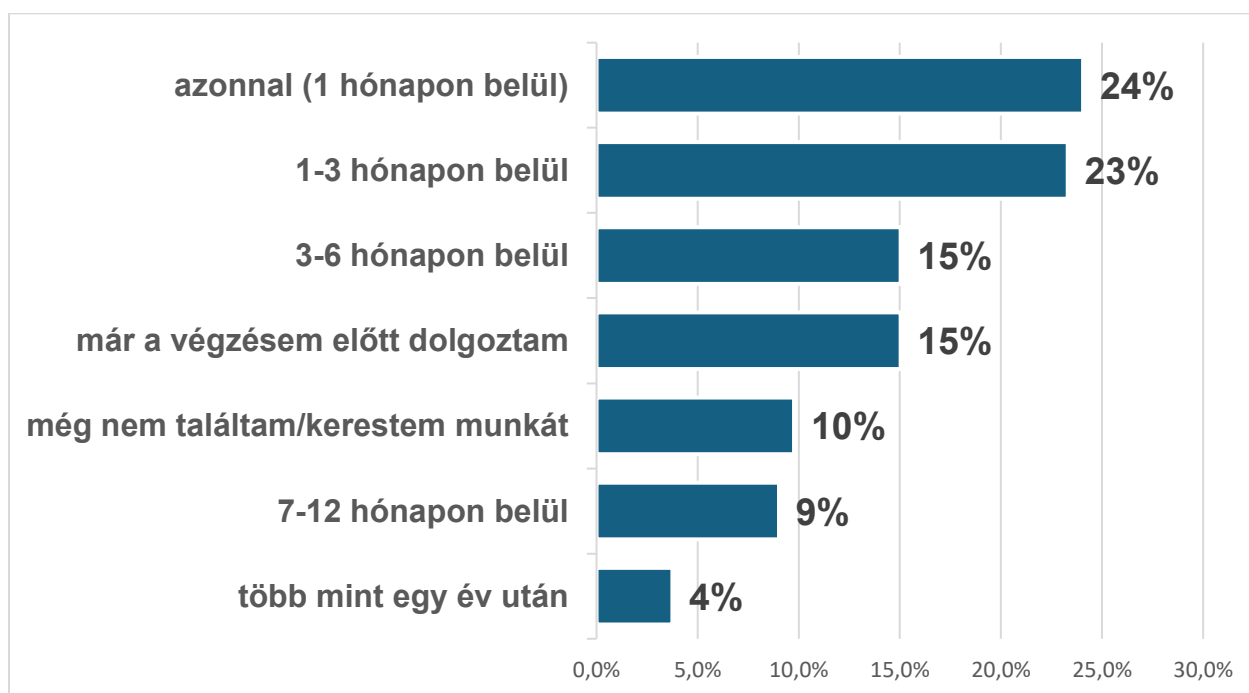
A képzést követő középtávú státusz alakulása a mentén jelentős eltéréseket mutat, hogy milyen típusú középiskolában vagy milyen ágazaton végzett a megkérdezett. Jellemzően a szakképző iskolákban végzettek zöme (52%) kizárólag a munkaerőpiacon érvényesült, 31 százaléka dolgozott és tanult és 13 százaléknyan tanultak kizárólagosan. A technikumokban végzett tanulók valamivel kevesebb mint harmada (30%) helyezkedett el (kizárólag), 46 százaléuk tanult és dolgozott, 22 százaléuk pedig „csak” tanulmányokat folytatott. Az egyéb tevékenységet végzők aránya a szakképző iskola esetén volt magasabb? (4%). Az egyéb iskolatípus (például szakgimnázium) esetén a legmagasabb státusz a tanult és dolgozott volt (75%).

Azok aránya, akik a végzést követően elhelyezkedtek és nem tanultak tovább magasabbnak minősül a gépiparhoz (60%), a vendéglátáshoz, személyi szolgáltatásokhoz (50%) kapcsolódó ágazatokban végzettek körében. Jellemző, hogy az agrár és termelőipar ágazatban szakmát szerzők körében jóval alacsonyabb arányban (20% és 22%) találjuk azokat, akik tanulnak is és dolgoznak is párhuzamosan. Végezetül az építőipar és gazdálkodás, kereskedelem ágazatot érdemes még kiemelni: az ágazatban végzők körében a tanulás mellett elhelyezkedők aránya meghaladja a teljes mintára jellemző arányokat (53-52%).

	dolgozott	tanult	tanult és dolgozott	egyéb tevékenységet végzett
ÖSSZES VÁLASZADÓ	36%	19%	42%	2%
ISKOLATÍPUS				
szakképző iskola	52%	13%	31%	4%
technikum	30%	22%	46%	2%
egyéb	25%	0%	75%	0%
ÁGAZAT				
agrár	20%	50%	20%	10%
egészségügy	25%	42%	33%	0%
elektronika, informatika	34%	27%	38%	1%
termelőipar	39%	39%	22%	0%
építőipar	29%	12%	53%	6%
gazdálkodás, kereskedelem	29%	18%	52%	2%
gépipar, közlekedés	60%	0%	40%	0%
vendéglátás, személyi szolgáltatások	50%	15%	35%	0%
egyéb	30%	20%	40%	10%

3. táblázat: Az elmúlt hónap fő státusza – iskolatípus és ágazat szerint (N=373)

A munkahely megtalálása a válaszadók felénél nem okozott problémát: 24 százalékuk a végzettséget követően szinte azonnal (1 hónapon belül) talált munkát, míg 15 százalékuk már a végzést megelőzően is dolgozott. 10 százalék még nem talált vagy még nem keresett munkát, 23 százalékuk 1-3 hónapon belül sikeresen elhelyezkedett. Azoknak az aránya, akik több mint egy évig voltak munkakeresők, 4 százalék.

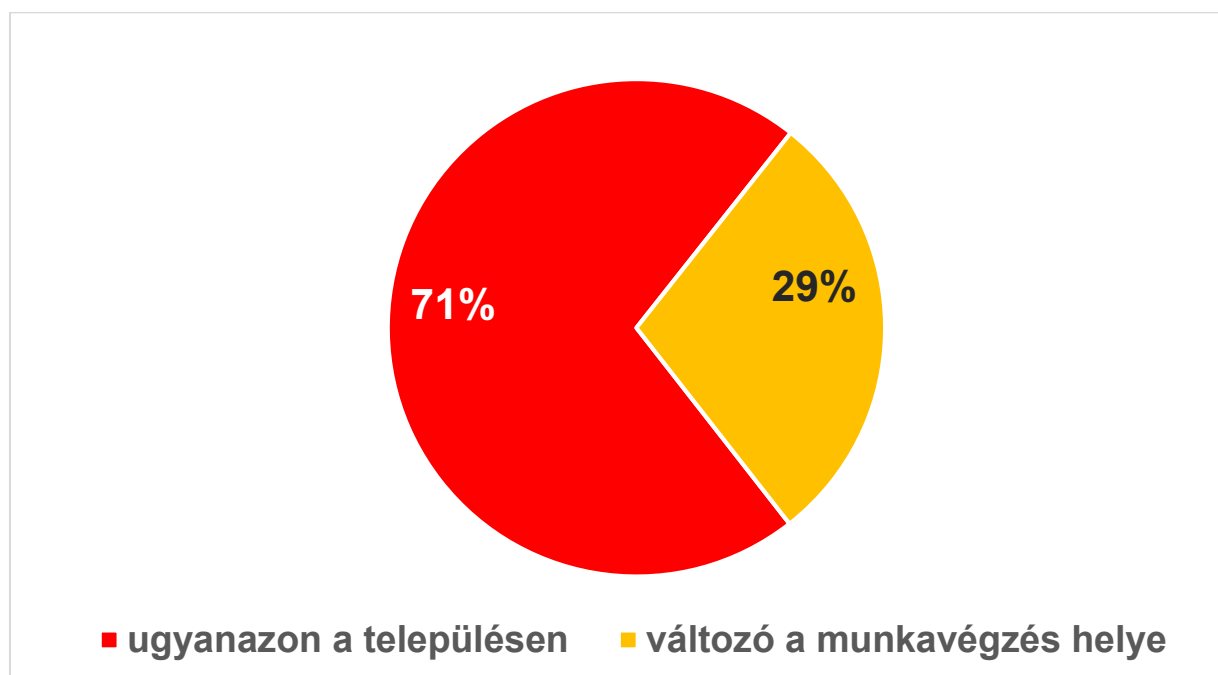
6. ábra: Végzését követően mennyi idő után talált munkát? (érdemben válaszolók (akik kizárólag dolgoznak), N=133)

Dolgozik

A kérdőív munkakörülményekre vonatkozó kérdései csak azon végzett tanuló körére került feltételre, akik úgy nyilatkoztak a korábbiakban, hogy fő státuszukat tekintve dolgoznak vagy tanulnak és dolgoznak, ez összesen 188 főt jelent.

Gyakorlatilag minden (97%) végzett és elhelyezkedett tanuló Magyarországon dolgozik. Azok a tanulók, akik úgy nyilatkoztak, hogy külföldön dolgoznak Írországot (2 fő), Németországot (1 fő) nevezték meg célországként. Érdemi mintázat az alacsony elemszám miatt nem figyelhető meg abban, hogy a demográfiai vagy képzési jellemzők befolyásolják-e a külföldi munkavállalást.

A Magyarországon dolgozók háromnegyedének (71%) munkahelye egyetlen meghatározható településen van, 29 százalékának azonban változó a munkavégzés helye. Az érdemi válaszokat tekintve a vármegyék közül a fővárost (24%), Bács-Kiskun vármegyét (9%), Szabolcs-Szatmár-Bereg (8%) vármegyét lehet kiemelni, mint ahol a legnagyobb arányban dolgoznak a végzett diákok. A települések közül szintén a nagyvárosokat lehet feljegyezni: Győr, Szeged, Szekszárd, Kecskemét, Budapesten a VIII. és IX. kerület szívja fel a végzettek legnagyobb arányát.

7. ábra: Rendszerint ugyanazon a településen dolgozik vagy változó a munkavégzésének helye?
(Magyarországon munkavállalók, N=188)

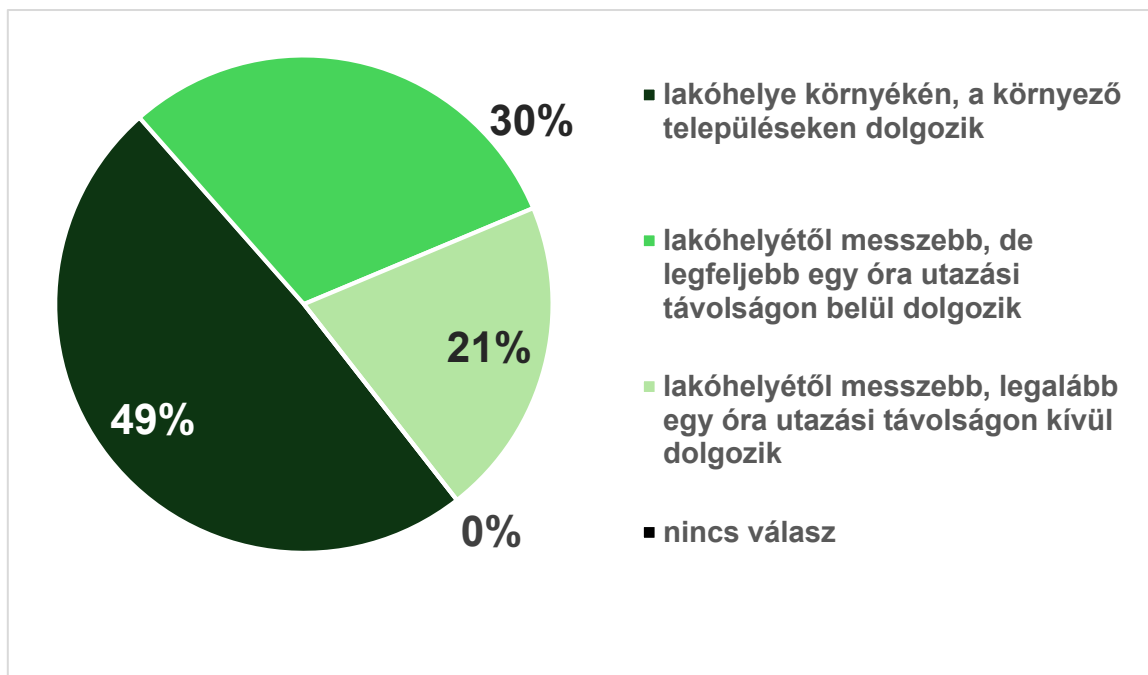
A végzettek iskolájának vármegyéje és a munkahely vármegyéje összevetésében néhány jellemző térségi mobilitási trend rajzolódik ki (az eltérések ugyanakkor nem szignifikánsak, vélhetően az alacsony elemszámok miatt). A Fejér (25%), Borsod-Abaúj (33%) vármegyei iskolákban végzett tanulók harmada, illetve negyede, a Vas és Veszprém (50-50%)

vármegyeieknek fele dolgozik csak abban a vármegyében, ahova középiskolába járt. A többi vármegye esetében az iskolával azonos vármegyében dolgozók aránya jellemzően 60-100% körül alakul. Budapest elszívóereje érződik Fejér, Hajdú-Bihar, Bács-Kiskun, Jász-Nagykun-Szolnok, Pest és ? vármegyei székhelyű iskolák esetén.

	Bács-Kiskun	Baranya	Békés	Borsod-Abaúj-Zemplén	Budapest	Csongrád-Csanád	Fejér	Győr-Moson-Sopron	Hajdú-Bihar	Heves	Jász-Nagykun-Szolnok	Komárom-Esztergom	Nógrád	Pest	Somogy	Szabolcs-Szatmár-Bereg	Tolna	Vas	Veszprém	Zala	Összesen
Bács-Kiskun	67%				25%									8%							100%
Baranya		100%																			100%
Békés			75%																25%		100%
Borsod-Abaúj-Zemplén				33%	22%									33%		11%					100%
Budapest	3%				73%		7%				3%			13%							100%
Csongrád-Csanád	17%					83%															100%
Fejér							25%	25%						25%			25%				100%
Győr-Moson-Sopron					14%		14%	71%													100%
Hajdú-Bihar				17%					83%												100%
Heves										100%											100%
Jász-Nagykun-Szolnok					20%						80%										100%
Komárom-Esztergom												86%		14%							100%
Nógrád													100%								100%
Pest					67%					33%											100%
Somogy															100%						100%
Szabolcs-Szatmár-Bereg																100%					100%
Tolna	20%																80%				100%
Vas					25%			25%										50%			100%
Veszprém							50%												50%		100%
Zala					14%														14%	71%	100%
Össz.	9%	1%	2%	3%	24%	4%	4%	5%	4%	4%	4%	4%	1%	7%	1%	8%	7%	1%	2%	4%	100%

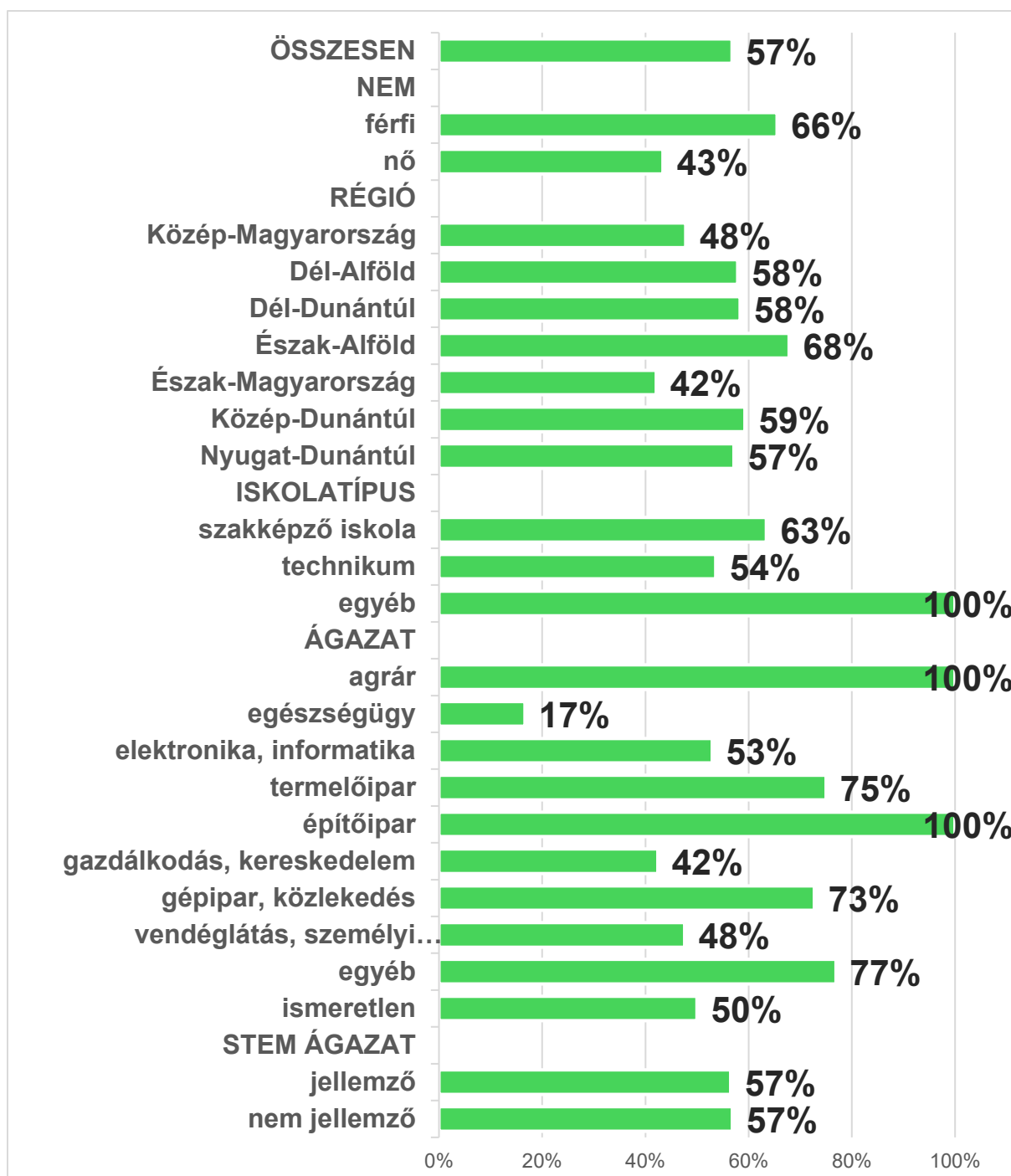
4. táblázat: A munkahely vármegyéje - aszerint, hogy mely vármegyében volt a kibocsátó középiskola (Magyarországon munkavállalók, akiknek munkavégzésük helye nem változó, N=136)

Korábban említettük, hogy azok aránya, akiknek munkahelye nem mindig ugyanazon a településen van, 29%. E megkérdezetti kör közel fele (49%) nyilatkozott úgy, hogy munkahelye jellemzően a lakóhelyének környékén van, azaz a környező településeken dolgozik. További harmaduk (30%) esetében a munkahely a lakóhelytől messzebb, de legfeljebb egy óra utazási távolságon belül található. Végezetül az érintettek legnagyobb százalékára (21%) igaz, hogy még ennél is nagyobb távolságra kell ingáznia ahhoz, hogy munkába jusson.

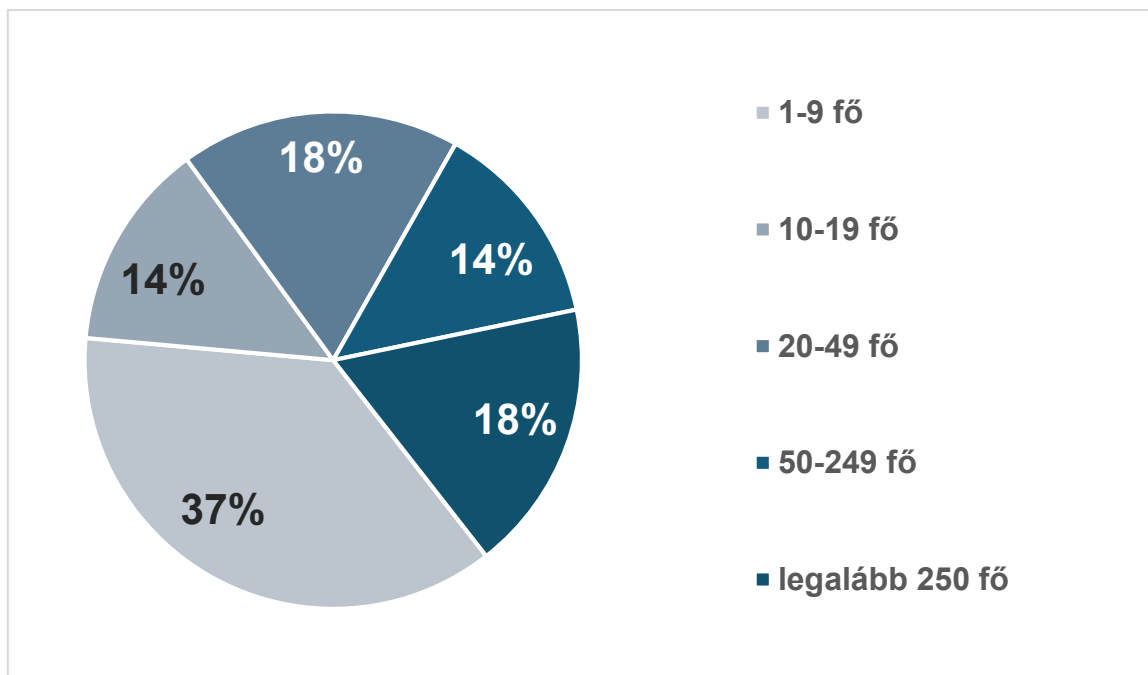
8. ábra: Jellemzően... (Magyarországon munkavállalók, akiknek munkavégzésük helye változó, N=54)

Összességében a válaszadók körülbelül több mint felét (57%) teszik ki azok aránya, akik feltehetően nem a lakóhelyük településén vállaltak munkát. A férfiak (66%), és azok körében, akik az észak-alföldi (68%) régióban jártak iskolába magasabb ez az arány. Jellemző, hogy az agrár (100%), az építőipar (100%), és a termelőipar (75%) ágazatokban nagyobb az otthonról messzebb lévő településeken dolgozók aránya.

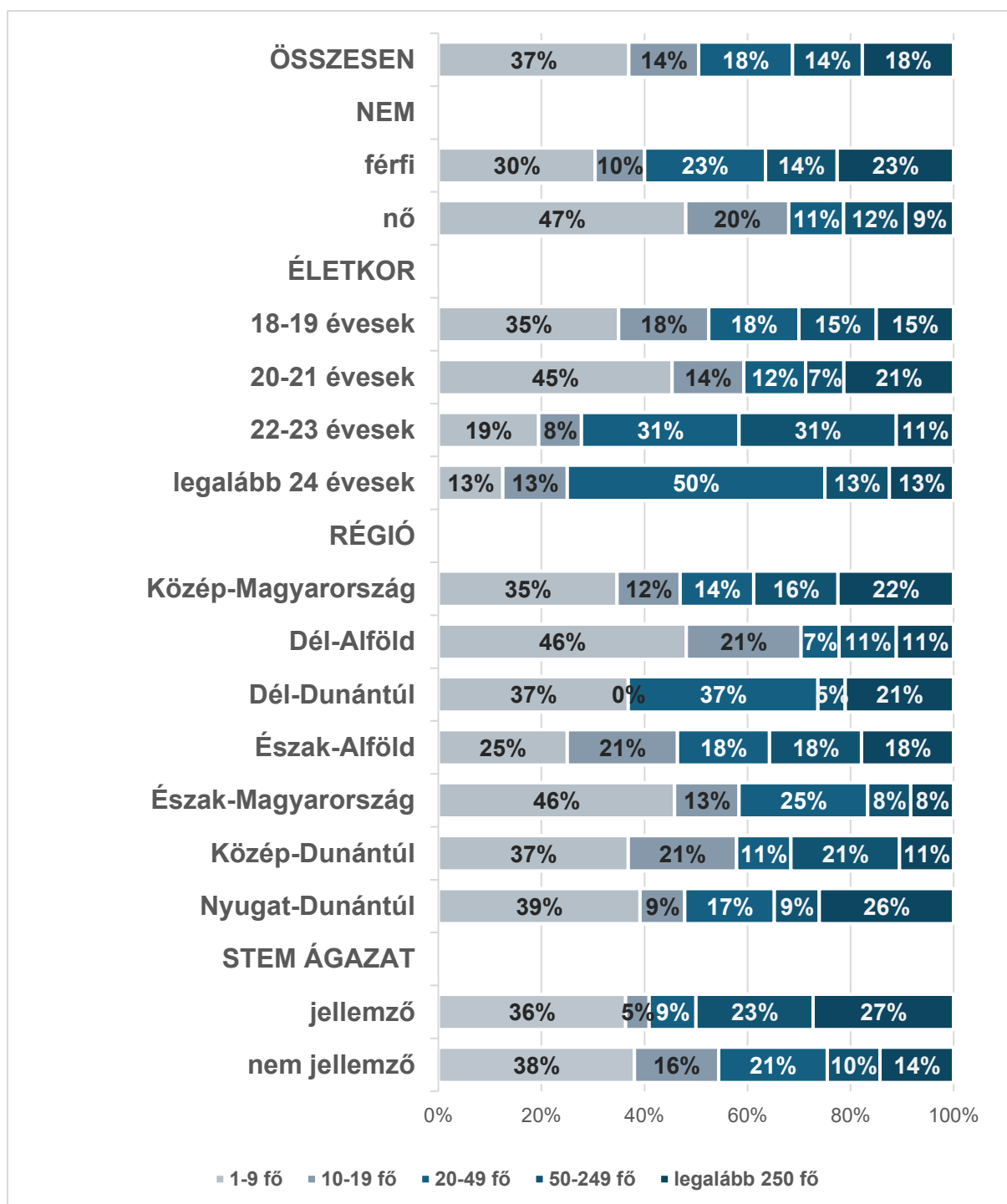
9. ábra: Lakóhelytől feltehetően eltérő településen munkát vállalók aránya – nem, iskola régiója iskolatípus és a szakma ágazata szerint (elhelyezkedő megkérdezettek, N=192)

A munkát vállaló szakképzésben végzett tanulók több mint egyharmada (37%) kisvállalatnál dolgozik, ahol a foglalkoztatottak létszáma kevesebb mint 9 fő. Az 50-249 főt foglalkoztató cégeknél dolgozik a válaszadók 14 százaléka, 250 főnél több főt foglalkoztató cégnél további 18% vállalt munkát. A válaszadók körülbelül azonos arányban nyilatkoztak úgy, hogy 10-19 fős, vagy 20-49 fős vállalatoknál, cégeknél van a munkahelyük (14 és 18%).

10. ábra: Hányan dolgoznak a munkáltatójánál azon a telephelyen, ahol Ön is dolgozik? (elhelyezkedő megkérdezettek, N=192)

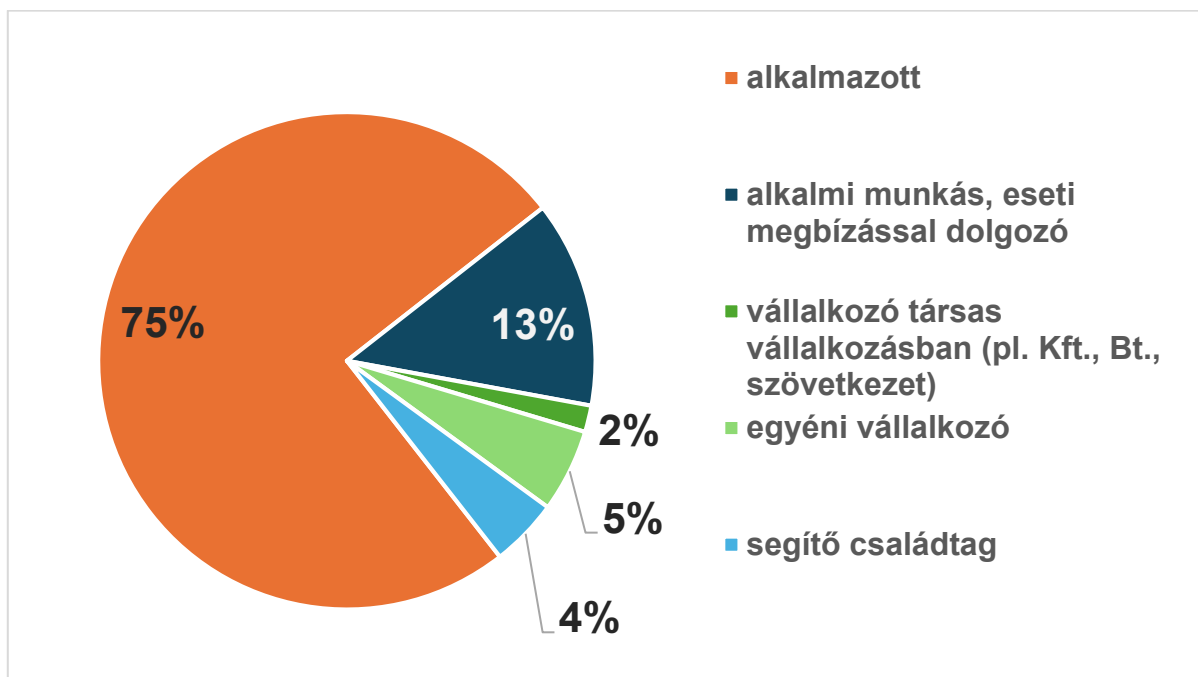
Az egyes szocio-demográfiai és képzési csoportok lényegesen nem különülnek el egymástól abban az értelemben, hogy inkább kicsi vagy inkább nagy foglalkoztatónál vállaltak munkát. Annyi mindenesetre kijelenthető, hogy a férfiak (23%), a 20-21 évesek (21%), illetve a STEM ágazatokban szakmát szerzők (27%) körében valamivel magasabb azok aránya, akik nagyobb (legalább 250 fős) foglalkoztatókkal szerződtek le. Kisvállalatoknál (9-nél kevesebb főt foglalkoztató munkaadók) dolgozik a nők közel fele (47%), a még fiatalnak számító korosztály nagyrésze (a 20-21 évesek 45%-a), az észak-magyarországi és dél-alföldi régióból származók 46 százaléka, és tanulási hátránnyal küzdők túlnyomó többsége (41%), és a technikumi iskolában végzetek fele (50%). Ezek az eltérések azonban statisztikailag nem igazolhatók az alacsony elemszámok miatt.

11. ábra: Hányan dolgoznak a munkáltatójánál azon a telephelyen, ahol Ön is dolgozik? – nem, életkor és a szakma STEM ágazata szerint (elhelyezkedő megkérdezettek, N=192)

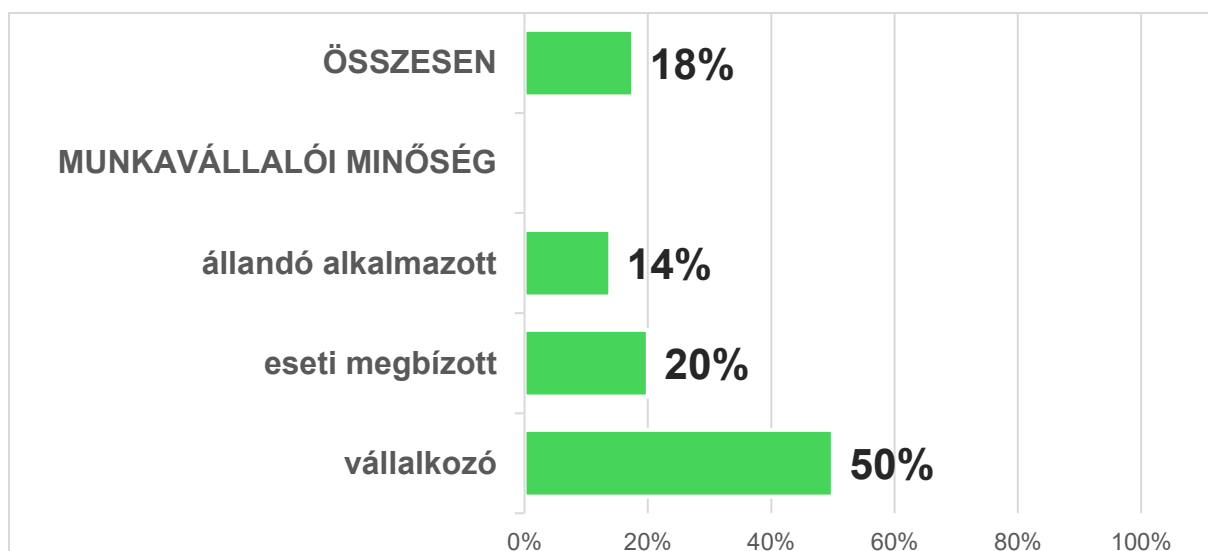
Az elhelyezkedett tanulók döntő többsége (75%) alkalmazottként dolgozik. További 13 százalékuk alkalmi munkás, eseti megbízással dolgozó munkaerő és 4 százalék pedig segítő családtagként dolgozik – azaz az első kategóriához képest jóval bizonytalanabb a munkaerőpiaci státusza. Az egyéni vállalkozás mindössze 10 válaszadónak (%) nyújt megélhetést. Ezek az arányok minden vizsgált szocio-demográfiai csoportban nagyjából hasonlóan oszlanak el. Kisebb eltérések kirajzolódnak, ám ezek statisztikai szempontból nem

déldunántúli régióban a legmagasabb (16%), a közép-magyarországi régióban a munkavállalók több, mint negyede (26%) eseti megbízással dolgozik, a Közép-Dunántúlon pedig magas arányban (90%) alkalmazottként vállalnak munkát a válaszadók. Kizárólagosan az alkalmazotti lét a jellemző a korábban a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók munkavállalásakor. Képzési jellemzők mentén vizsgálva valamivel magasabb az alkalmazotti dolgozók aránya azoknál a munkavállalóknál, akik szakképző iskolában végeztek (87%, szemben a technikumban végzettek 70%-ával).

12. ábra: Ön jelenleg... (elhelyezkedő megkérdezettek, N=192)

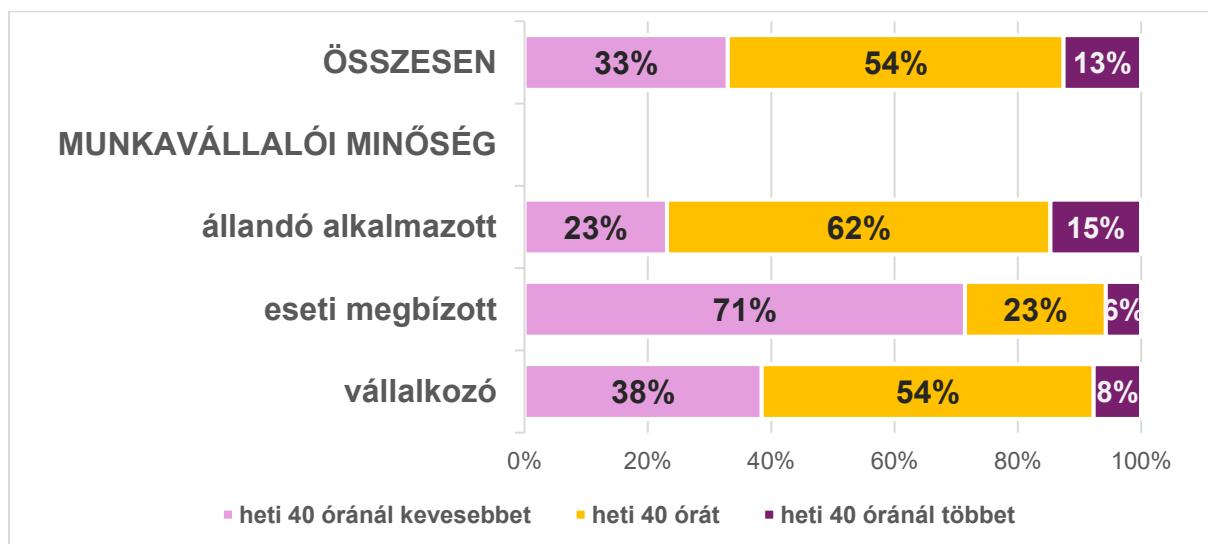
A válaszadók több mint háromnegyede (82%) jelenleg nem végez vezetői, irányítói munkát. A válaszok nyilvánvalóan a „munkavállalói minőséggel” állnak a legszorosabb kapcsolatban: az alkalmazottként dolgozók körében kisebb (44-20%), a vállalkozók körében nagyobb (50%) a vezető, irányító beosztásban dolgozók aránya.

13. ábra: Végez-e vezetői, irányítói munkát munkája során? (elhelyezkedő megkérdezettek, N=192)

Jelentős eltérés mutatkozik továbbá a tanulási hátrány mentén: míg a tanulási hátránnyal nem rendelkezők 16 százaléka végez vezetői tevékenységet, addig a tanulási hátrányban érintettek körében ez az arány magasabb, 26 százalék.

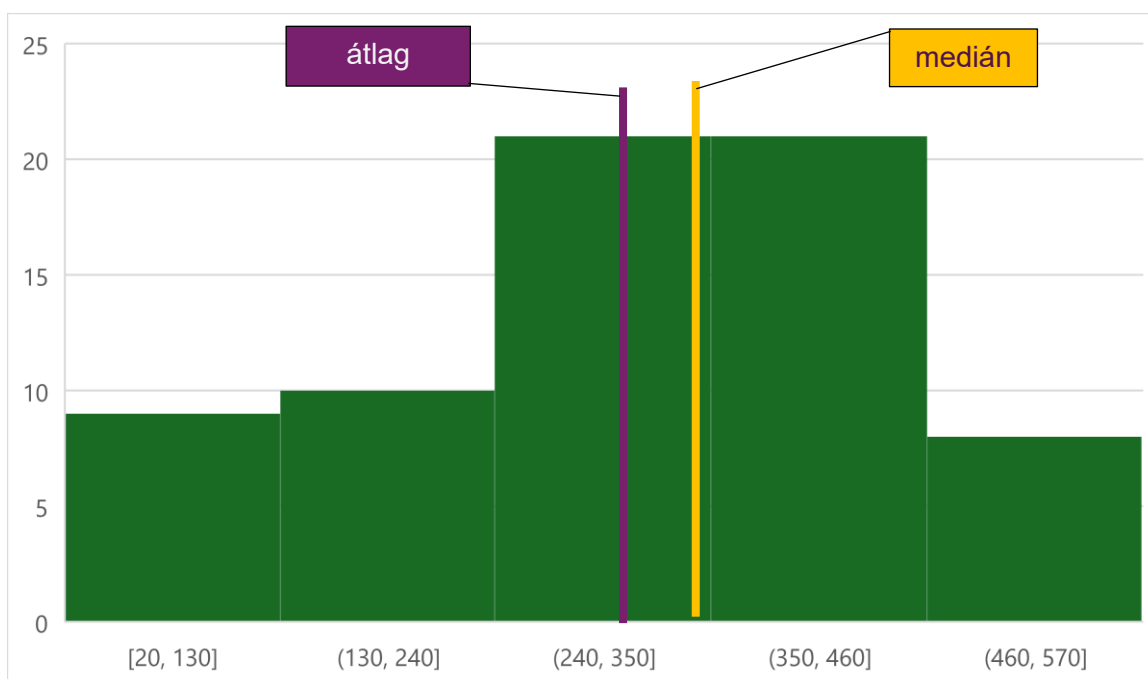
Az elhelyezkedett tanulóknak jellemzően (54%) heti 40 órát kell dolgoznia, ennél kevesebbet 33 százalékuk, többet pedig közel egyötödük (13%) tölt el munkával. Az alkalmazottak körében nagyobb (62%) a heti 40 órára bejelentett foglalkoztatottak aránya, az eseti megbízások esetében a részmunkaidő dominál (71%), míg a vállalkozók többsége (54%) átlagos napi 8 órát fektetnek be a munkába.

14. ábra: Munkaszerződése szerint heti hány órát kell dolgoznia? – a munkavállalói minőség szerint (elhelyezkedő megkérdezettek, N=193)

A kérdőív kitért arra, hogy milyen kereseti kondíciókkal rendelkeznek a megkérdezett volt diákok, mennyi volt az utolsó (tipikusnak számító) havi nettó (kézhez kapott) keresetük. A

válaszmegtagadók aránya 63% volt, összesen 72 érvényes válasz érkezett a kérdésre. Az alábbi hisztogramon látni lehet az érdemi válaszok eloszlását, ami jól közelíti a normál eloszlást. A válaszok között nem volt olyan eset, ahol a többi válaszhoz képest kiugróan magas jövedelemről számoltak volna be. A teljes minta átlaga havi 324 ezer Ft, mediánértéke kerekén 350 ezer Ft. A hivatalos adatokkal a felmérés eredményeit nehéz összehasonlítani. A KSH szerint a 20 év alattiak nettó jövedelme 2026. I. negyedévében 333, a 20-29 éves korosztályban 473 ezer forint volt.¹ Eben az adatban ráadásul minden iskolázottsági csoport benne van, így a felvételünkhöz képest túlságosan heterogén a KSH vonatkoztatási adata. Mindenesetre a valamennyire összevethető (20 év alattiak) átlagos nettó keresete (heti 40 órás munkaviszony esetén) az adatfelvétel szerint 350 ezer forint volt (az adatfelvételhez képest a KSH adata az iskolázatlanok miatt alacsonyabb).

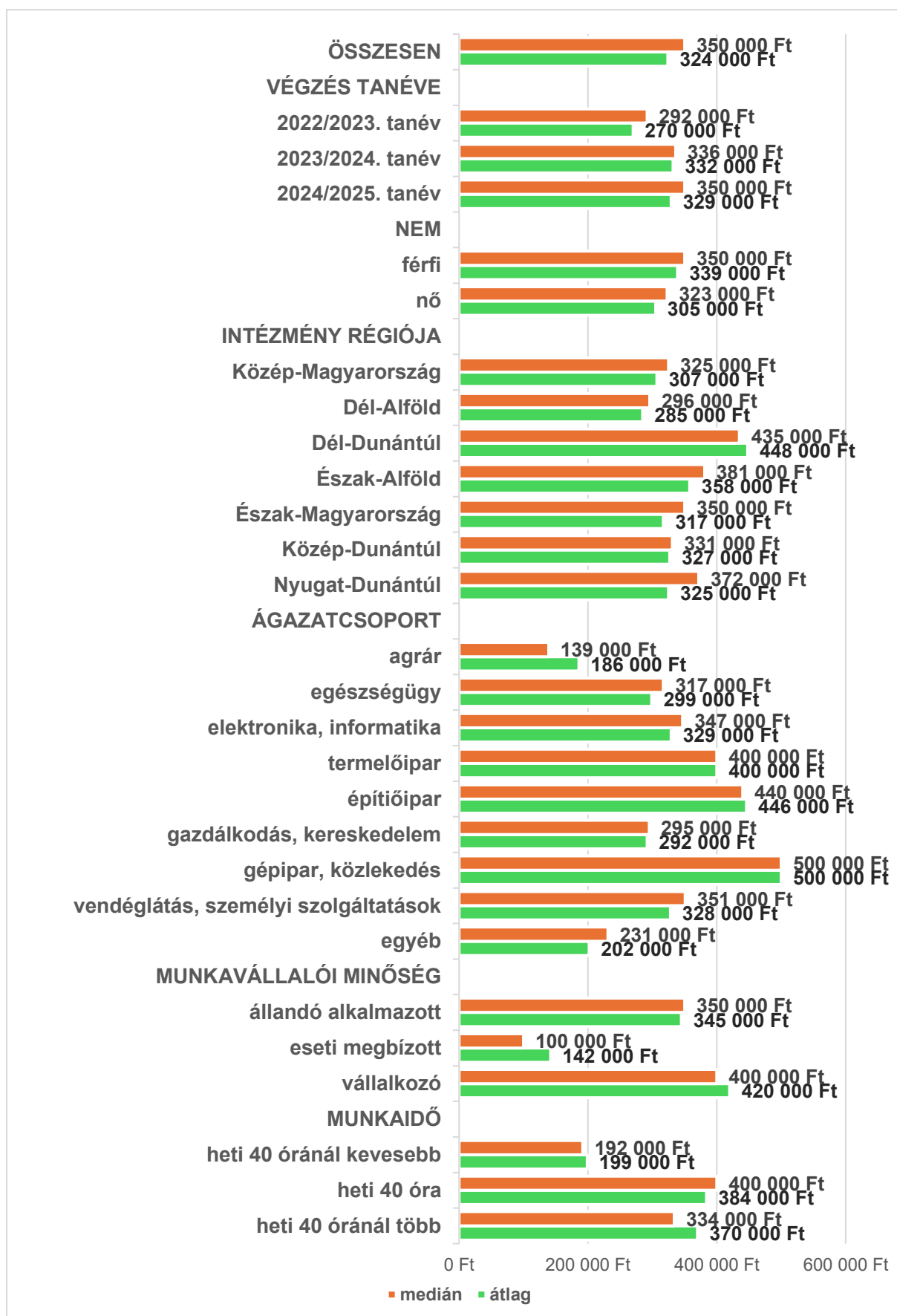
15. ábra: Nettó havi keresetek hisztogramja (elhelyezkedő megkérdezettek, érdemben válaszolók, N=72)

A keresetek átlagai között jelentős különbségek alakulnak ki az egyes szocio-demográfiai és képzési csoportok között. A férfiak keresete körülbelül 10 százalékkal több, mint a nőké (339 vs. 305 ezer Ft); a dél-dunántúli, észak-alföldi, közép-dunántúli és nyugat-dunántúli keresetek magasabbak mint az átlag kereset (325-448 ezer Ft); a szakképző iskolában végzetek valamivel többet keresnek, mint a technikumi tanulók (349 ezer Ft vs. 315 ezer Ft), a gépipar, közlekedési szakmák keresetei kedvezőbbek (500 ezer Ft); a STEM szakmák szintén magasabb jövedelmet jelentenek (344 ezer Ft a nem STEM besorolásúakhoz képest, ami 319 ezer Ft); a vállalkozók jövedelmei nagyobbak (420 ezer Ft); végezetül pedig aki több időt szán

¹ https://www.ksh.hu/stadat_files/mun/hu/mun0203.html

a munkára, az nem feltétlenül keres többet is (heti 40 óránál többet dolgozók: 370 ezer Ft, heti 40 órát dolgozók: 384 ezer Ft).

A keresetek szempontjából lényeges különbség a végzés időpontja és a munkaerőpiacon eltöltött idő, emiatt ennél a kérdésnél hasznos összehasonlítást mutathat a három évfolyam összevetése. A várakozásnak nem megfelelően 2022/2023-as tanévben végzetek átlagkeresete a legkevesebb, havi 270 ezer Ft, az egy évvel későbbi évfolyam (2023/2024) átlagkeresete, ami 332 ezer Ft, akik ennél is kevesebb ideje (2024/2025) léptek ki a munkaerőpiacra azok átlagkeresete 329 ezer Ft.

16. ábra: Nettó havi átlag- és mediánkeresetek (elhelyezkedő megkérdezettek, érdemben válaszolók, N=72)

A válaszadóknak meg kellett jelölniük, melyik ágazatban helyezkedtek el, illetve mi a foglalkozásuk pontosan. Arra is biztatták a megkérdezetteket, írják körül munkakörüket. A válaszadók között legnagyobb arányban a turizmus-vendéglátás területén dolgozókat találjuk (16%), de relatíve nagy arányban vannak a kereskedelem (15%) és a specializált gép- és járműgyártás (9%) területén elhelyezkedők is. Ha a munkában betöltött ágazatot összevetjük a tanult szakma ágazatával, akkor láthatóvá válik, hogy mennyire illeszkedik a „csinált” szakma a „tanult” szakmával. A nagyobb elemszámú ágazatok közül (>legalább 10 válaszadó) az informatikai és távközlés ágazatban (87%), a gazdálkodás és menedzsment (73%) és a turizmus-vendéglátás (73%) jellemző leginkább, hogy az ezen a területen elhelyezkedő frissen végzett tanulók tanult szakmájának ágazata ezzel a területtel megegyezik. A legkevésbé illeszkedő ágazat a kereskedelem (17%).

	N	Melyik ágazatban dolgozik?	A tanult szakma ágazatához illeszkedő
Egészségügy	9	4,7%	55,6%
Elektronika és elektrotechnika	11	5,7%	54,5%
Élelmiszeripar	7	3,6%	0,0%
Építőipar	14	7,1%	42,9%
Épületgépészet	1	0,4%	0,0%
Fa- és bútoripar	3	1,5%	66,7%
Gazdálkodás és menedzsment	15	8,0%	73,3%
Gépészet	3	1,8%	50,0%
Honvédelem	1	0,4%	100,0%
Informatika és távközlés	15	7,7%	86,7%
Kereskedelem	29	15,2%	17,2%
Környezetvédelem és vízügy	4	2,1%	0,0%
Közlekedés és szállítmányozás	11	5,8%	0,0%
Kreatív	1	0,7%	50,0%
Mezőgazdaság és erdészet	3	1,5%	100,0%
Oktatás	1	0,7%	50,0%
Rendészet és közszolgálat	9	4,5%	44,4%
Specializált gép- és járműgyártás	17	8,8%	0,0%
Szépészet	3	1,5%	100,0%
Szociális	3	1,7%	0,0%
Turizmus-vendéglátás	31	16,1%	73,3%
Vegyipar	1	0,7%	0,0%

5. táblázat: Melyik ágazatban dolgozik? Illeszkedik-e ez a tanult szakma ágazatával? (elhelyezkedő megkérdezettek, N=194)

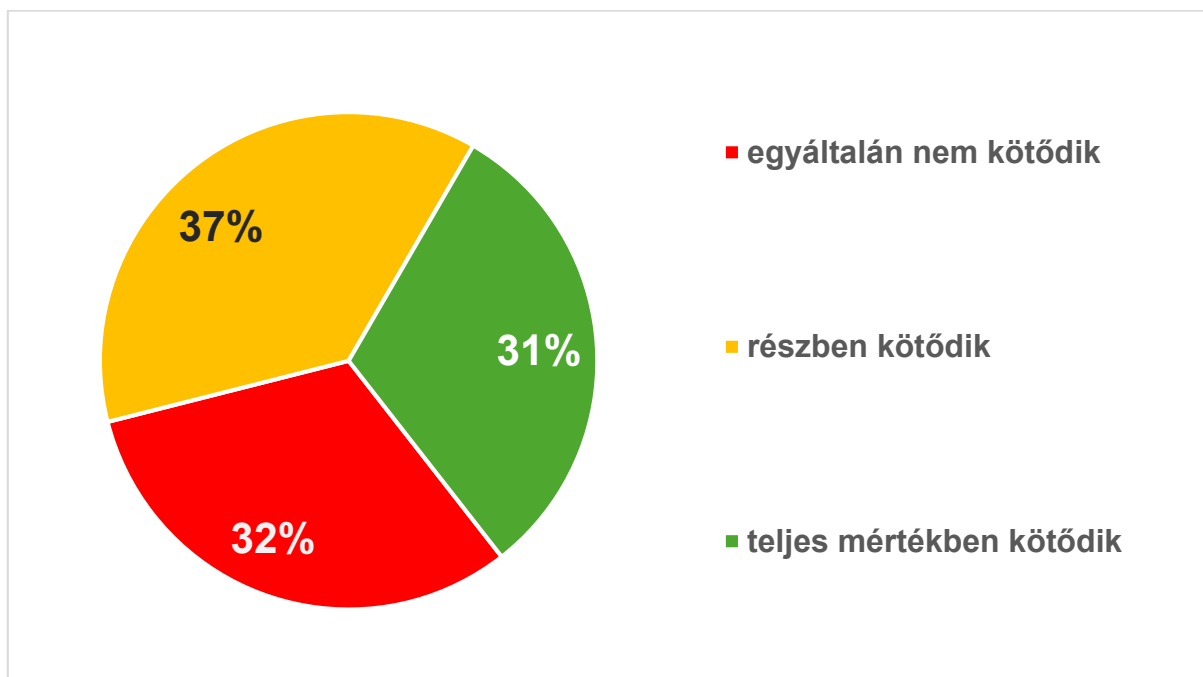
A betöltött munkakör, foglalkozás ágazatának és a tanult szakma ágazatának kapcsolata vizsgálható fordított irányban is: a tanult szakma ágazata mennyire illeszkedik a betöltött pozíció ágazatával? Szintén a nagyobb elemszámú tanulói csoportokat vizsgálva látható, hogy a turizmus-vendéglátás (65%), az informatika és távközlés (46%), ágazatok területén jellemző a legnagyobb illeszkedés – azaz az ezeken a területeken szakmát szerzett fiatalok helyezkednek el legnagyobb arányban szakmájuk ágazatában. Az adatok szerint a legkisebb illeszkedés a gépészet ágazatban (20%) jellemző.

	N	Melyik ágazat szakmáját tanulta?	A betöltött pozíció ágazatához illeszkedő
Egészségügy	6	3,9%	83,3%
Elektronika és elektrotechnika	6	3,9%	100,0%
Építőipar	9	5,8%	66,7%
Fa- és bútoripar	2	1,3%	100,0%
Gazdálkodás és menedzsment	26	16,9%	42,3%
Gépészet	10	6,5%	20,0%
Honvédelem	1	0,6%	100,0%
Informatika és távközlés	28	18,2%	46,4%
Kereskedelem	7	4,5%	71,4%
Közlekedés és szállítmányozás	1	0,6%	0,0%
Kreatív	2	1,3%	50,0%
Mezőgazdaság és erdészet	4	2,6%	75,0%
Oktatás	2	1,3%	50,0%
Rendészet és közszolgálat	7	4,5%	57,1%
Szépészet	6	3,9%	50,0%
Szociális	1	0,6%	0,0%
Turizmus-vendéglátás	34	22,1%	64,7%
Vegyipar	2	1,3%	0,0%

6. táblázat: Melyik ágazatban tanult? Illeszkedik-e ez a betöltött pozíció ágazatával? (elhelyezkedő megkérdezettek, N=154)

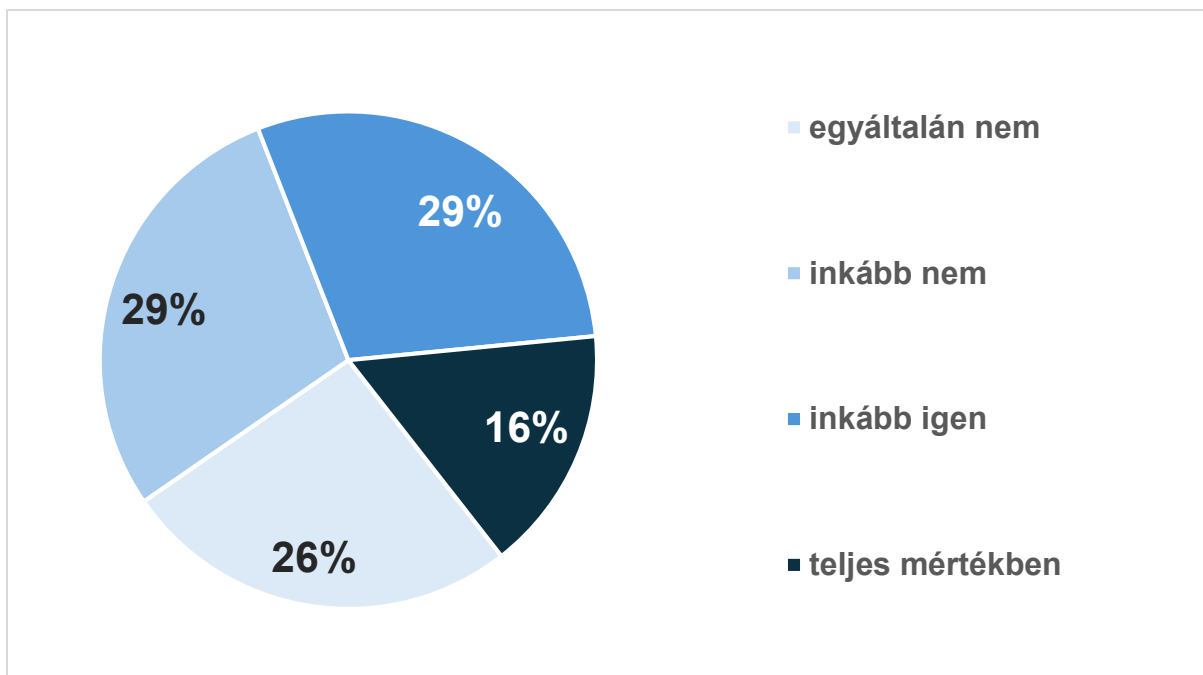
Az illeszkedésre a kérdőívben direkt kérdés is vonatkozott: mit gondol a válaszadó, jelenlegi foglalkozása mennyire kötődik a 2023-ban vagy 2024-ben vagy 2025-ben szerzett szakmai végzettségéhez. A válaszok eloszlása kiegyenlített csoportokat mutat, hiszen 32 százaléknyan vélték úgy, hogy egyáltalán nem, 37 százaléknyan úgy, hogy részben, 31 százaléknyan pedig úgy, hogy teljes mértékben kötődik a szakmai végzettség a jelenlegi foglalkozáshoz. A fent bemutatott, tanult szakma – betöltött pozíció ágazati illeszkedéséhez igazodnak a megkérdezettek válaszai, ill. részben árnyalják azt. Azoknál ugyanis, akiknél illeszkedést mutatott az ágazati összevetés, a válaszadói percepció is az, hogy a tanultakkal (legalább részben) illeszkedő a betöltött pozíció. Azoknál ugyanakkor, ahol az ágazati összevetés azt mutatta, hogy nem illeszkedik a tanult szakma ágazata a betöltött foglalkozás ágazatával, közel fele (48%) bár azt mondta, hogy nem azt csinálja, amit tanult, 35 százaléknyan mégis valamilyen illeszkedést véltek felfedezni. Ez az illeszkedési inkonzisztencia két 3? ágazatra jellemző leginkább: gazdálkodás és menedzsment, valamint elektronika, informatika ágazatokra. Mindez arra mutat rá, hogy az ebben az ágazatokban végzett fiatalok szakmája univerzálisabb a piacon, könnyebben transzformálható a tudástartalom úgy, hogy legalább részben a tanultakra támaszkodik a munkában ellátott tevékenység. Az illeszkedés percepciójának szocio-demográfiai, vagy a nem tárgyalt képzési jellemzőkön túlmutató befolyásoltsága statisztikailag nem érzékelhető, a leíró adatok alapján nők esetén valamelyest magasabb azok aránya, akiknek munkaköre erőteljesebben kötődik a

tanult szakmához (33% a férfiak 30 százalékához képest), továbbá jelentősebb eltérés mutatkozik a tanulási hátrány függvényében: a nem érintettek kevesebb mint harmada (29%) dolgozik kapcsolódó munkakörben, míg a tanulási hátrányban érintettek körében ez az arány 12 százalékponttal magasabb, 41%. Továbbá az is elmondható, hogy magasabb arányban dolgoznak illeszkedő munkakörben a szakképző iskolai végzettek a technikumhoz képest (39% vs. 28%), bár a részben kötődő munkaköröknél épp az arány fordítottja látszik (szakképző iskola 31%, technikum 40%).

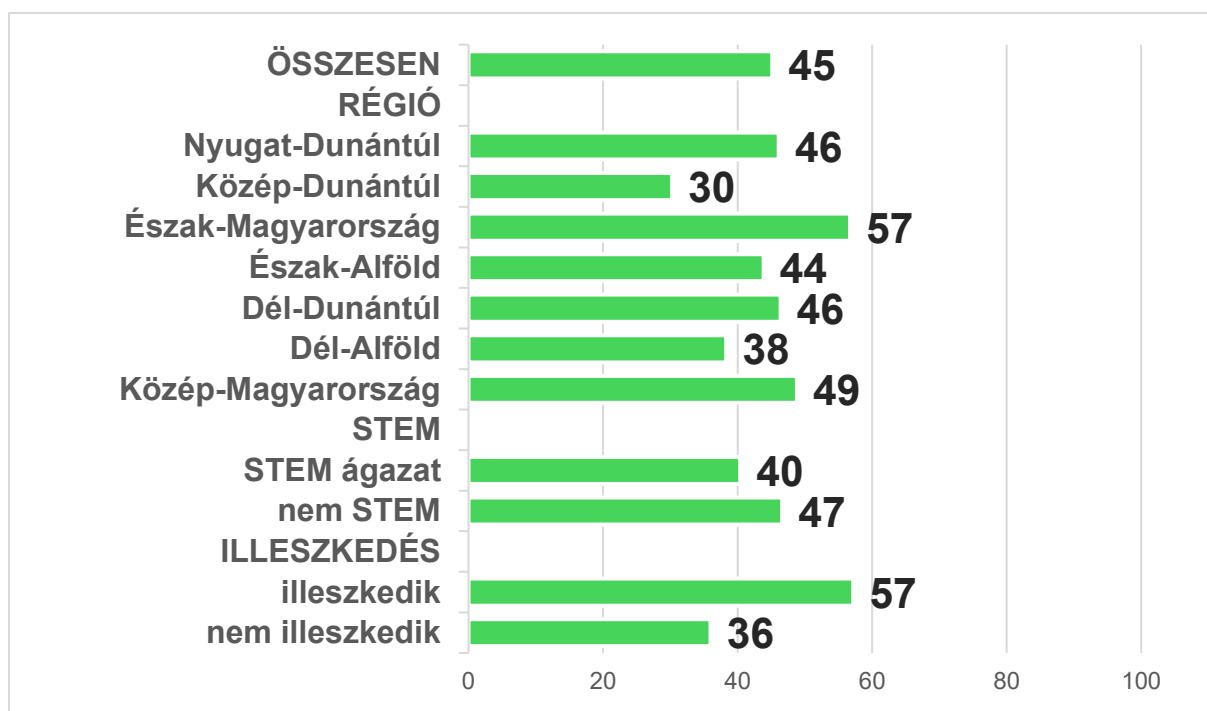
17. ábra: Jelenlegi foglalkozása mennyire kötődik a megszerzett szakmai végzettségéhez?
(elhelyezkedő megkérdezettek, N=191)

Részben az illeszkedési problémakörbe tartozik az is, hogy vajon milyen mértékben használják az elhelyezkedett tanulók munkavégzésük közben a szakképzési tanulmányaik során elsajátított tudást, megszerzett készségeket. A megkérdezettek körében egymáshoz hasonló arányban válaszolták, hogy egyáltalán nem (26%), inkább nem (29%), inkább igen (29%) vagy azt, hogy teljes mértékben (16%). A válaszok 0-tól 100-ig terjedő skálájának mintaátlag +45 pont (0: egyáltalán nem; 100: teljes mértékben).

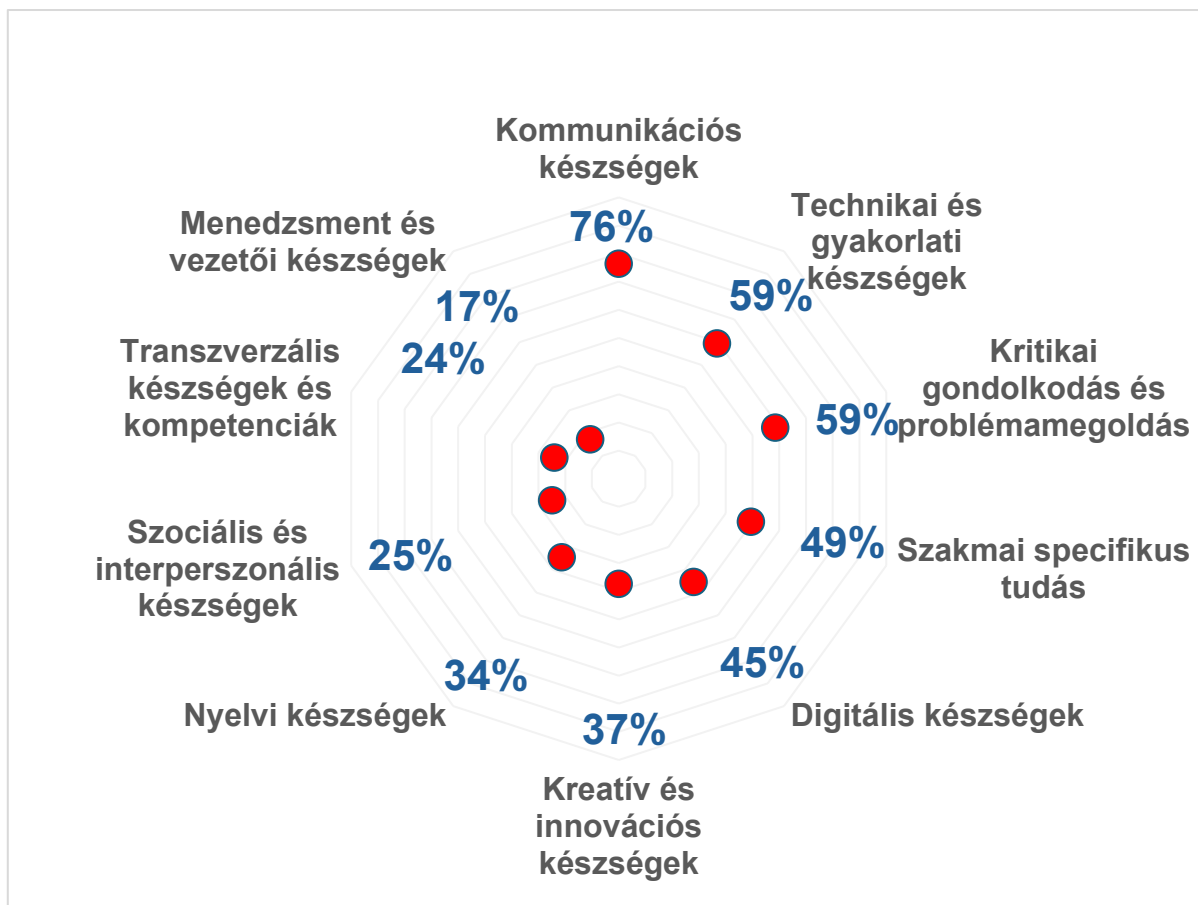
18. ábra: Milyen mértékben használja munkavégzése közben a szakképzési tanulmányai során elsajátított tudást, megszerzett készségeket? (elhelyezkedő megkérdezettek, N=192)

Bár a kontingenciatáblák vizsgálatából nem látható szignifikáns eltérés az egyes szocio-demográfiai csoportok között, amennyiben az átlagokat vetítjük ki, érdemi eltérést regisztrálhatunk a régiók és a STEM ágazatban való elhelyezkedés kapcsán. Ezek szerint leginkább az észak-magyarországi és közép-magyarországi régióban tudják hasznosítani a fiatalok a tanultakat (+57 és +49 pont), míg a legkevésbé hasznosuló tudást a közép-dunántúli régióban tapasztalták (+30 pont). A STEM ágazatban elhelyezkedők körében átlagosan +40 pontot ért a szakképzésben tanultak munkavégzés során való felhasználása, míg a nem STEM ágazatban +47 pont. A különböző háttérváltozókkal való legszorosabb összefüggést nem meglepő módon az ágazati illeszkedés mutatja: azon tanulók, akiknek tanult és munkahelyén ellátott feladatának ágazata egyezik, az index átlaga +57 pont – de még a nem illeszkedők esetében is +36.

19. ábra: Milyen mértékben használja munkavégzése közben a szakképzési tanulmányai során elsajátított tudást, megszerzett készségeket? (elhelyezkedő megkérdezettek, 0-100-fokúra vetített átlagok [0: egyáltalán nem; 100: teljes mértékben], N=191)

A kutatásban résztvevőknek tíz, többnyire soft skill kompetenciát, készséget sorolt fel a kérdőív, és arra ösztönözte a válaszadókat, hogy értékeljék, a megfelelő munkavégzéshez jelenlegi munkájuk során szükség van-e ezekre a készségekre vagy sem. A legtöbben (76%) a kommunikációs készségeket jelölték meg, mint szükséges kompetencia. Körülbelül minden második pályakezdő tanuló a technikai és gyakorlati készségeket, a kritikai gondolkodás és problémamegoldást, valamint a szakmai specifikus tudást emelte ki (49-59%). Tízből négy végzett tanuló a kreatív és innovációs, illetve a digitális készségeket említette (37-45%). A(z) idegen nyelvi készségek a válaszadók harmadának (34%) vált fontos kompetenciává. A szociális és interperszonális készségek, a menedzsment és vezetői készségek, valamint a transzverzális készségek szerepelnek a kompetencialista utolsó helyein (17-25) százalékos említettséggel).

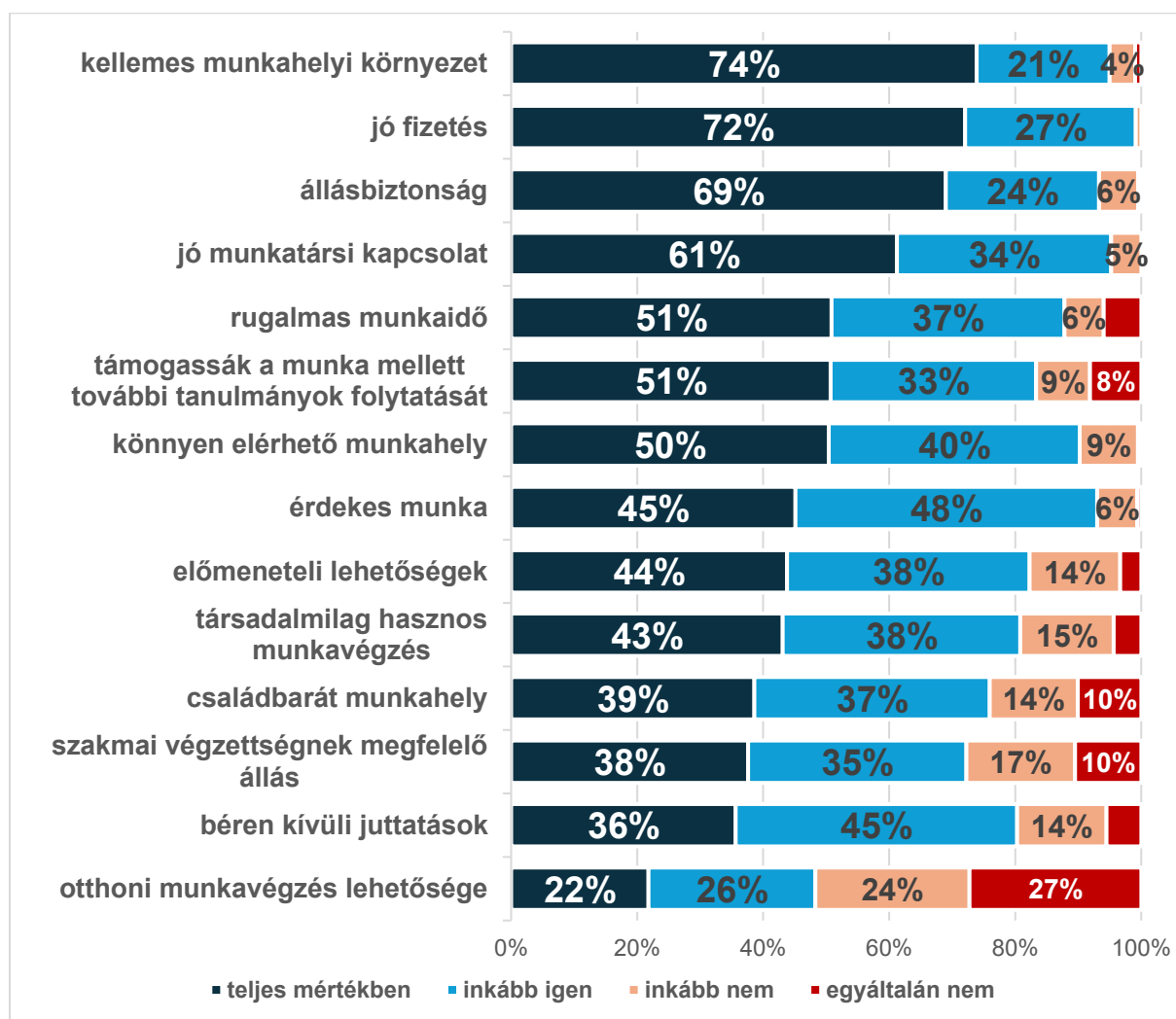

20. ábra: Jelenlegi munkája során milyen készségekre, kompetenciákra van szüksége ahhoz, hogy megfelelően végezze el az Önre bízott feladatokat? (elhelyezkedő megkérdezettek, érdemben válaszolók, N=189)

A különböző ágazatokban elhelyezkedett pályakezdők eltérően látják, hogy munkahelyükön az érvényesüléshez milyen kompetenciákra, készségekre van inkább szükségük. Agrár ágazatban elhelyezkedők esetén a technikai és gyakorlati készségek meglehetősen fontosabbnak tűnik a többi ágazathoz képest. Az egészségügyhöz kapcsolódó ágazatokban két kompetencia tűnik fontosabbnak a többi ágazatcsoporthoz képest: kommunikációs készségek és digitális készségek. Az elektronika és informatikai ágazatcsoportokban elhelyezkedők körében felülreprezentáltak azok, akik a digitális készségeket emelték ki. Az építőipari ágazatokban a technikai és gyakorlati készségeket tartják relatíve fontosabbnak. A gazdálkodás és kereskedelem terén a kommunikációs készségek emelkednek ki. A gépipari, gépészeti, közlekedési ágazatokban a technikai és gyakorlati készségek tűnnek fontosnak a kommunikációs készségek mellett. A vendéglátóipari és turisztikai ágazatokban a kommunikációs készségek és a nyelvi készségek számítanak jobban az érvényesüléshez. Az egyéb ágazatcsoportokban a kreativitás és kritikai gondolkodás, problémamegoldás, továbbá a kommunikációs készségek említettsége emelkedett ki.

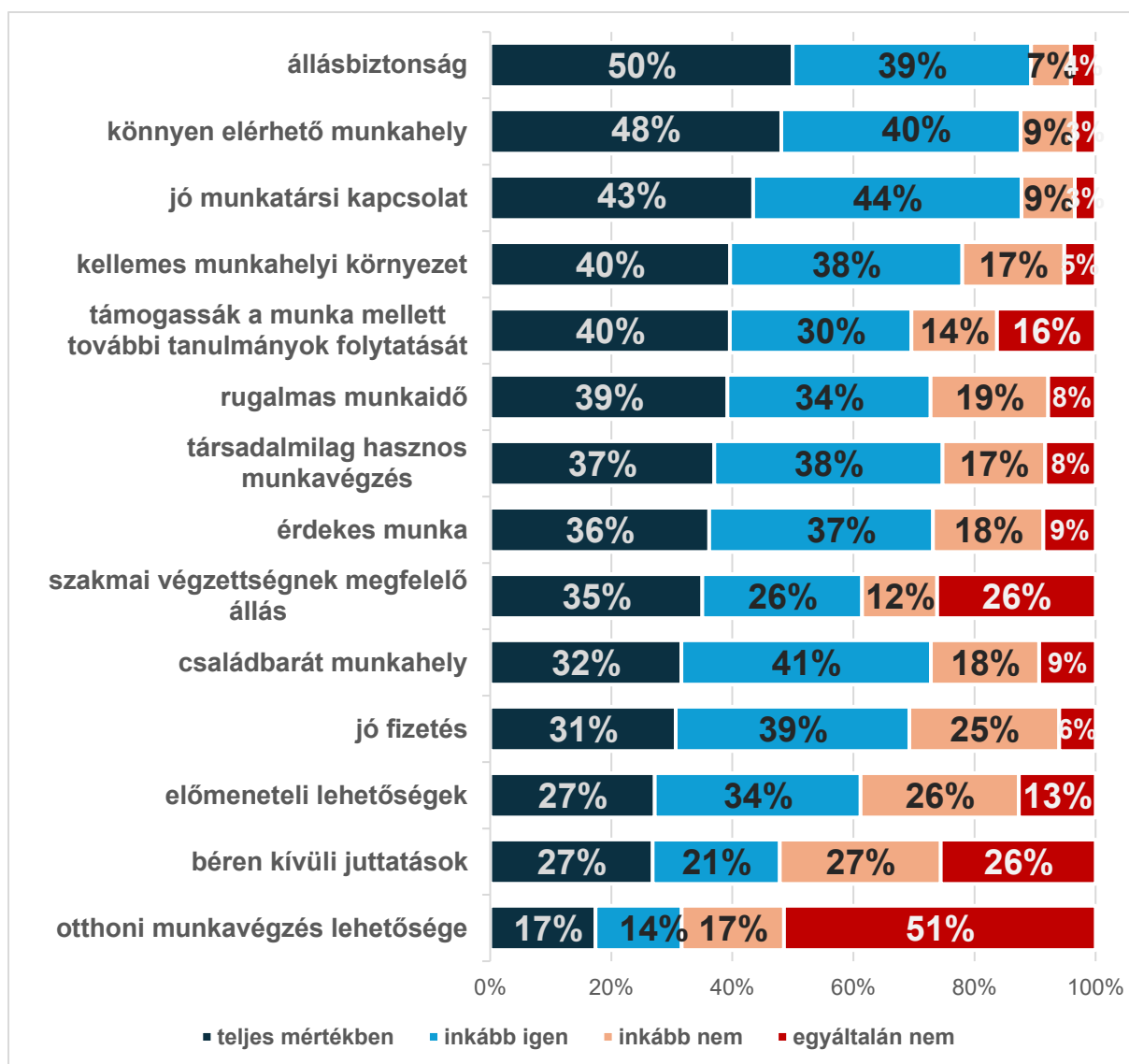
Tizennégy szempont alapján arra kértük a válaszadókat, hogy mondják meg, ezek nekik mennyire fontosak egy állás esetén, majd ugyanezeket a szempontokat értékeljük aszerint,

hogy mennyire elégedettek ezek mentén a jelenlegi állásukkal. A szempontok a következők voltak: állásbiztonság, jó fizetés, béren kívüli juttatások, érdekes munka, kellemes munkahelyi környezet, rugalmas munkaidő, otthoni munkavégzés lehetősége, családbarát munkahely, könnyen elérhető munkahely, jó munkatársi kapcsolatok. A fontosságot tekintve kiemelkedik a kellemes munkahelyi környezet: a válaszadók 74 százaléka szerint ez teljes mértékben fontos szempontnak számít. A válaszadók körülbelül kétharmada (61-72%) a jó fizetést, az állásbiztonságot és a jó munkatársi kapcsolatokat is kiemelten fontosnak tartja. A munkaidő rugalmassága, a továbbtanulás támogatása, munkahely könnyű elérhetősége, az előmeneteli lehetőségek, vagy a munka érdekessége a szűk többségnek szintén nagyon fontos szempontnak számít, de láthatóan ezek már másodlagos szempontok. Az, hogy egy munkahely szakmai végzettségnek megfelelő legyen, vagy hogy mennyire családbarát, vagy milyenek a béren kívüli juttatások kevésbé számít, az pedig, hogy biztosítanak-e otthoni munkavégzési lehetőséget a megkérdezettek többsége számára inkább érdektelen szempont.

21. ábra: Mennyire fontosak ezek a szempontok egy állás esetén? (elhelyezkedő megkérdezettek, N=189)

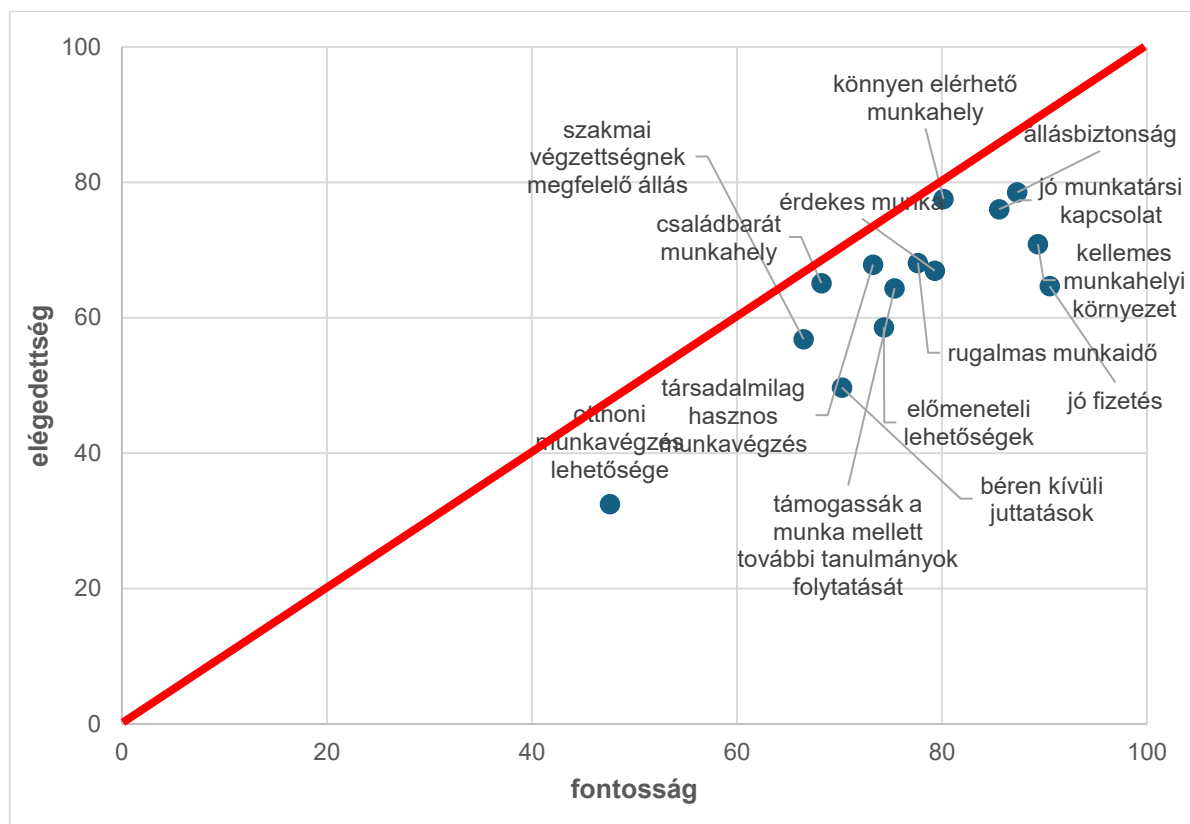
A jelenlegi munkahelyükkel kapcsolatban jellemzően elégedettek a végzett diákok – de természetesen az egyes szempontok megítélése között nagy különbségek láthatók. A többség a legelégedettebbnek az állás biztonságával és munkahelyi elérhetőségével (50% és 48%), a jó munkatársi kapcsolatokkal és a kellemes munkahelyi környezettel, további tanulmányok folytatásával, 43-40 százalékyian teljes mértékben elégedettek. Ezeknél valamivel kisebb fokú elégedettséget mutat a rugalmas munkaidő, a társadalmilag hasznos munka végzése, a munka érdekessége, és a szakmai végzettségének megfelelő állás (39-35% teljesen elégedett ezekkel az állításokkal). A többség alapvetően elégedett, de már markáns arányban kimutathatók az elégedetlenek az otthoni munkavégzés lehetősége, a béren kívüli juttatások, az előmeneteli lehetőségek, a szakmai végzettségnek megfelelő állás kapcsán. A béren kívüli juttatások megítélése nagyon vegyes, a válaszadók fele inkább elégedett, másik fele inkább elégedetlen. Egyetlen szemponttal kapcsolatban mutatkozik egyértelmű elégedetlenség: ez az otthoni munkavégzés lehetősége – a válaszadók 51 százaléka inkább vagy egyáltalán nem elégedett ezzel jelenlegi munkahelyén.

22. ábra: Mennyire elégedett jelenlegi munkájával a következő szempontok szerint? (elhelyezkedő megkérdezettek, N=189)

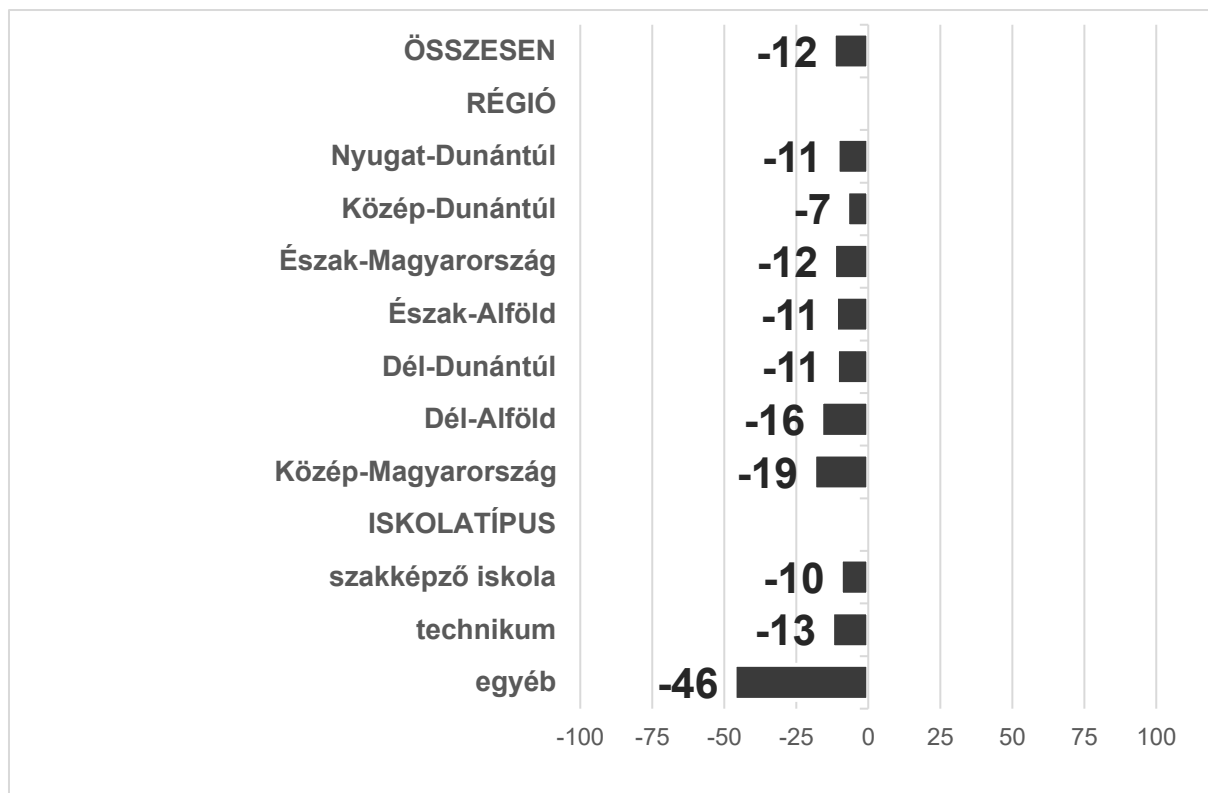
Egy munkahely különböző értékelési szempontjaira adott fontossági értékeléseket, illetve a jelenlegi munkahellyel kapcsolatos elégedettségi válaszokat egységes, 0-tól 100-ig terjedő skálára vetítettük, ahol a 0 jelenti azt, hogy az adott szempont egyáltalán nem fontos/egyáltalán nem elégedett vele; a 100 pedig azt, hogy nagyon fontos/teljes mértékben elégedett vele. Egy koordinátarendszerben ábrázolva az átlagos indexpontokat láthatóvá válik, hogy mely szempontok maradnak el a valóságban az elvárt fontosságukhoz képest (az ábrán a piros színű egyenes azt mutatja, hogy hol lenne ugyanolyan a két értékelés). Öt szempont szerint az elvárások és a tapasztalat nagyjából találkozik: a családbarát munkahely, a könnyen elérhető munkahely, az érdekes munka, társadalmi hasznosság kapcsán a jelenlegi munkahely azt nyújtja, amit elvárnak tőlük. Az állásbiztonság, a jó munkatársi kapcsolatok, a rugalmas munkaidő, a tanulmányok támogatása, illetve az otthoni munkavégzés lehetősége esetében a tapasztalat kedvezőtlenebb, mint az elvárás. A legnagyobb mértékű csalódottság

a fizetéssel, a kellemes munkahelyi környezettel és a béren kívüli juttatásokkal kapcsolatban látszik: az elvárások és a tapasztalatok a keresettel kapcsolatban állnak a legmesszebb egymástól.

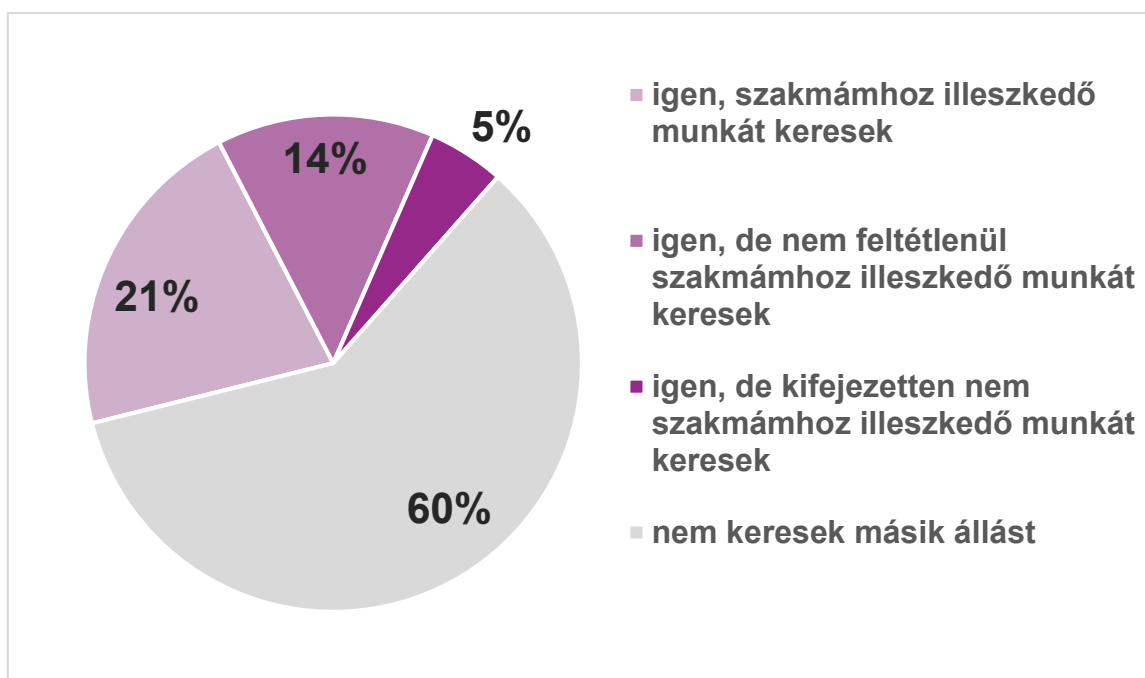
23. ábra: Fontosság és elégedettség egy/jelenlegi munkahellyel kapcsolatban (elhelyezkedő megkérdezettek, N=189)

Az elvárások (fontosság) és tapasztalatok átlagos eltéréseiből készítettünk egy ún. relatív elégedettségi mutatót. A mutató magas pozitív értéke azt fejezi ki, hogy valaki elvárásaihoz képest nagyon elégedett, az alacsony negatív értékei pedig azt, hogy az elvárásaihoz képest nagyon elégedetlen a munkahelyével. A teljes minta főátlag -12 pont, azaz kismértékű elégedetlenség látható a szakképző intézményekben végzett pályakezdekők körében. Az egyes szocio-demográfiai vagy képzéscsoportok tekintetében a régiók és az iskola típusa mutat jelentős eltérést a válaszok mentén. A pályakezdő fiatalok a közép-dunántúli régióban a legkevésbé elégedetlenek (-7 pont). A legkevésbé elégedettek Közép-Magyarországon, Dél-Alföldön jártak iskolába (-19,-16 pont). Ezen felül az intézmény típusa szerint is eltérést tapasztaltunk: a szakképző iskolában végzettek általános elégedettsége -10 pont, a technikumi tanulóké -13 pont, míg az egyéb iskolatípusba járóknál -46 pont a relatív elégedettség.

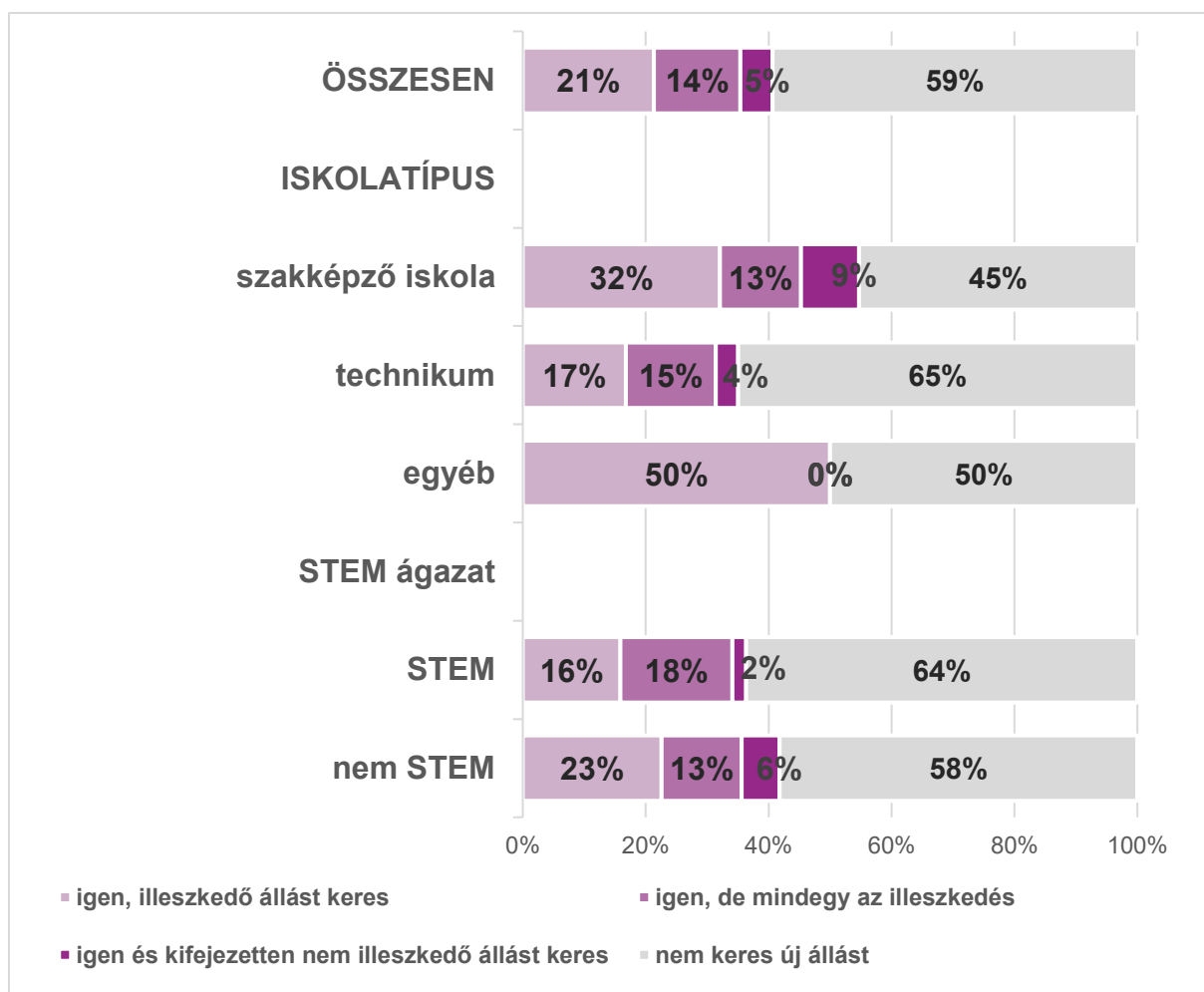
24. ábra: Jelenlegi munkahellyel kapcsolatos relatív elégedettség (elhelyezkedő megkérdezettek, érdemben válaszolók, N=186)

A munkát vállalók több, mint fele (60%) összességében azonban elégedett jelenlegi munkahelyével – legalábbis ezt tükrözi, hogy a kérdezés idején nem keresett másik állást. 21 százaléknian kerestek, még hozzá szakmához illeszkedő munkakört, további 14 százaléknian pedig szintén kerestek, de mindegy volt nekik, hogy végzett szakmájukban vagy más területen helyezkednek el. Mindössze 5 százaléknian vannak azok, akik kifejezetten nem a szakmájukhoz illeszkedő állást kerestek.

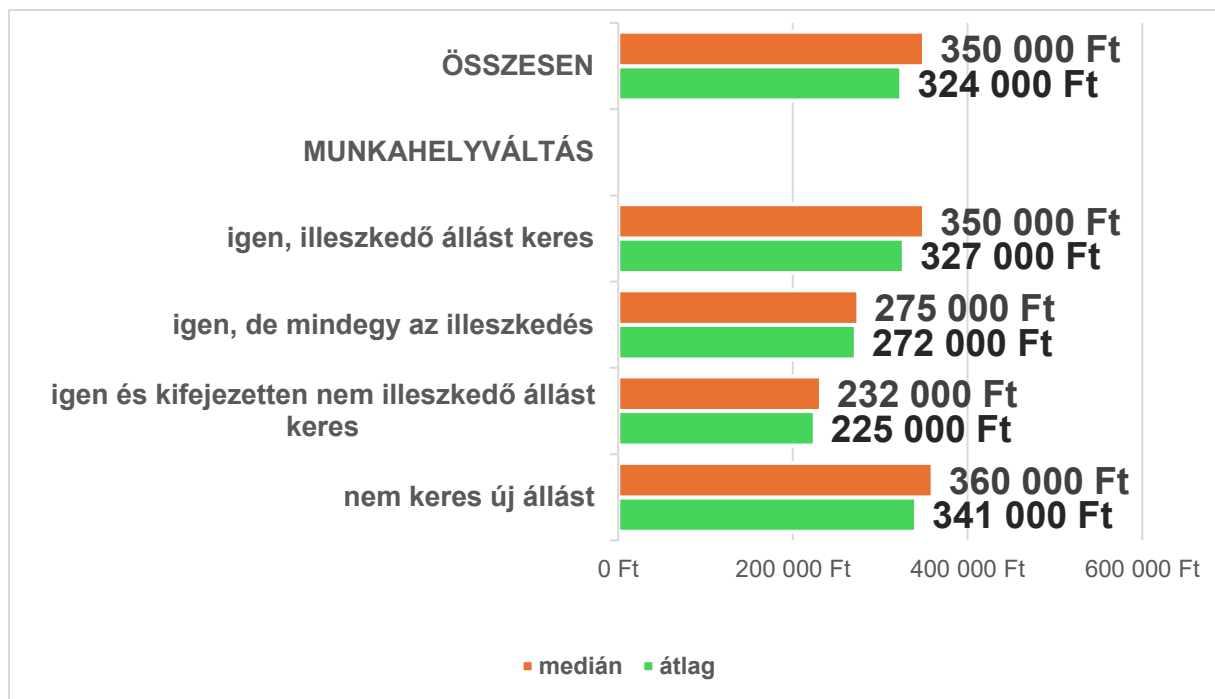

25. ábra: Jelenleg keres-e másik munkahelyet, tervez-e váltani? (elhelyezkedő megkérdezettek, N=192)

Néhány szocio-demográfiai csoportot ki lehet emelni aszerint, hogy keres-e, és ha igen a szakmájukhoz képest milyen munkakört keres. Szocio-demográfiai csoportok mentén nem mutatkozik jelentős eltérés az álláskeresés minőségében, ugyanakkor az iskolatípusok mentén látható, hogy szakmához illeszkedőt keresnek inkább (32% vs. technikumi iskola 17%) azok a volt tanulók, akik szakképzettségüket szakképző iskolában szerezték meg. Valamint a a technikumi iskolások között azok vannak többen, akik nem váltanának munkahelyet (65% vs. 45%). Szintén inkább illeszkedő állást keresnének azok, akik nem STEM ágazatban helyezkedtek el (23%, vs. 16%) — ám ezek az eltérések statisztikai szempontból nem jelentősek. Két további tényezőt érdemes még kiemelni: az egyik a kereset, a másik a jelenlegi munkahellyel kapcsolatos relatíve elégedettség. Az adatfelvétel szerint azoknak a legnagyobb az átlagos (és medián) keresete, akik nem keresnek új állást (341 ezer forint). Azoknak, akik illeszkedő munkát keresnek az átlagos jövedelme 327 ezer forint. Azok pedig, akiknek mindegy, hogy szakmában vagy másban helyezkednek el 272 ezer forint az átlagos bére. Azoknak viszont, akik kifejezetten nem illeszkedő állást keresnek, az átlagbérük a legalacsonyabb (225 ezer forint), így vélhetően az alacsony kereset indukálja, hogy más területen szeretne elhelyezkedni.

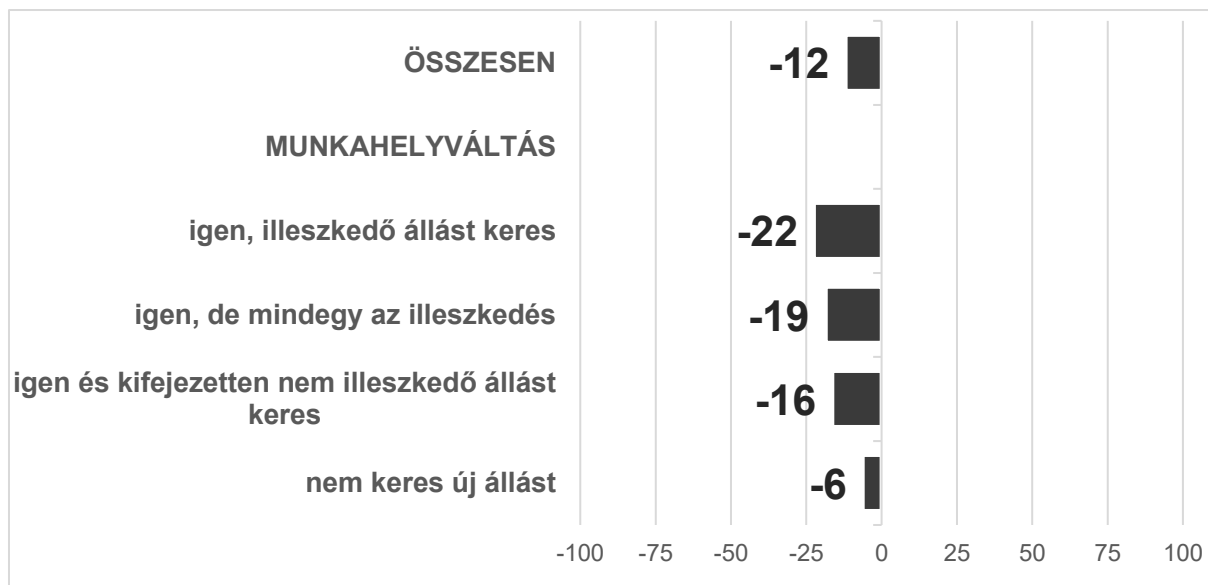

26. ábra: Jelenleg keres-e másik munkahelyet, tervez-e váltani? – szocio-demográfiai szempontok szerint (elhelyezkedő megkérdezettek, N=192)

27. ábra: Nettó havi átlag- és mediánkeresetek aszerint, hogy terveznek-e és ha igen milyen területen állást váltani (elhelyezkedő megkérdezettek, érdemben válaszolók, N=72)

Ahogy arról volt szó, a relatív elégedettség mérése a munkahely tizennégy jellemzőjéhez társított fontosság és a jelenlegi munkahelyen ugyanezen tizennégy jellemzővel kapcsolatos elégedettség különbözőeteinek átlaga. Jellemző módon azok körében, akik nem keresnek állást, ez a relatív elégedettség-mutató nulla közeli (-6 pont), azaz az elvárásokhoz közel esik a tapasztalat. A legnagyobb elégedetlenség azok között van, akik szeretnének váltani és elsősorban végzettségüktől hasonló szakmában szeretnének elhelyezkedni (-22 pont). Őket követik azok, akiknek ez a szempont mindegy (-19 pont). Azok, akik kifejezetten nem illeszkedő állást keresni a relatív elégedettségük szintén negatív (-16 pont).

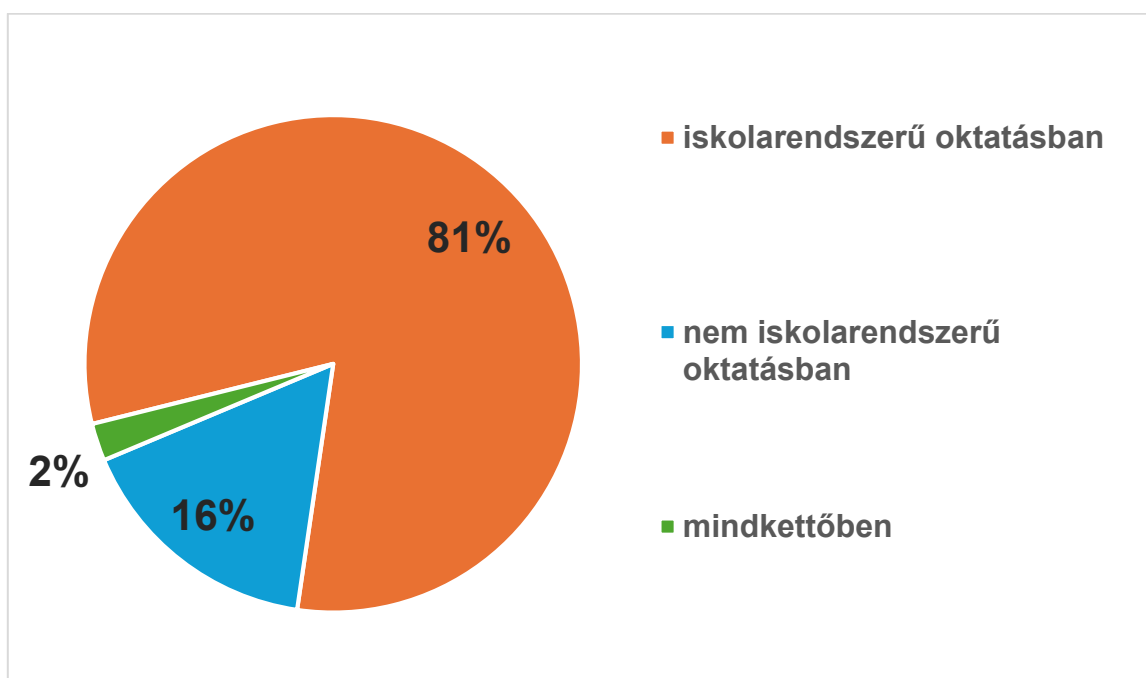

28. ábra: Jelenlegi munkahellyel kapcsolatos relatív elégedettség, aszerint, hogy terveznek-e és ha igen milyen területen állást váltani (elhelyezkedő megkérdezettek, érdemben válaszolók, N=189)

Tanul

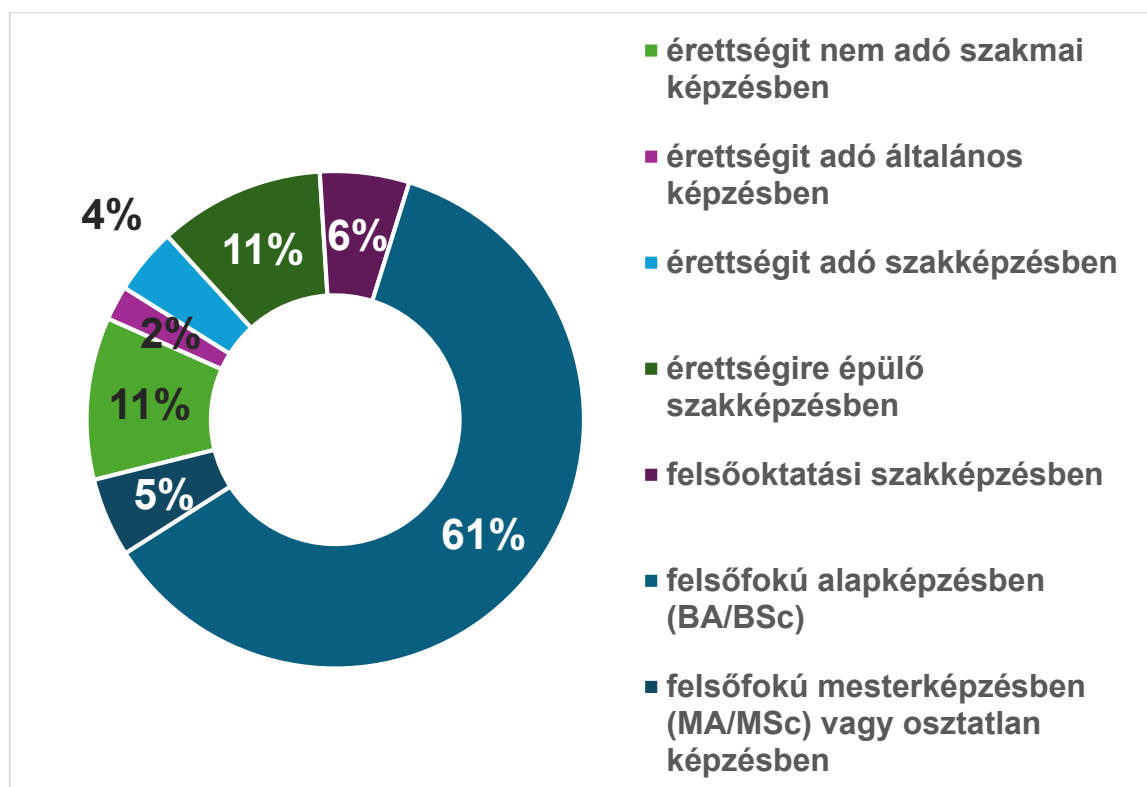
A kutatásban résztvevők 20 százaléka nyilatkozott úgy, hogy az adatfelvétel időszakában kizárólag tanulással, 42 százaléknynian pedig úgy, hogy munka mellett tanulással is foglalkozott. Ebben a fejezetben azokról a szakképzésben végzett tanulókról lesz szó, akik tehát tanulnak.

A tanulmányaikat folytatók 81 százaléka iskolarendszerű, 16 százaléka iskolarendszeren kívüli oktatásban tanult tovább, 2 százaléknynian pedig mindkét típusban érdekeltek voltak.

29. ábra: Milyen típusú oktatásban, képzésben vett részt az elmúlt egy hónapban? (tanuló megkérdezettek, N=163)

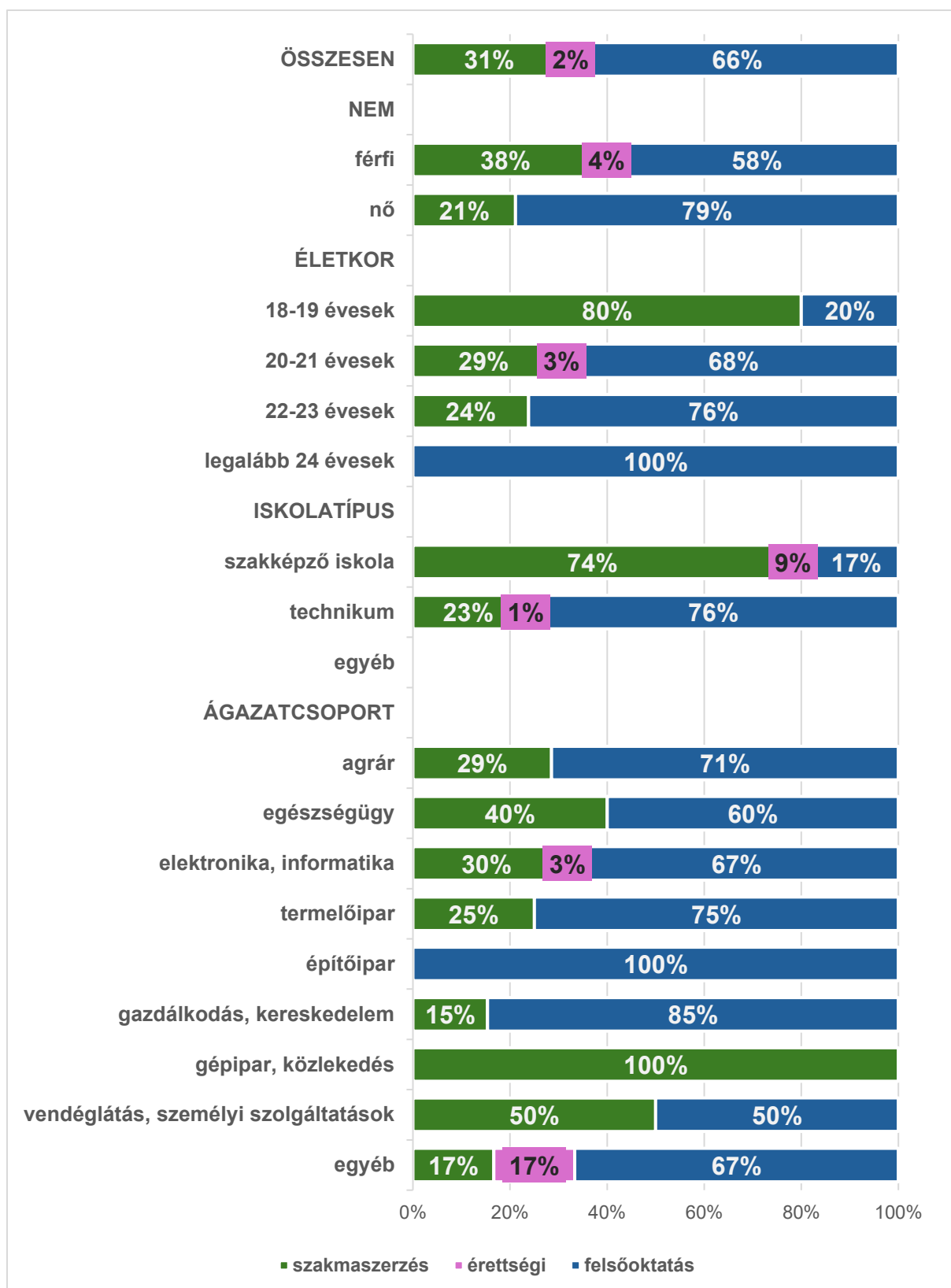
Az iskolarendszerű oktatásban résztvevők többsége valamilyen felsőfokú tanulmányt kezdett el – több mint felük alapképzést (61% - BA, BSc), 5 százalékuk pedig mesterképzést vagy osztatlan képzésben vesz részt. Érettségit adó szakmai képzésbe 15 százalékuk, érettségit adó általános (közismereti) képzésbe 2 százaléknyan mentek tovább, további 6% felsőoktatási szakképzésbe ment. Az érettségit nem adó szakképzés 10 százalékos arányban vonzotta a végzett tanulókat. Összességében tehát azoknak a tanulóknak, akik már egy középfokú szakképesítéssel rendelkeznek, közel háromnegyede a felsőoktatást, 26 százalékuk egy további iskolarendszerű szakképzést választott.

30. ábra: Milyen típusú oktatásban, képzésben vett részt az elmúlt egy hónapban? (iskolarendszerű képzésben tovább tanuló megkérdezettek, N=163)

A férfiak körében nagyobb arányban találhatók meg azok, akik szakmaszerzést követően az érettségit szeretnék letenni és ezért választják a munkaerőpiac mellett/helyett a további tanulmányok folytatását. A nők körében felülreprezentáltak azok, akik a következő években a felsőoktatásban szeretnének érvényesülni. Az életkorral együtt változik a tovább tanulás fő iránya is: a legfiatalabbak esetében a szakmaszerzés, illetve a felsőoktatás a két fő cél; a 20-21 éveseknél már az érettségi is megjelenik mint potenciális tanulási irány. A 22-23 évesek körében már nincs, vagy elenyésző azok aránya, akik érettségit szeretnének letenni, ugyanakkor a felsőoktatás iránti érdeklődés megnő. Végezetül a legidősebbek korcsoportjában kizárólag a felsőoktatásba való belépés szándéka dominál (100%). Az irányok változása mögött minden bizonnyal a ráépüléssel járó további képzés folytatása és a szakmakorrektív szándékok életkori kapcsolata is látható. Iskolatípus szerint szintén jellemző

különbségek vannak: a szakképző iskolában végzettek inkább további szakmát vagy kis százalékba érettségi megszerzését, a technikumban végzettek pedig inkább a felsőoktatásban való továbbtanulást választják. Ezek az eltérések azonban az alacsony elemszámok miatt statisztikai jelentőséggel nem bírnak.

31. ábra: Főbb továbbtanulási irányok – nem, életkor, iskolatípus és ágazat szerint (iskolarendszerű képzésben tovább tanuló megkérdezettek, N=136)

Az elemszámok sajnos elég csekélyek ahhoz, hogy pontos arányokat lehessen mondani arról, hogy az iskolarendszerű további szakképzést választók milyen ágazatok és szakmák felé

orientálódtak, de úgy tűnik, a gépészet, a specializált gép- és járműgyártása, a kereskedelem és a turizmus-vendéglátás ágazat (főleg kereskedelmi értékesítő és a szakács szakma) lehetnek a legnépszerűbb irányok.

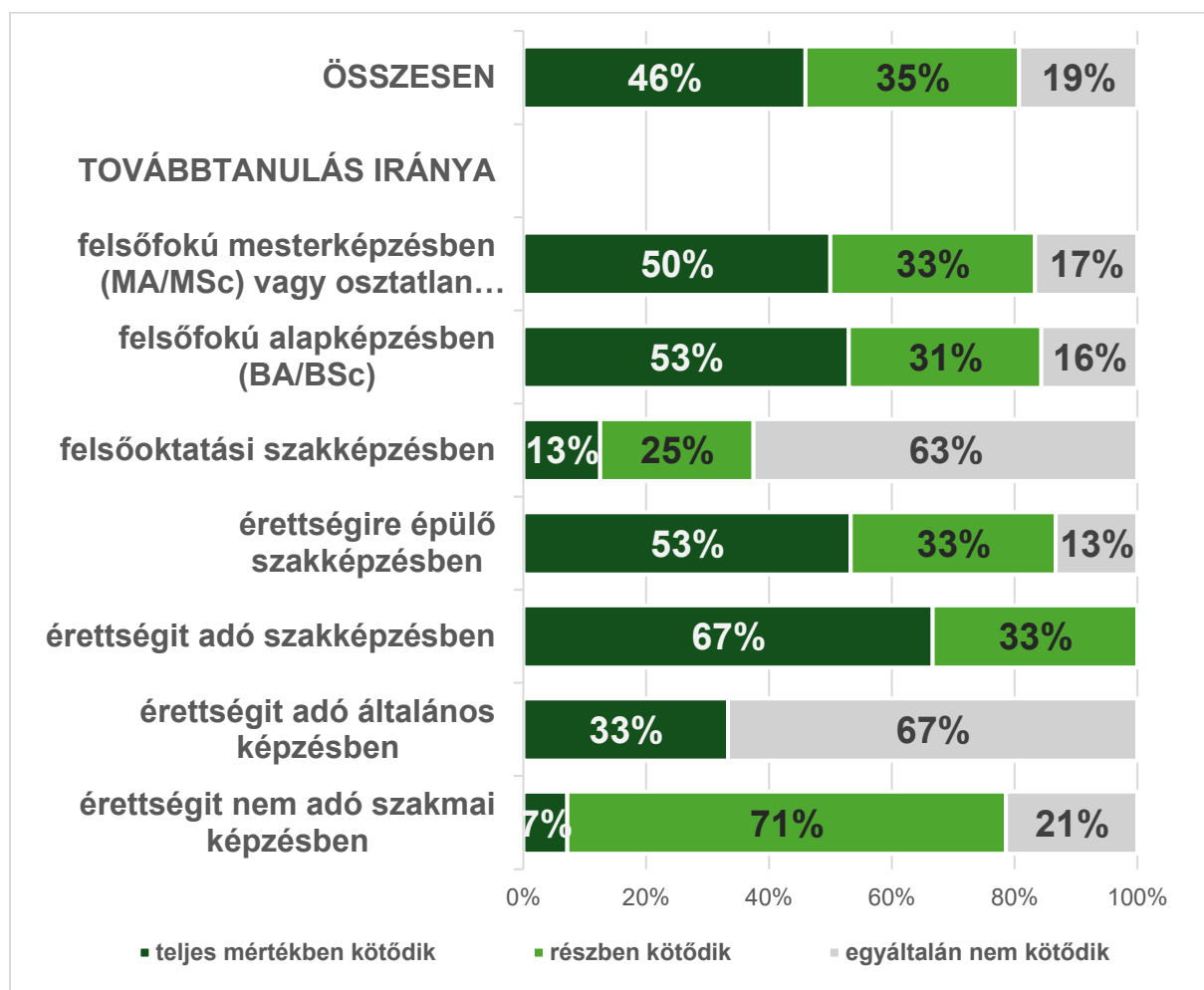
Azok, akik a felsőoktatásban folytatták iskolai pályafutásukat, zömében három képzési területet választottak: műszaki, ipari vagy építőipari képzések valamelyikét (22%), üzleti ismereteket, ügyvitelt, jog (a válaszadók harmada, 21%), információs és kommunikációs technológiákhoz kapcsolódó területet (19%) tanulnak. A humán tudományok és művészetek, az egészségügyi és az oktatás terület 6-11 százalék közötti arányba érdekelte a volt tanulókat. Az adatfelvétel alapján úgy tűnik, természettudományok mint például matematika, statisztika, az agrárium, a szolgáltatások, a társadalomtudományok vagy annak területei rendelkeznek a legkisebb vonzerővel a középfokú szakképzésben végzettek számára.

32. ábra: Milyen képzési területen folytat tanulmányokat? – (felsőoktatásban tovább tanuló megkérdezettek, N=98)

Az iskolarendszerű képzésben továbbtanulók nagyrészt korábbi szakmai végzettségükhöz kapcsolódó területen képzik magukat. A válaszadók 46 százaléka nyilatkozta úgy, hogy az újonnan elkezdett stúdiumok teljes mértékben kötődnek a 2023-ban vagy 2024-ben vagy 2025-ben megszerzett szakmai végzettséghez – további 35 százalék szerint a kapcsolódás csak részlegesnek mondható. Az eredmények szerint tehát kb. tízből kettő iskolarendszerben tovább tanulóra igaz a teljes szakmaváltás. A további tanulmányok képzéstípusai között

csekély különbségek láthatók abban a tekintetben, hogy mennyire kapcsolódnak a korábbi szakmai tanuláshoz. Jellemző, hogy az önbevallások szerint a legszorosabb kapcsolat a felsőfokú képzések esetén áll fent – azaz ugyanaz, vagy hasonló a terület, csak magasabb fokon (a felsőfokú alapképzéseken tovább tanulók 84 százaléka szerint kötődik a két terület egymáshoz, mester vagy osztatlan képzésen ez az arány 88 százalékos). A legkisebb arányú kötődés az érettségit adó, illetve felsőfokú szakképzés esetén látszik – az eltérő területen tanulók aránya mindkét irányon 67-63%.

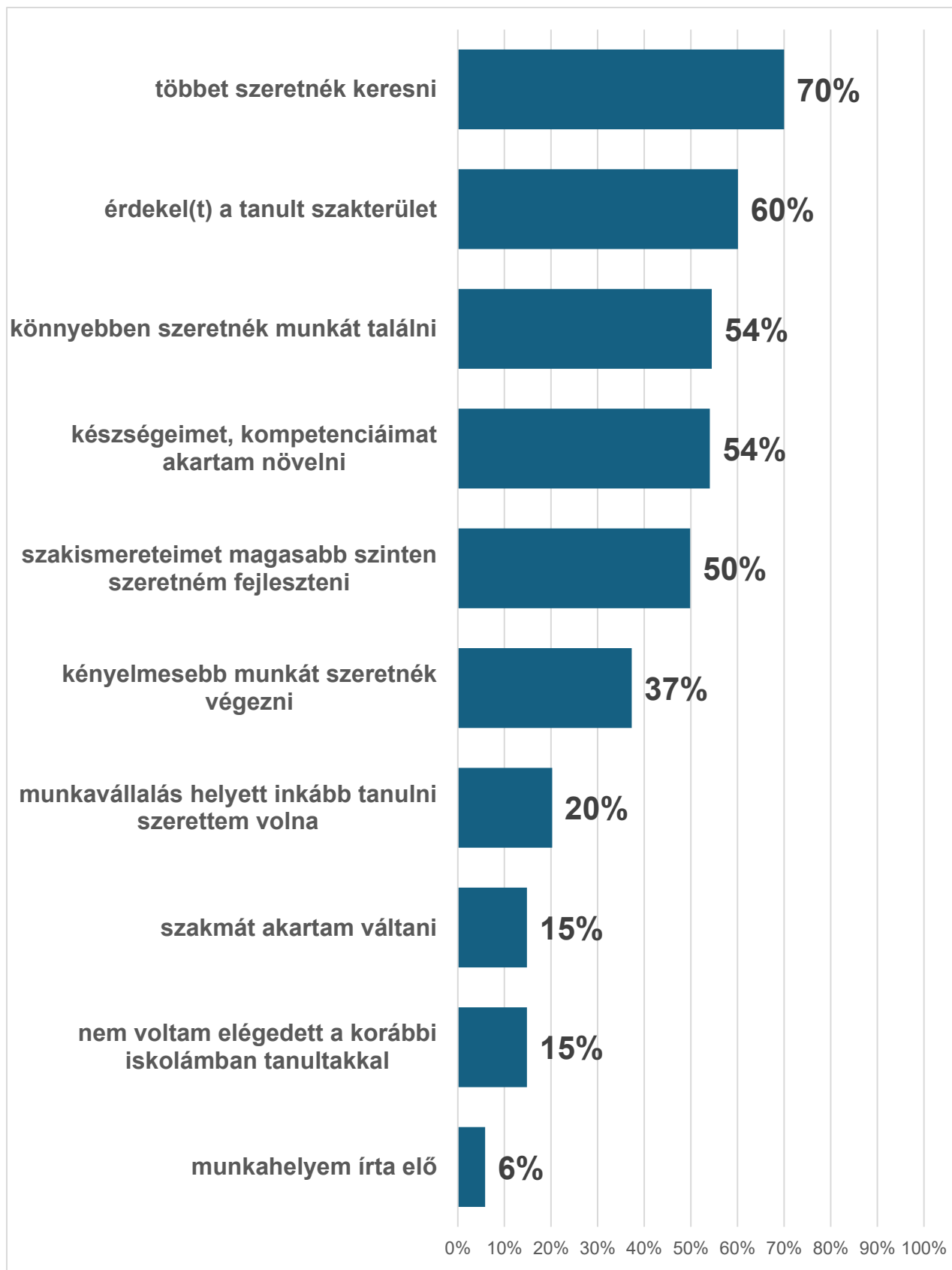
33. ábra: Iskolarendszerű tanulmányai mennyire kötődnek a 2023-ban vagy 2024-ben vagy 2025-ben szerzett szakmai végzettségéhez? – a továbbtanulás irányai szerint (iskolarendszerű képzésben tovább tanuló megkérdezettek, N=135)

A nem iskolarendszerben tovább tanulók (összesen 27 fő) közel fele (45%) valamilyen képesítést nyújtó szakmai képzésen, tanfolyamon vett részt az adatfelvétel időszakában. Népszerűek voltak a képesítést nem nyújtó szakmai képzések, tanfolyamok, továbbképzések (29%) és az egyéb oktatások, képzések (24%) is.

34. ábra: Milyen jellegű nem iskolarendszerű oktatásban, képzésben vett részt? – (nem iskolarendszerű oktatásban tovább tanuló megkérdezettek, N=27)

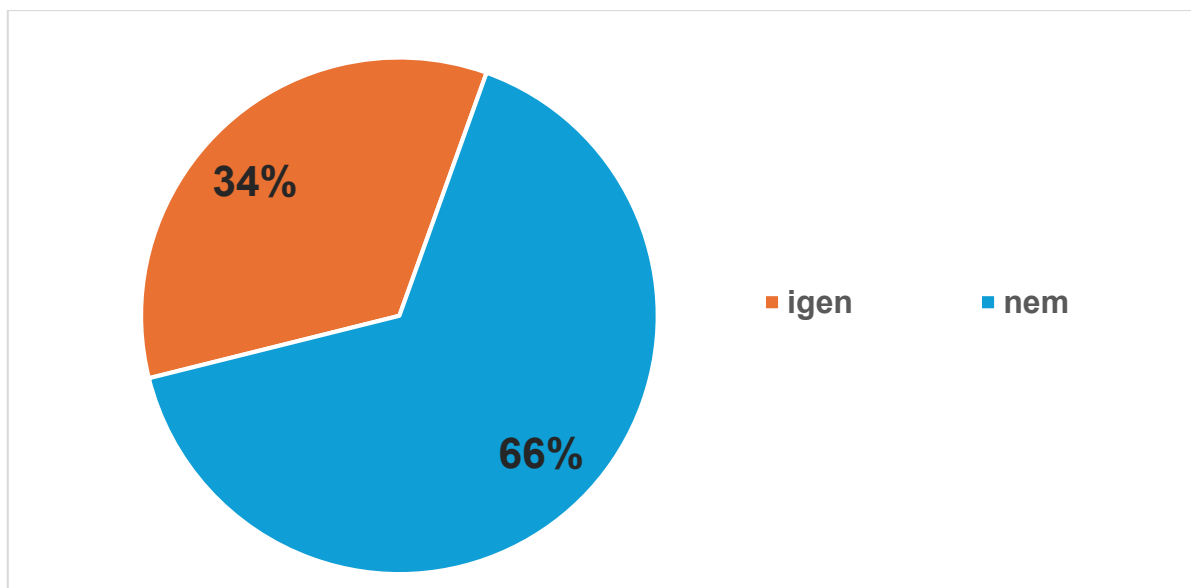
A kérdőív az összes, bármilyen típusú továbbtanulási pályát elkezdő végzős tanulónak feltette a kérdést, hogy miért döntött úgy, hogy szakmai végzettsége megszerzését követően további oktatáson, képzésen, tanfolyamon vesz részt. Jellemzően hatféle válasz született: a legtöbben (70%) azt említették, hogy szeretnének többet keresni, érdekli őket a választott szakterület (60%) készségeit, könnyebben szeretnének munkát találni (54%), kompetenciáit szerették volna növelni (54%), meglévő szakismeretüket szeretnék magasabb fokon fejleszteni (50%), valamint a kényelmesebb munka ígérete további 37 százalék számára volt indok. Az, hogy a továbbtanulás a munkavállalás alternatívájaként jelent volna meg, mindössze 20 százalékra volt jellemző. A szakmaváltás szándéka, vagy az, hogy a végzetek nem voltak elégedettek a korábbi iskolában tanultakkal, csupán 6-15 százaléknál megkérdezettet motivált.

35. ábra: Miért döntött úgy, hogy szakmai végzettségét megszerzését követően további oktatáson, képzésen, tanfolyamon vesz részt? (tanuló megkérdezettek, érdemben válaszolók, N=163)

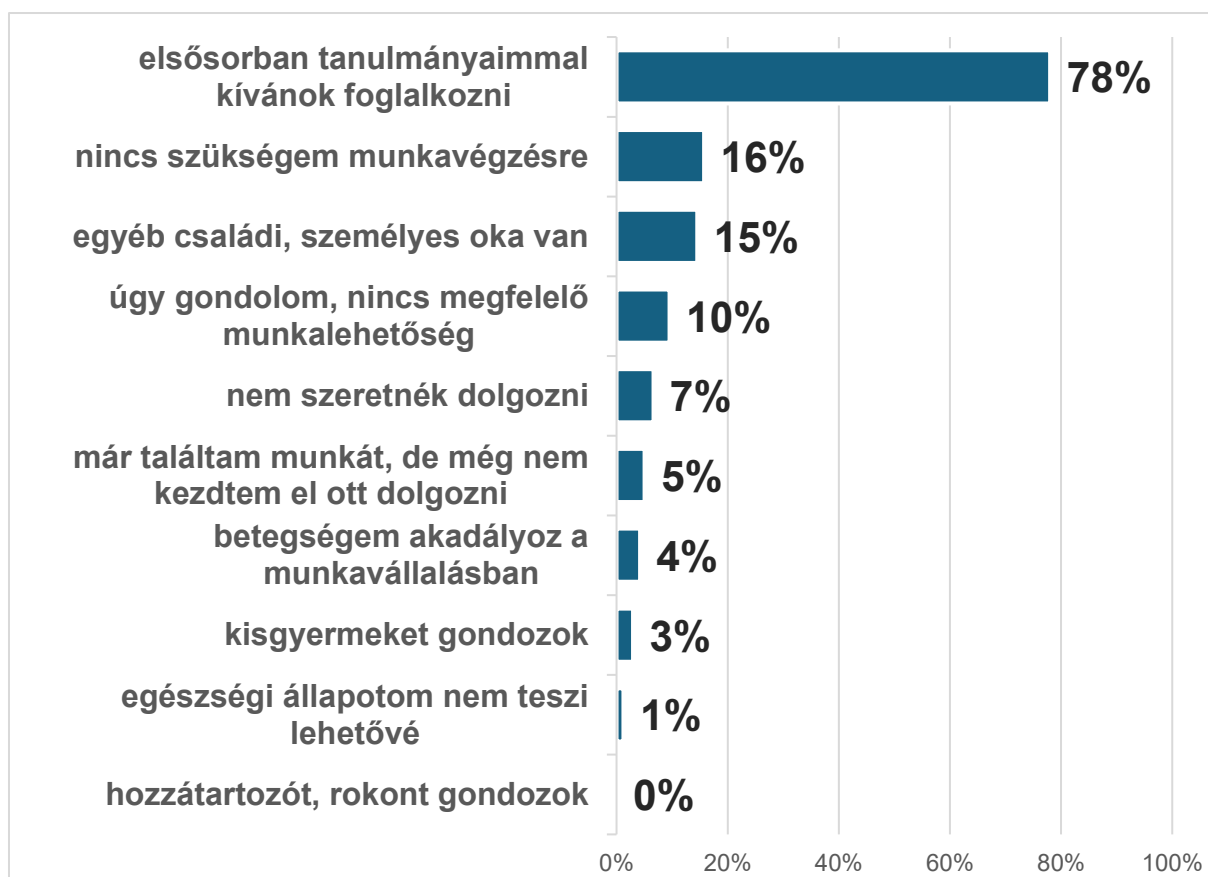
Álláskereső

A kérdőívben minden álláskeresővel kapcsolatos kérdést feltettek a kutatók azoknak a válaszadóknak, akik az adatfelvétel idején nem dolgoztak (ez a teljes sokaság kb. 22 százaléka). Az ugyanakkor, hogy nem dolgoztak, nem jelenti azt, hogy ténylegesen állást is kerestek volna: az érintettek kétharmada nem is keresett. Az elemszámok ebben az esetben alacsonyok, összesen 83 fő válaszát láthatjuk. Ebből 34% (28 fő) keres ténylegesen állást, míg 66% (54 fő) nem.

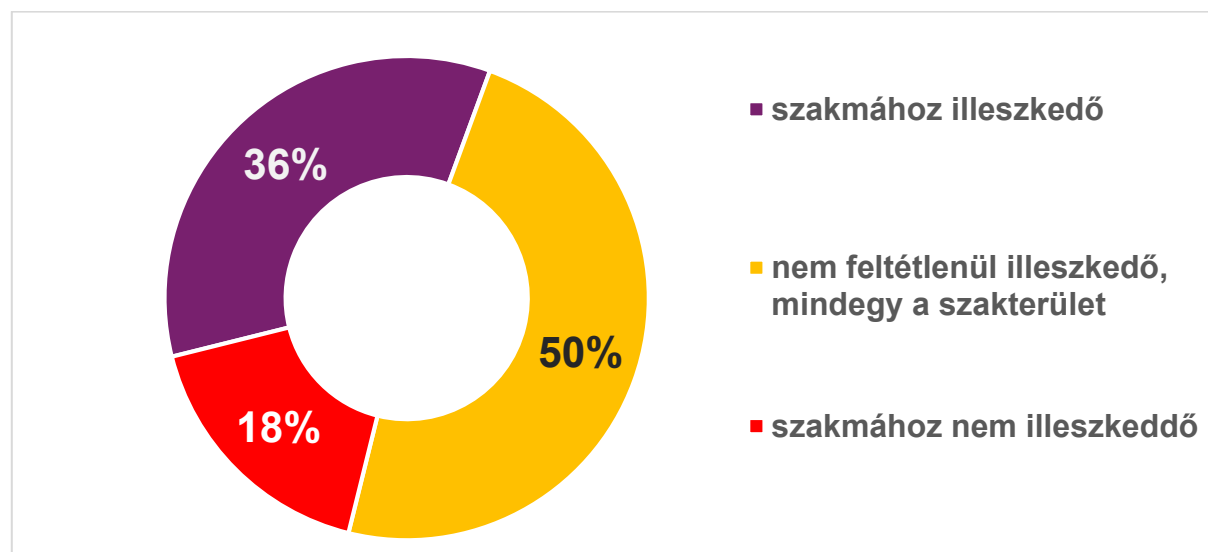
36. ábra: Az elmúlt egy hónapban keresett-e munkát, tett-e lépéseket annak érdekében, hogy munkát találjon? (nem dolgozó megkérdezettek, N=83)

Annak oka, hogy a többség nem keresett munkát az, hogy elsősorban a tanulmányaikkal kívánnak foglalkozni (78%). A válaszadók kevesebb mint ötödének nincs szüksége munkavégzésre vagy családi, személyes oka van, hogy még nem kezdett el ott dolgozni (16%-15%), ennél valamivel kevesebben (10%) gondolják úgy, hogy nincs megfelelő munkalehetőség, ezen kívül nem szeretne dolgozni indokok merült fel (7%), és olyanok is akadnak, akik már találtak munkát, de még nem kezdtek el dolgozni (5%).

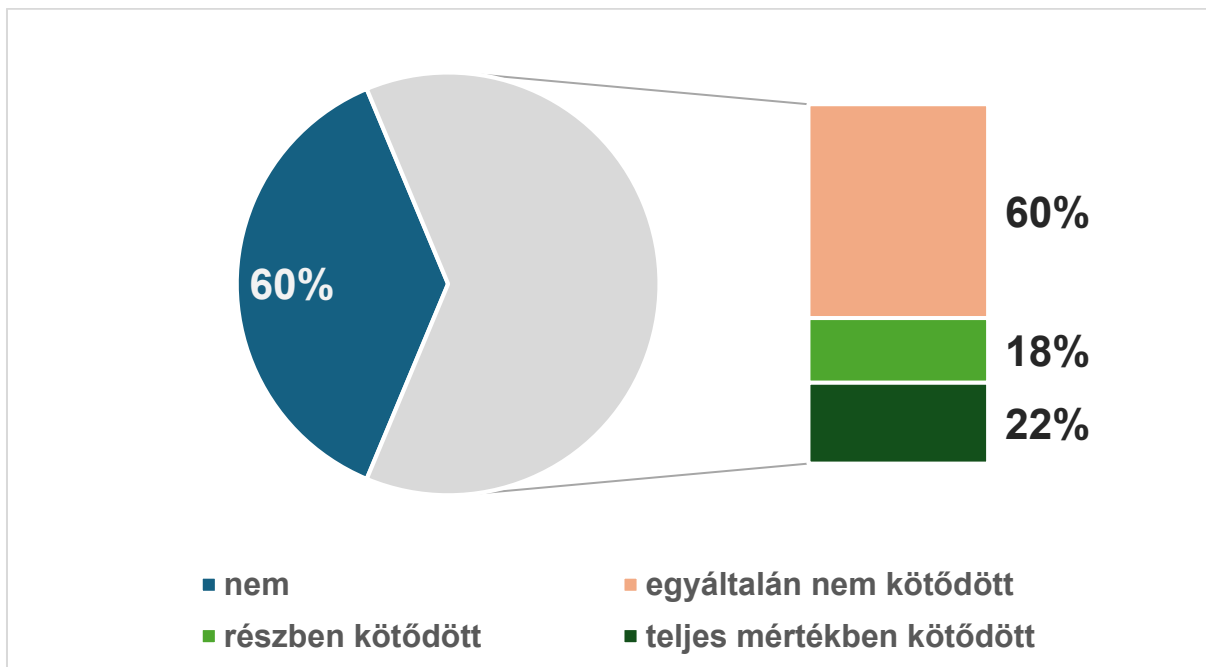
37. ábra: Miért nem keresett munkát? – (azok körében, akik nem dolgoznak és nem is keresnek munkát, N=56)

A munkakereső megkérdezettek megosztottak abban, hogy szakmájukhoz képest milyen állást is keresnek: az egyharmaduk a szakmához illeszkedőt, 18 százalékuk inkább attól eltérő állást szeretne – miközben a megkérdezettek felének lényegében mindegy.

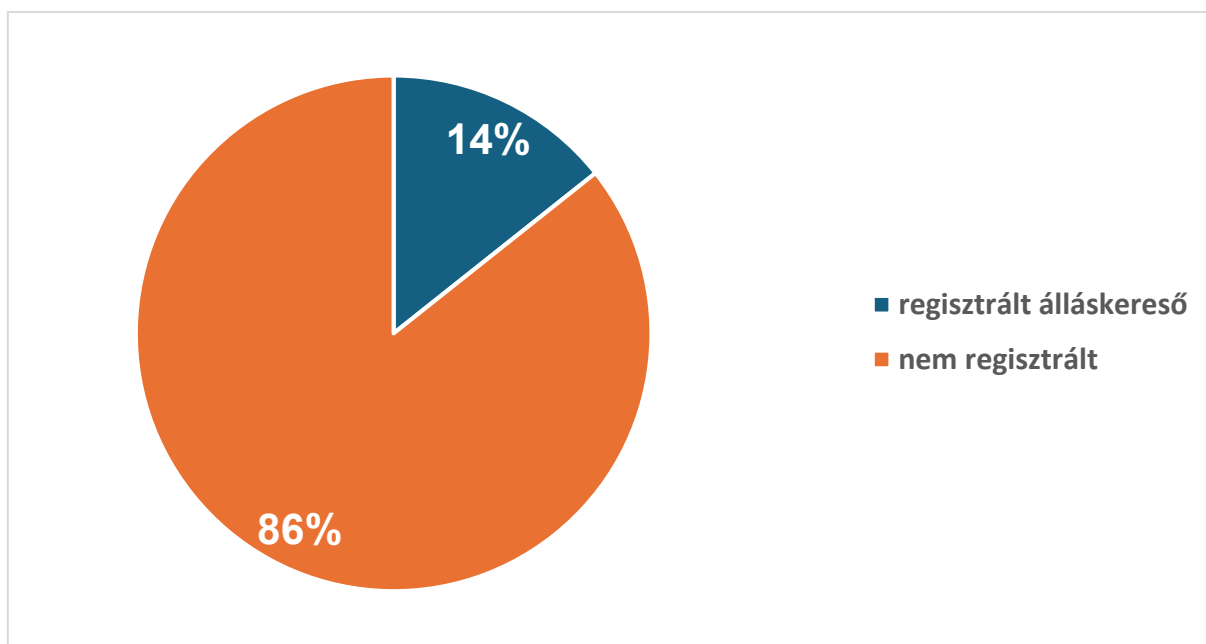
38. ábra: Milyen szakterületen keres állást? (nem dolgozó, álláskereső megkérdezettek, N=28)

A nem dolgozó válaszadók felének van egyébként munkatapasztalata, hiszen 40 százalékuknak az adatfelvételt megelőző évben volt olyan munkája, amelyben fizetésért dolgozott. Igaz, ez a munka jellemzően (69%) nem igényelt szaktudást, így többségében (60%) egyáltalán nem is kötődött a megszerzett szakmai végzettséghez sem.

39. ábra: Az elmúlt évben, tehát 2025 nyara óta volt-e már olyan munkája, melyben fizetésért dolgozott? Ha igen, akkor ez a munka mennyire kötődött a 2023-ban vagy 2024-ben vagy 2025-ben szerzett szakmai végzettségéhez? (nem dolgozó megkérdezettek, N=83 és N=33)

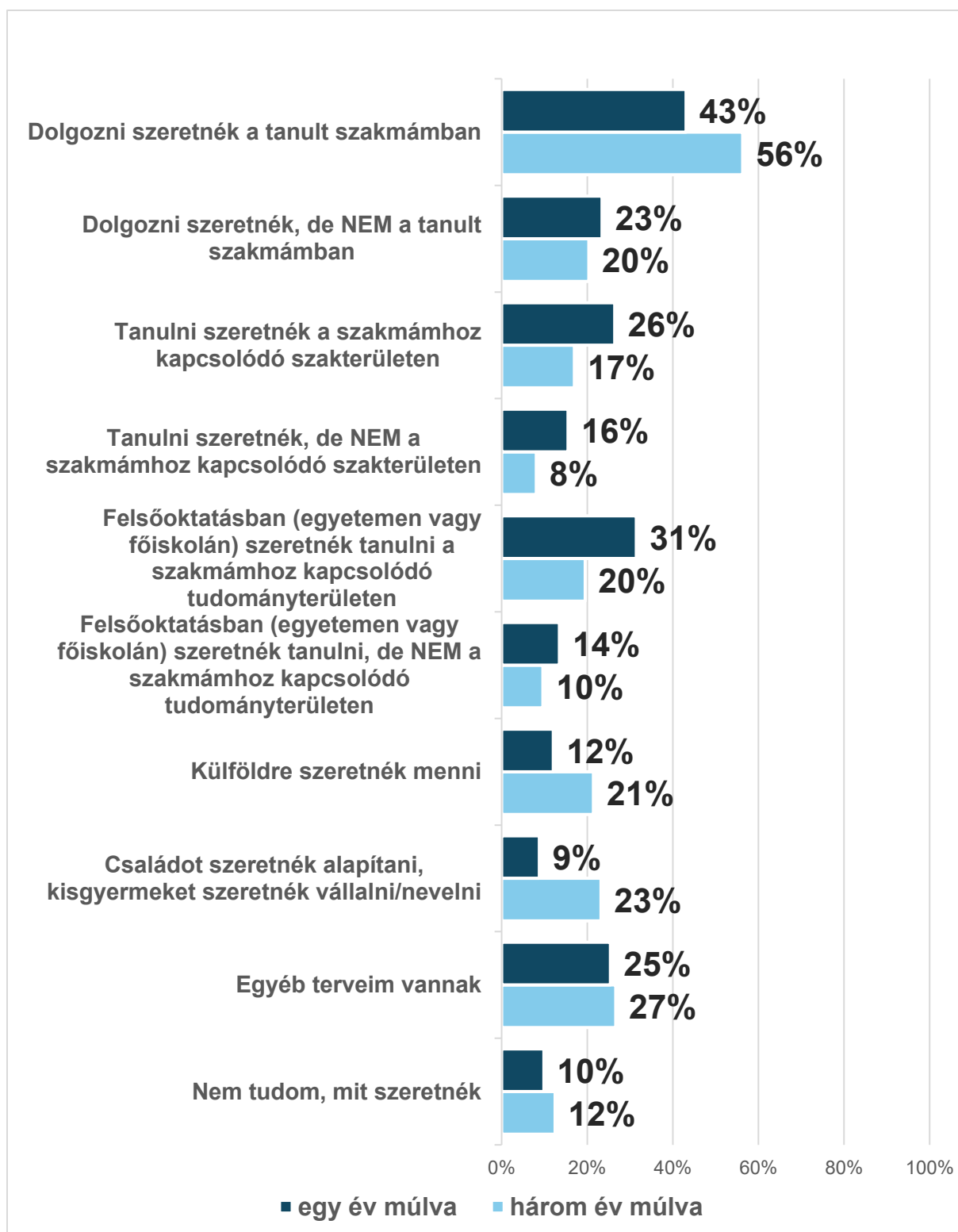
A válaszadók 14 százaléka hivatalosan is álláskeresőként van nyilvántartva, míg 86 százalékuknak nincs ilyen státusza.

40. ábra: Jelenleg nyilvántartják-e álláskeresőként a munkaügyi központ helyi kirendeltségén? (nem dolgozó megkérdezettek, N=83)

Jövőbeli tervek

A végzett tanulók többségének jövőképe csak csekély mértékben tér el egy-, illetve hároméves időhorizontban. A többség dolgozni szeretne, még hozzá a tanult szakmájában szeretne elhelyezkedni (43% tenne így egy év múlva, 56% pedig három év múlva). A válaszadók körülbelül ötöde (23-20%) szintén dolgozna, de nem saját szakmájában. Szakmájuk területén a következő egy év során negyedük (26%) végeznének (nem felsőfokú) tanulmányokat – három év múlva viszont mintegy 9 százalékponttal kevesebben tennének már így (17%). Nem szakmához kapcsolódó (nem felsőfokú) területen minden 16-8% tanulna valamit – akár egy, akár három év távlatában. A felsőoktatásban – egy év múlva – tízből három válaszadó (31%) tanulna valamilyen, az eredeti szakmájához kapcsolódó területen, de három év múlva már csak 20 százalékuk végezné ugyanezt. Más területen mintegy 14-10 százaléknyan végeznének felsőfokú képzést. A következő évben 12 százaléknyan szeretnének külföldön szerencsét próbálni – három év múlva ez az arány már 21 százalékra nő. A családalapításon egy éven belül minden kilencedik válaszadó gondolkodik, három év múlva viszont már 23 százalékuk. Valamilyen más terve a válaszadók 25-27 százalékának van, miközben 10-12 százalékuk nem tudja még, mit is szeretne pontosan.

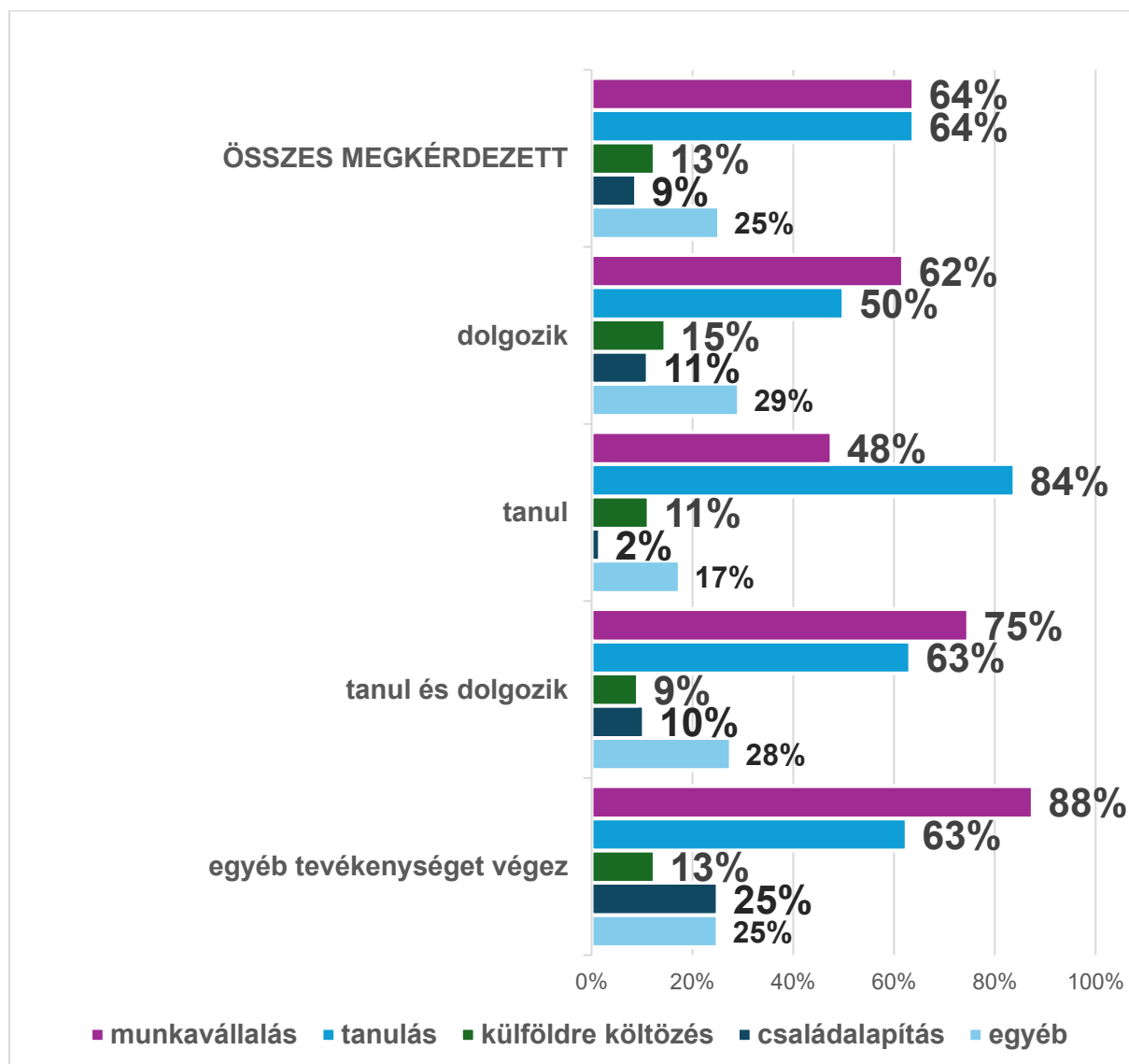

41. ábra: Mik a tervei a következő évekre? Mit szeretne csinálni egy év múlva? És mit szeretne csinálni három év múlva? – (összes megkérdezett, N=249)

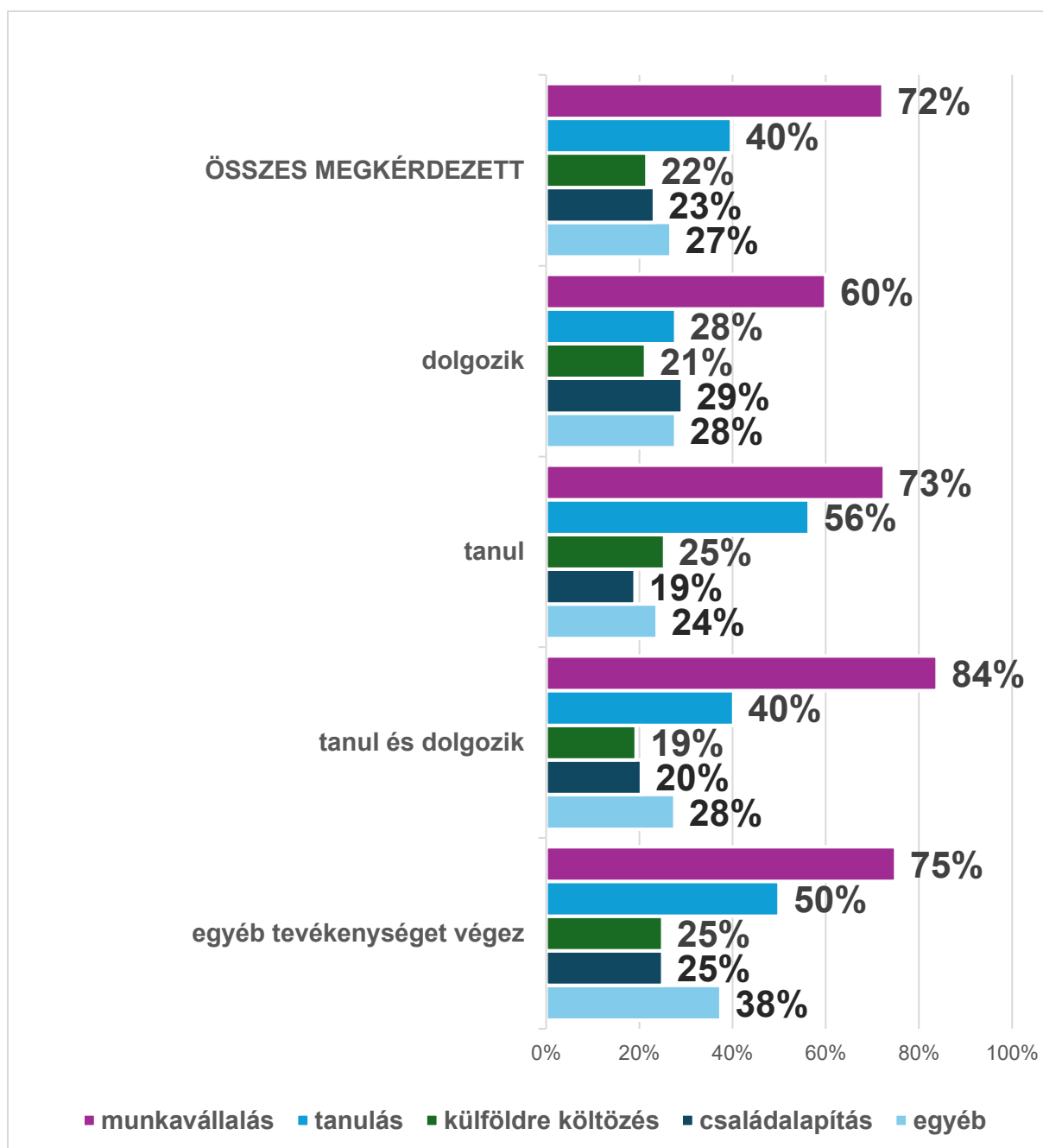
Összességében tehát egy év múlva a végzett tanulók többsége (64%) dolgozni szeretne vagy tanulni. Külföldre költözésen 13, családalapításon 9, egyéb tevékenységen 25 százaléknyan gondolkodnak. Három év múlva már a megkérdezettek háromnegyede dolgozna (72%), és csupán 40 százaléka végezné még akkor is valamilyen iskolát. A külföldi élet ugyanakkor már

az érintettek közel negyedét érintheti (22%), közel annyit, mint aki a családalapítást is ebben az időszakban tervezi (23%). Valami mást a válaszadók több mint negyede (27%) végezne ekkor. Jellemző módon az időtáv azt nem befolyásolja, hogy akár a munkavállalást, akár a tanulmányok folytatását a saját szakma területén vagy más szakterületen végezze az illető.

A jelenlegi státusz leginkább azokat a terveket befolyásolja, ami a munkavállalásra vagy a továbbtanulásra vonatkozik. Általában igaz, hogy a többség egy év múlva is azt szeretné csinálni, amit jelenleg csinál: aki dolgozik, az munkavállalást tervez (62%), aki tanul, az a tanulmányok folytatását (84%) – aki meg mindkettőt, az pedig továbbra is mindkettő tevékenységet (75-63%). Három év múlva már egyértelműen a munkavállalás szándéka dominál, a tanulással kapcsolatos elképzelések helyett azonban a külföldi munkavállalás és a családalapítás válik hangsúlyossá.

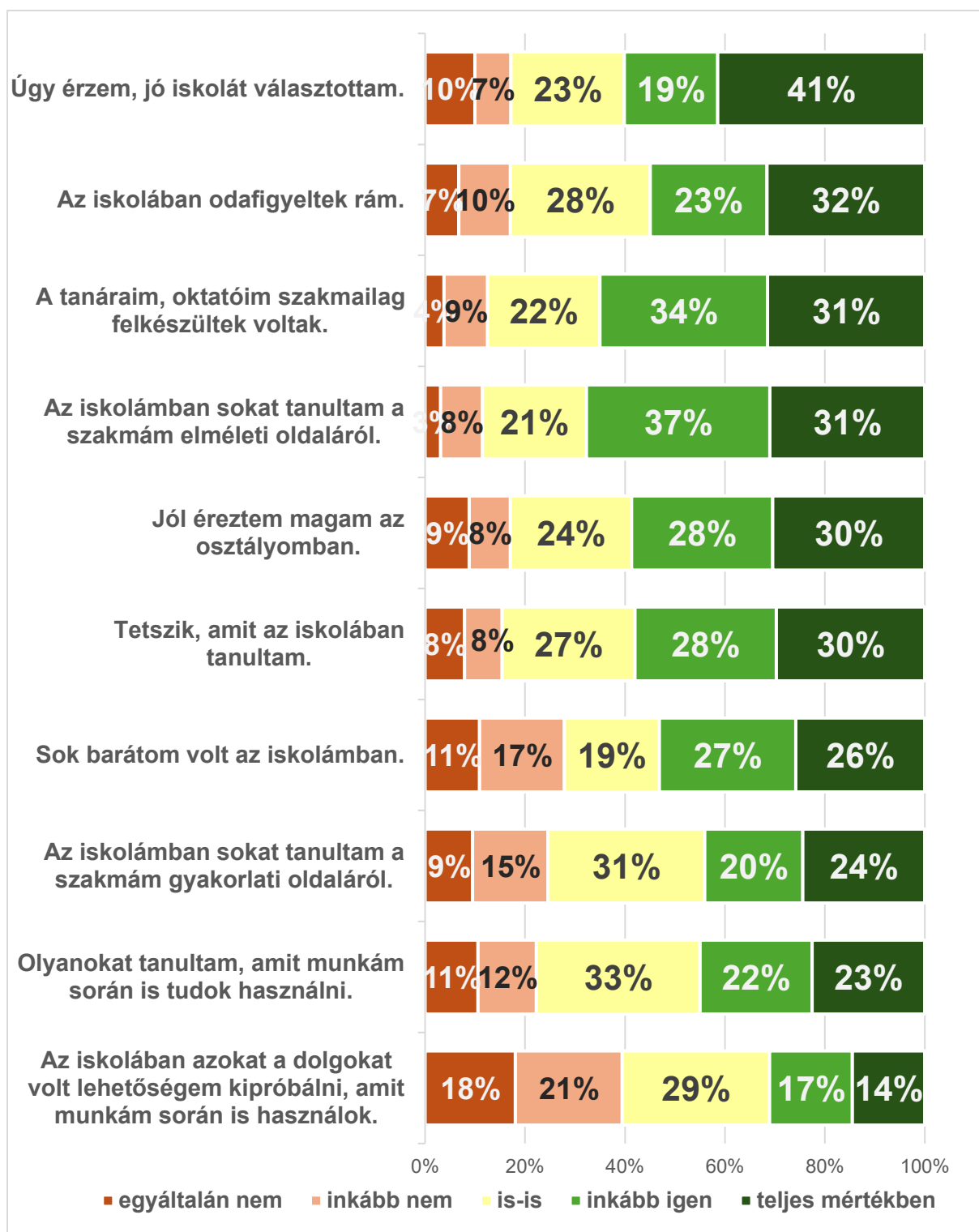
42. ábra: Fő tervek egy év múlva – a jelenlegi státusz szerint (összes megkérdezett, N=249)

43. ábra: Fő tervek három év múlva – a jelenlegi státusz szerint (összes megkérdezett, N=249)

A képzés retrospektív értékelése

A kutatásban lehetőségük volt a végzett diákoknak visszamenőlegesen értékelést adniuk elvégzett képzésükről. A tanulók alapvetően elégedetteknek mutatkoznak, hiszen egy kivétellel az összes feltett kérdésre pozitívan nyilatkoztak. A legnagyobb arányban azzal értettek egyet, hogy sokat tanult a szakma elméleti oldaláról (68%), az oktatók szakmailag felkészültek voltak (65%), és úgy érzi, jó iskolát választott (60%), valamint jól érezték magukat az iskolában/osztályban (59%). A többségnek tetszett amit az iskolában tanult (58%), úgy érzi, hogy odafigyeltek rájuk (55%) és sok barátot szereztek (53%). Az elsajátított szakmával kapcsolatban úgy érzi a válaszolók körülbelül fele, hogy az iskolában olyanokat tanultak, amiket a munkájuk során is tudnak használni (45%). Ez utóbbi állítással azok is egyetértettek, akik jelenleg dolgoznak – különösen, ha szakmájukkal illeszkedő ágazatban helyezkedtek el.

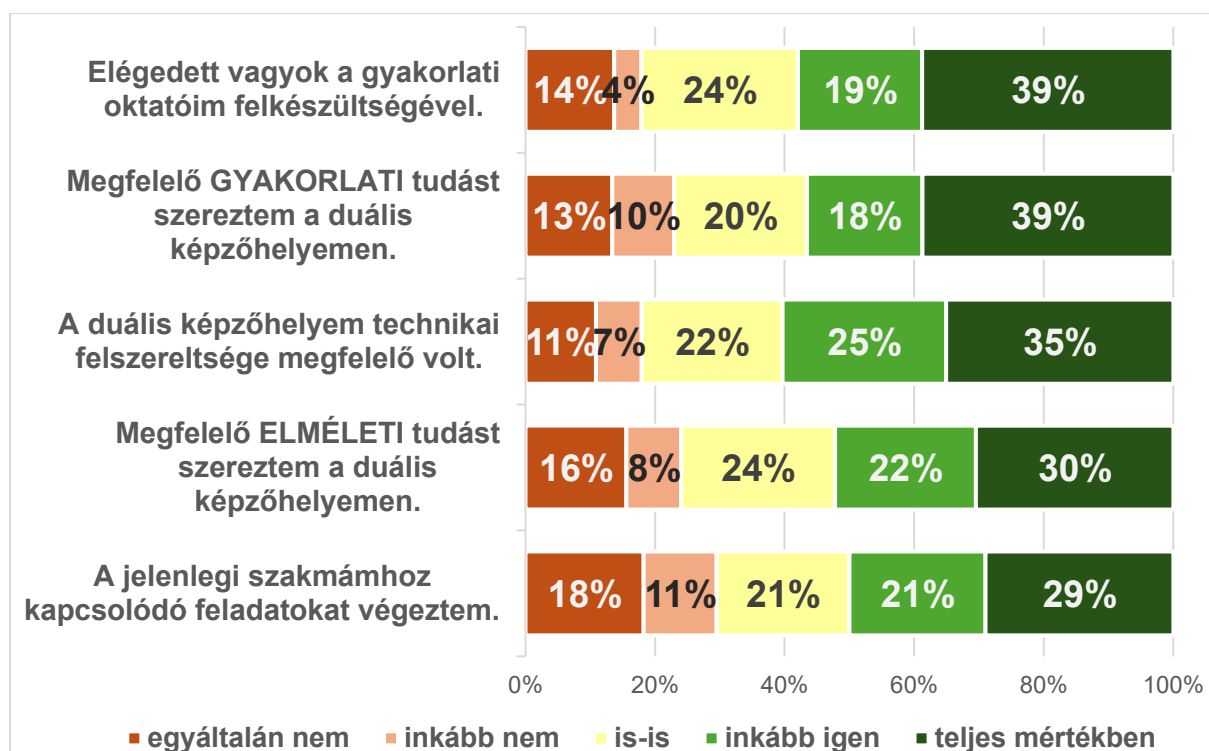

44. ábra: Visszaemlékezve a szakképzésben töltött évekre, mennyire ért egyet az alábbi állításokkal a korábbi iskolájára, tanulmányaira vonatkozóan? – (összes megkérdezett, N=219)

Az összevont értékelések ± 100 -fokú skálára vetített átlaga +26 pont. A válaszadók szocio-demográfiai vagy képzési jellemzői szerint nincsenek lényeges statisztikai különbségek – talán csak annyit érdemes kiemelni, hogy a dél-alföldi (+41 pont), illetve az észak-alföldi (+37 pont) régióban kedvezőbb, az észak-magyarországi régióban (+11 pont) kedvezőtlenebb a végzett tanulók véleménye.

A tanulók közel kétharmada, 50 százaléka nyilatkozott úgy, hogy képzését duális képzés keretében végezte. A duális képzésben való részvétel leginkább a fiatalabb, 18-19 éves válaszadókra jellemző (körükben 71% ez az arány), valamint azokra, akik szakképző iskolákban szerezték meg szakmájukat (77%).

A válaszadók a duális képzéssel kapcsolatban is nagyfokú elégedettségüknek adtak hangot. Több mint felül (60%) elégedett volt a duális képzőhelyem technikai felszereltségével, az 58 százalékuk pedig a gyakorlati oktatók felkészültségével a duális képzőhelyen sem talált (utólag) kivetnivalót. A válaszadók 50 százalékára igaz továbbá, hogy jelenlegi szakmájához kapcsolódó feladatokat végzett duális képzése alatt (bár itt a legmagasabb azoknak az aránya, akik egyáltalán nem értettek egyet — 18%). Az elméleti és gyakorlati tudást egyaránt megfelelőnek ítélték, bár az elméleti tudás kapcsán valamivel nagyobb az egyetértés a válaszadók között (52% és 57%).

45. ábra: Mennyire ért egyet a következő állításokkal a duális képzéssel kapcsolatban? – (azok körében, akik részt vettek duális képzésben, N=110)

A válaszok alapján a duális képzéssel kapcsolatban leginkább a konkrét munkavégzés tartalmán változtatnának a hallgatók: elsősorban a duális képzés során ellátott munkakörön (47%), a képzőhely kommunikációján (42%), valamint a képzés és az iskolai feladatok közötti egyensúlyon (39%). Szintén jelentős arányban említették a szakmai támogatás erősítésének igényét (40%), a karrierperspektívák bővítését (30%), a munkahelyi légkör módosítását (28%), valamint az oktatók személyét és a munkaidő szervezését (egyenként 27%). Kisebb arányban jelenik meg az eszközök, felszereltség (26%), a képzőhely kiválasztása/helyszíne (16%), illetve az egyéb tényezők (9%) változtatási igénye.

Ezzel párhuzamosan a válaszadók három legfontosabb, változatlanul megőrzendő elemként a képzőhely szakmai oktatóinak személyét (38%), a duális képzés helyszínét (37%), valamint a munkahelyi légkört (27%) jelölték meg. E tényezők mellett kisebb, de releváns arányban a szakmai támogatás (26%), a munkaidő (25%) és az egyéb szempontok (25%) is stabilnak tekinthetők a hallgatók értékelése szerint.

46. ábra: Mi az a három dolog, amin változtatna és amint NEM változtatna a duális képzésével kapcsolatban?? (érdemben válaszolók, N=110)

A végzett tanulók nagyfokú elégedettségét mutatja az is, hogy tízfokú skálán átlagosan 7,04-re értékelték korábbi képzésüket. A legnagyobb fokú elégedettség a szakmával (7,61), az iskolával és a szakma elméleti oktatásával (mindkét esetben 7,1) kapcsolatban mutatkozott. A szakma gyakorlati ismereteivel, a gyakorlati képzéssel és a közismereti tantárgyakkal kapcsolatos értékelések valamelyest elmaradtak a korábbi értékelési dimenzióktól (7 körül), de alapvetően ezekben az esetekben is pozitív kép él a szakképzésből elballagottak fejében.

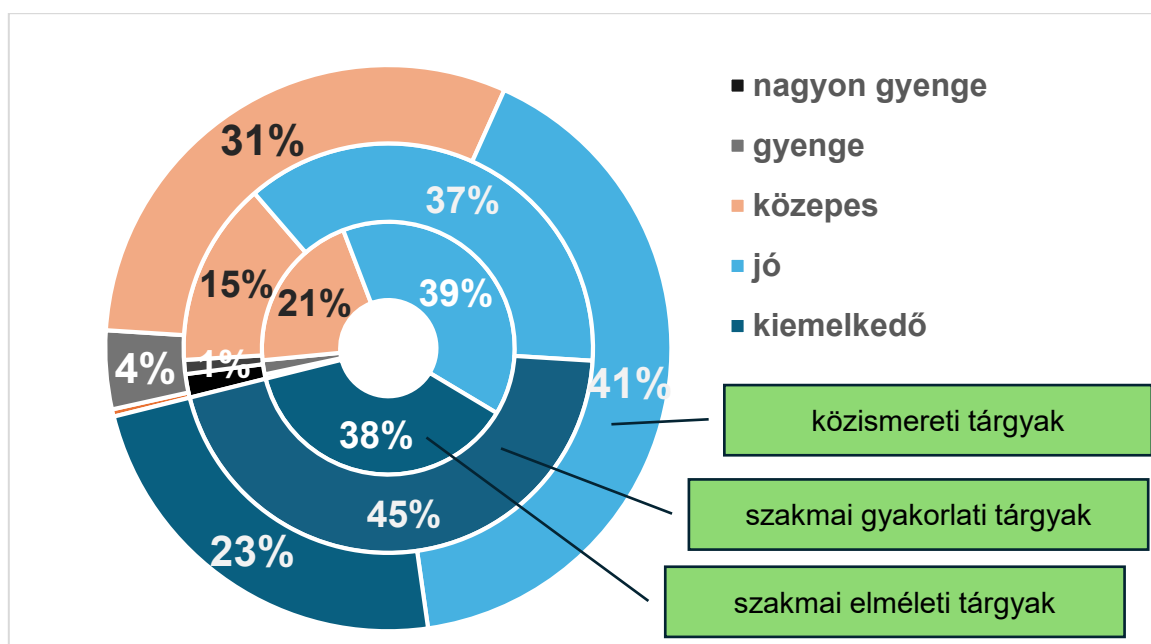

47. ábra: Visszatekintve arra a képzésre, ahol 2023-ban vagy 2024-ben vagy 2025-ben végzettséget szerzett, összességében mennyire elégedett az alábbiakkal? (összes megkérdezett, N=219)

Feltételezhető, hogy a fentiekben bemutatott nagyfokú elégedettség annak köszönhető, hogy a kutatásban azok a tanulók vettek részt, akiknek pozitív tapasztalata volt az iskolában, jól tanultak és szívesen emlékeznek a középiskolai éveikre; azok pedig nem, akik kedvezőtlen tapasztalatai már a kérdőív kitöltését is megakadályozták. Ezeket a felvetéseket nem tudjuk teljes mértékben kizárni, de az iskolai eredményesség és az elégedettség kapcsolata ellenőrizhető.

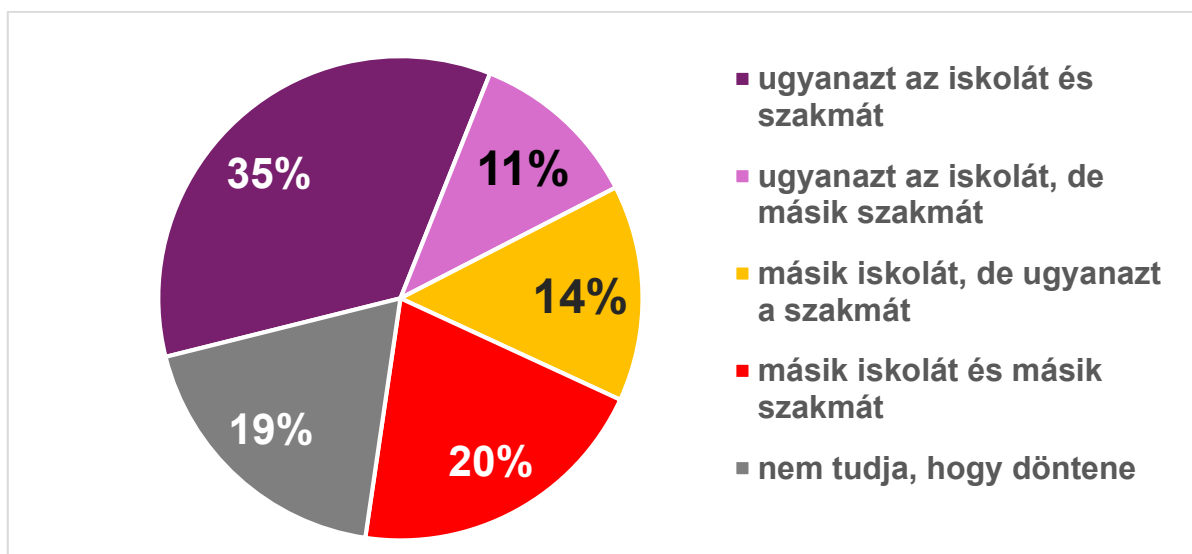
A kérdőívet kitöltők úgy emlékeztek, hogy alapvetően jó tanulónak számítottak a szakképzésben: a szakmai elméleti tárgyakat tekintve 4,12; a szakmai gyakorlati tárgyak esetében 4,23, a közismereti tárgyakat nézve pedig 3,82 volt a mintában az átlagos érdemjegy. Az osztályzatok és a szakképzéssel, duális képzéssel kapcsolatban megfogalmazott összevont elégedettségek összefüggése, magas pozitív korrelációja jelezheti, ha igaz az a feltételezés, hogy a „jó tanulók” értékelései kedvezőbbek és ez torzíthatja a kutatás főbb eredményeit. Az eredmények szerint ez a veszély nem reális, vagy legalábbis csak kismértékben mutatható ki. A három tárgykör közül csak a szakmai elméleti és a szakmai gyakorlati tárgyak átlagának és az összesített elégedettségnek volt szignifikáns a korrelációja

0,345 és 0,311 között. A duális képzés megítélése ráadásul nem is mutat szignifikáns kapcsolatot, tehát az érdemjegyek (tanulói eredményesség) nem befolyásolta a duális képzés retrospektív megítélését.

48. ábra: Milyen tanulónak számított a szakképzésben a többi diákhoz képest az alábbi tantárgyak esetén? (összes megkérdezett, N=217)

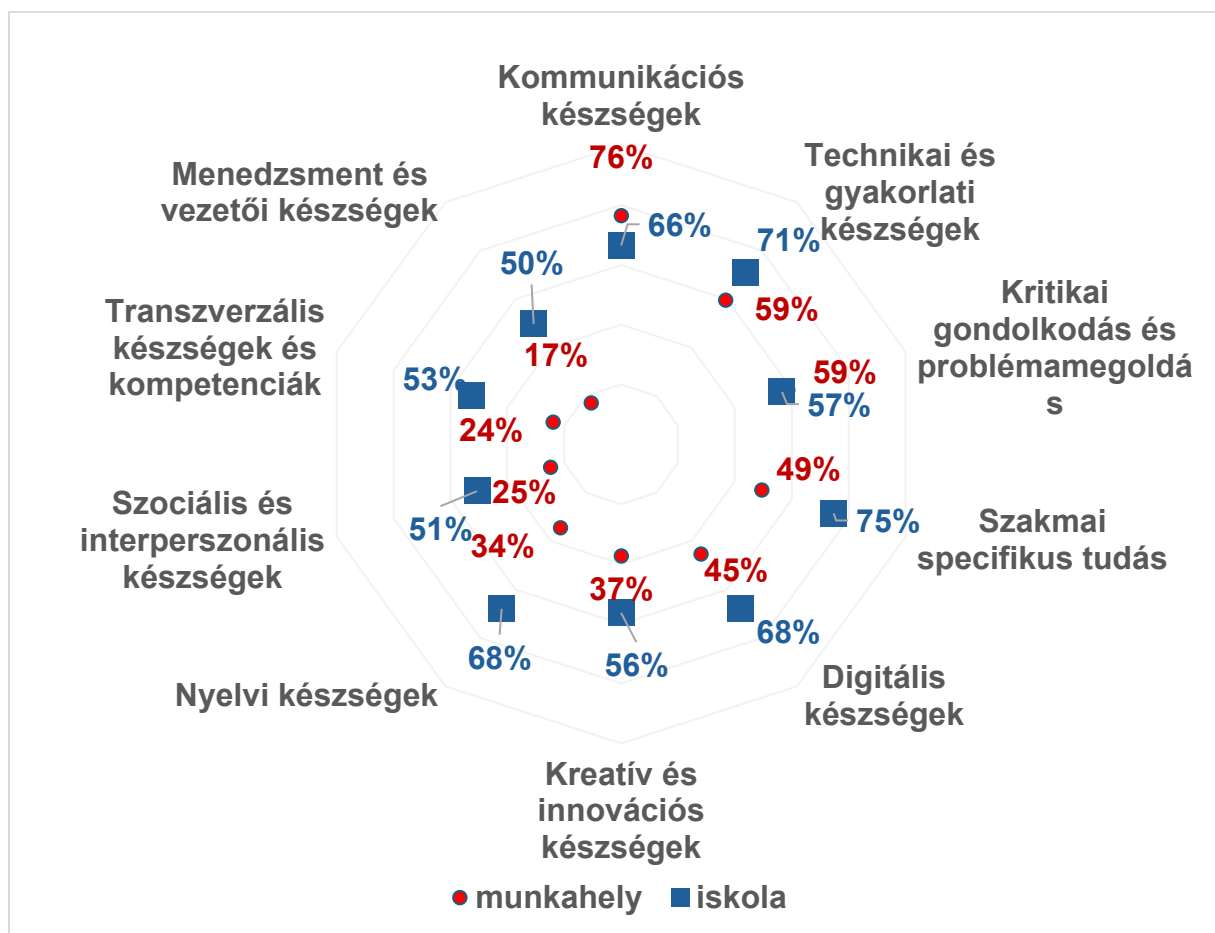
Egy másik módja a lezárt képzés értékelésének, hogy megmérjük azt, vajon a megkérdezett mit választana, ha újból szakmát és iskolát kellene keresnie. A válaszok ebben az esetben is kedvezőek, igaz, a fentiekhez képest talán több kritika is kiérződik belőle. Az összes válaszadó 35 százaléka ugyanazt az iskolát és ugyanazt a szakmát választaná, mint korábban. További 11 százaléka az iskolával elégedett volt, a szakmával kevésbé – így a régi iskolájában másik szakmát sajátítana el. Közel ekkora arányban (14%) találjuk azokat, akik másik iskolában végeznék el az eredeti szakmájukra vonatkozó képzést – ezek a válaszok elkönnyvelhetők a szakképzési rendszer kritikájaként is. A minta 20 százaléka, ha tehetné, másik iskolában másik szakmát tanulna – ezek a válaszok szintén elgondolkodtatók lehetnek. További 19 százaléknyan pedig nem tudják, hogy miként döntenének egy új választási helyzet esetén. A kérdésre adott válaszokat a szocio-demográfiai nem befolyásolják viszont az intézménytípus igen. A technikumi tanulók 40%-a választaná ugyanazt az iskolát és szakmát, míg ez az arány a szakképző iskolások körében csak 18% - esetükben 33% mondta azt, hogy másik iskolát és másik szakmát választana. A korábban bemutatott értékelések is kapcsolatban állnak vele: a legmagasabb elégedettségi score-ok azokra jellemzők, akik ugyanazt az iskolát és szakmát választanák (± 100 -as skálára vetített átlag: +55); majd az ugyanazt az iskolát választók (+39) és azok, akik teljesen más utat járnának be (+6 pont). A legkritikusabb véleménnyel azok vannak, akik ugyanazt a szakmát választanák, de másik iskolában (-4).

49. ábra: Ha újból szakmát és iskolát választhatna, mit választana? (összes megkérdezett, N=219)

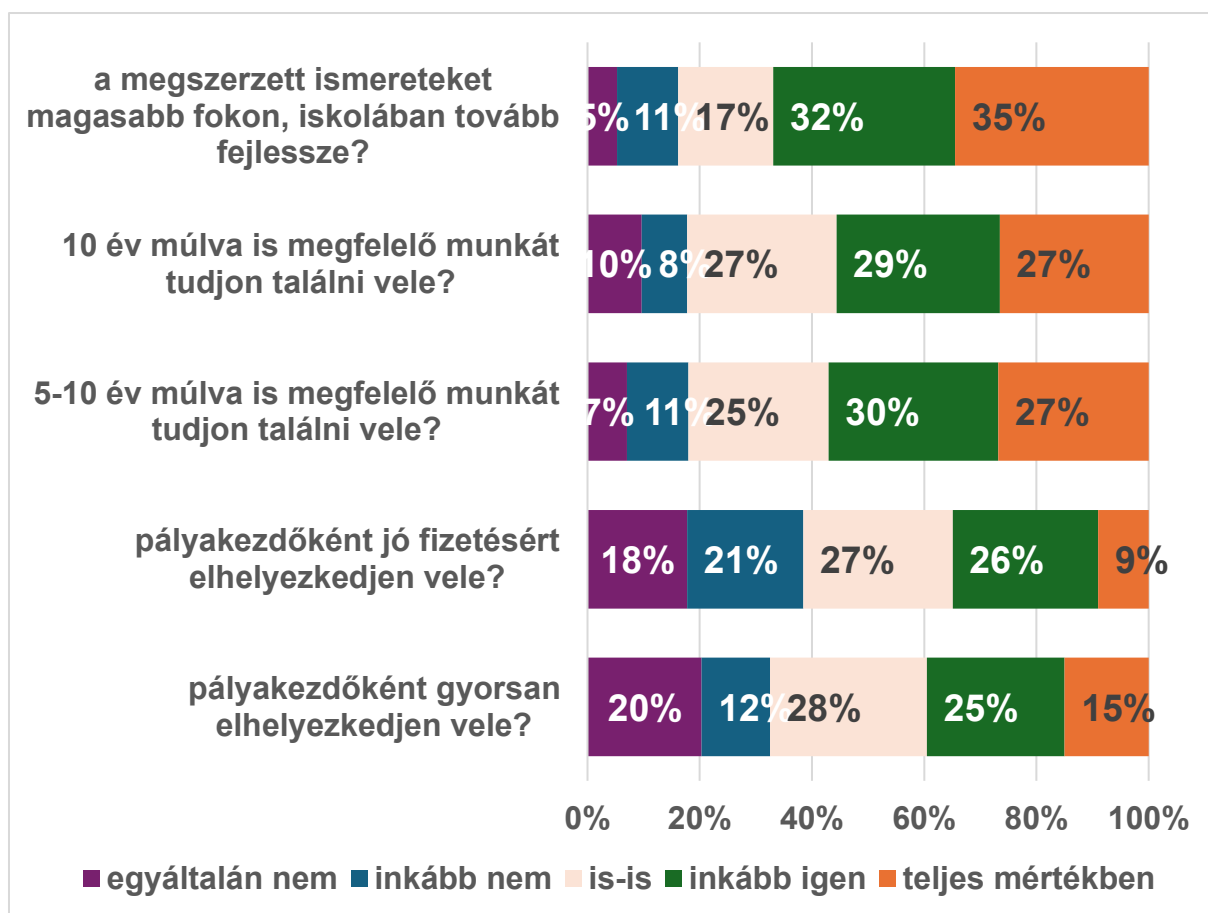
Bár a pályakezdők korábbi iskolájukkal, képzésükkel kapcsolatos elégedettsége jól látszik, azt nem lehet mondani, hogy nincs miben fejlődnie a szakképzésnek. Erre hívja fel a figyelmet az elemzés egyik utolsó ábrája, ahol 10 különböző készség és kompetencia kapcsán kellett megmondani, hogy melyek fejlesztésére fordítottak figyelmet a középiskolában. A válaszok szerint a legnagyobb fókusz a szakmai specifikus tudás (75%) valamint a technikai és gyakorlati készségek (71%) fejlesztésére fordította az iskola – legalábbis az emlékek szerint. A nyelvi és digitális készségek erősítése is jelentős volt, mindkét esetben a volt tanulók 68% mondta ezt. A kommunikációs készségek erősítésére irányuló iskolai törekvéseket a tanulók 66 százaléka említette. A kritikai gondolkodás és problémamegoldás (57%), a kreativitás és innovációs készségek (56%) fejlesztése a többség szerint jellemző a szakképző intézmények falain belül. Ennél is ritkábban (de még mindig a tanulók több mint a fele jelölte) jelenik meg a szociális és interperszonális készségek (51%), a transzverzális készségek és kompetenciák (53%), valamint a menedzsment és vezetői készségek (50%) fejlesztésére irányuló törekvés.

A fenti adatokat annak fényében lehet igazán értékelni, hogy mit tapasztalnak az elhelyezkedett pályakezdők, e kompetenciák közül mire van szükségük a munkaerőpiacon, mit használnak fel munkakörükben – és ehhez képest hogyan értékelik az adott készség iskolai fejlesztését. Az mindenképpen igen kedvező, hogy a legtöbb kompetencia esetében a „piaci elvárás” szintjén, vagy azt meghaladó az iskolai munka értékelése. A kommunikációs készségek, és a kritikai gondolkodás kis elmaradással igazodnak a munkahelyek elvárásaihoz.

50. ábra: Az alábbi készségek, kompetenciák közül melyek fejlesztésére fordítottak figyelmet a középiskolában? (érdemben válaszolók, N=219) [Az ábra tartalmazza a munkahelyen szükséges ismeretekre vonatkozó eredményeket is]

Az iskola és az ott tanultak utólagos értékelése egy másik kérdésen keresztül is tetten érhető. A válaszadók arról nyilatkoztak, hogy tanult szakmája, szakmaterülete mennyire (volt) alkalmas arra, hogy a munkaerőpiacon helyt álljanak különböző szempontok mentén. Nagyjából fele-fele arányban gondolják úgy a volt diákok, hogy a tanultak által időtálló tudás birtokába kerültek, amely akár 5-10 év múltán is segíti majd őket munkát találni. Legkisebb egyetértés abban mutatkozott, hogy alkalmas volt-e arra a tanult szakmája, hogy pályakezdőként jó fizetésért helyezkedjenek el, ezzel a megkérdezettek körülbelül harmada értett egyet (38%)

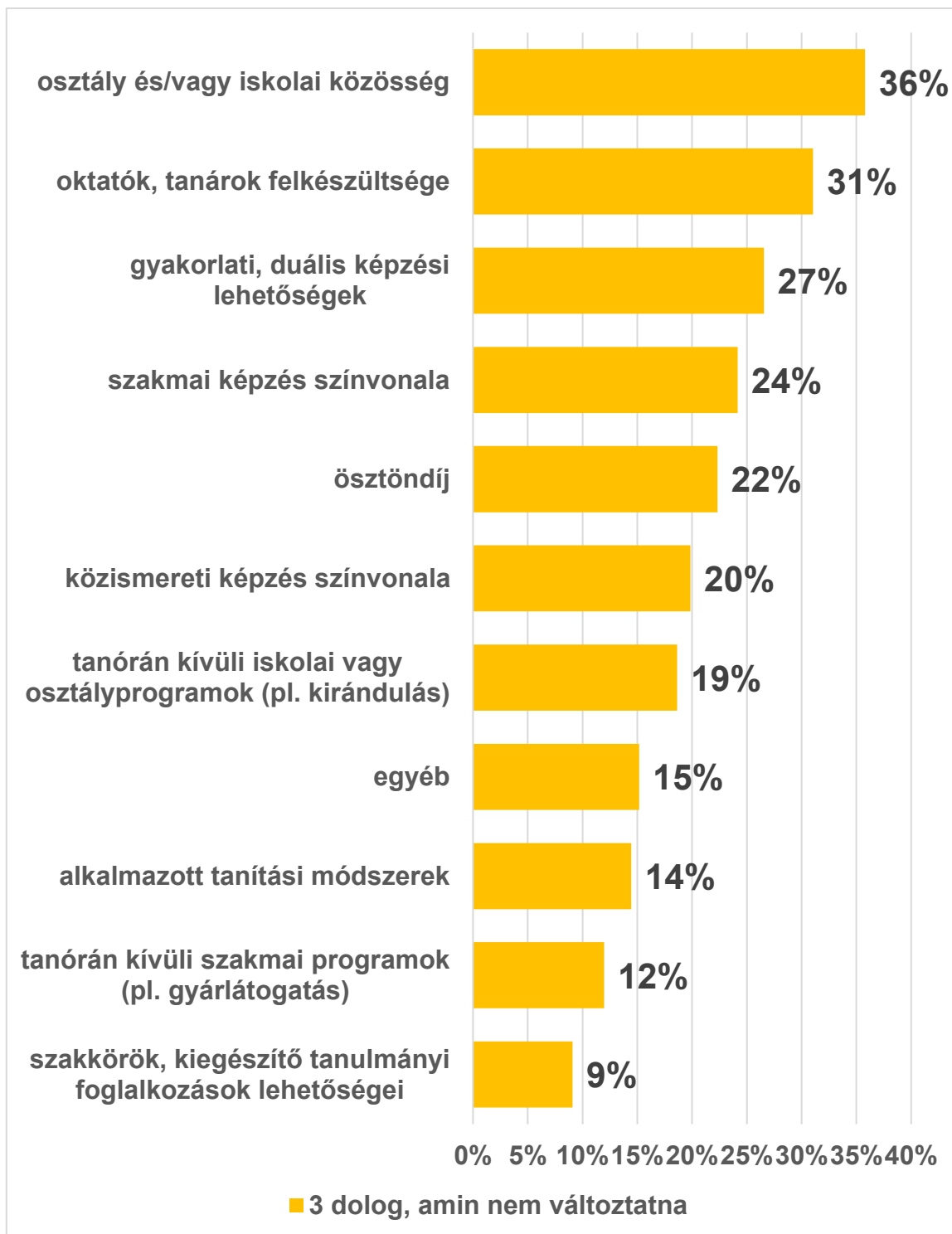
51. ábra: Az Ön által megadott tanévben tanult szakmája, szakmaterülete mennyire (volt) alkalmas arra, hogy... (érdemben válaszolók, N=215)

Szívesen változtatnának a tanult képzésükön, volt iskolájukon az alábbi tényezők kapcsán: korszerűbb felszerelést biztosítanának és több szakmai gyakorlatot szerveznének a tanulóknak (61-52% gondolja így). Növelnék az ösztöndíj mértékét (44%) és több tanórán kívüli szakmai programot szerveznének (44%). A fiatalok 42 százaléka javítaná az oktatók felkészültségét, és több tanórán kívüli iskolai programot szeretne 40 százalék. 33 százalék változtatna a tanítási módszereken, 28 százalék pedig szakkörökkel bővíteni a lehetőséget. Szakmai elméleti órákból és közismereti tárgyakból csupán néhányan szeretnének utólag több órát (18%-6%). Ennek ellenkezőjét is megkérdeztük, azaz arra kértük a válaszadókat, hogy soroljanak fel három dolgot, amin semmiképp nem változtatnának a képzésük vagy iskolájuk kapcsán. Az eredmények alapján a legtöbben az osztály- és iskolai közösséget tartanák meg változatlan formában (36%), ezt követi az oktatók, tanárok felkészültsége (31%), valamint a gyakorlati, duális képzési lehetőségek (27%). Szintén sokan említették a szakmai képzés színvonalát (24%) és az ösztöndíjat (22%), míg a közismereti képzés színvonalát a válaszadók ötöde (20%) hagyná változatlanul. A tanórán kívüli iskolai vagy osztályprogramokat 19%, az alkalmazott tanítási módszereket 14%, a tanórán kívüli szakmai programokat 12%, míg a szakkörök és kiegészítő tanulmányi foglalkozások lehetőségeit 9% említette olyan területként,

amelyen nem változtatna. Az így felállított sorrend szerint a három dolog, amely a legtöbbszerint nem szorul változtatásra, az osztály- és iskolai közösség, az oktatók és tanárok felkészültsége, valamint a gyakorlati, duális képzési lehetőségek.

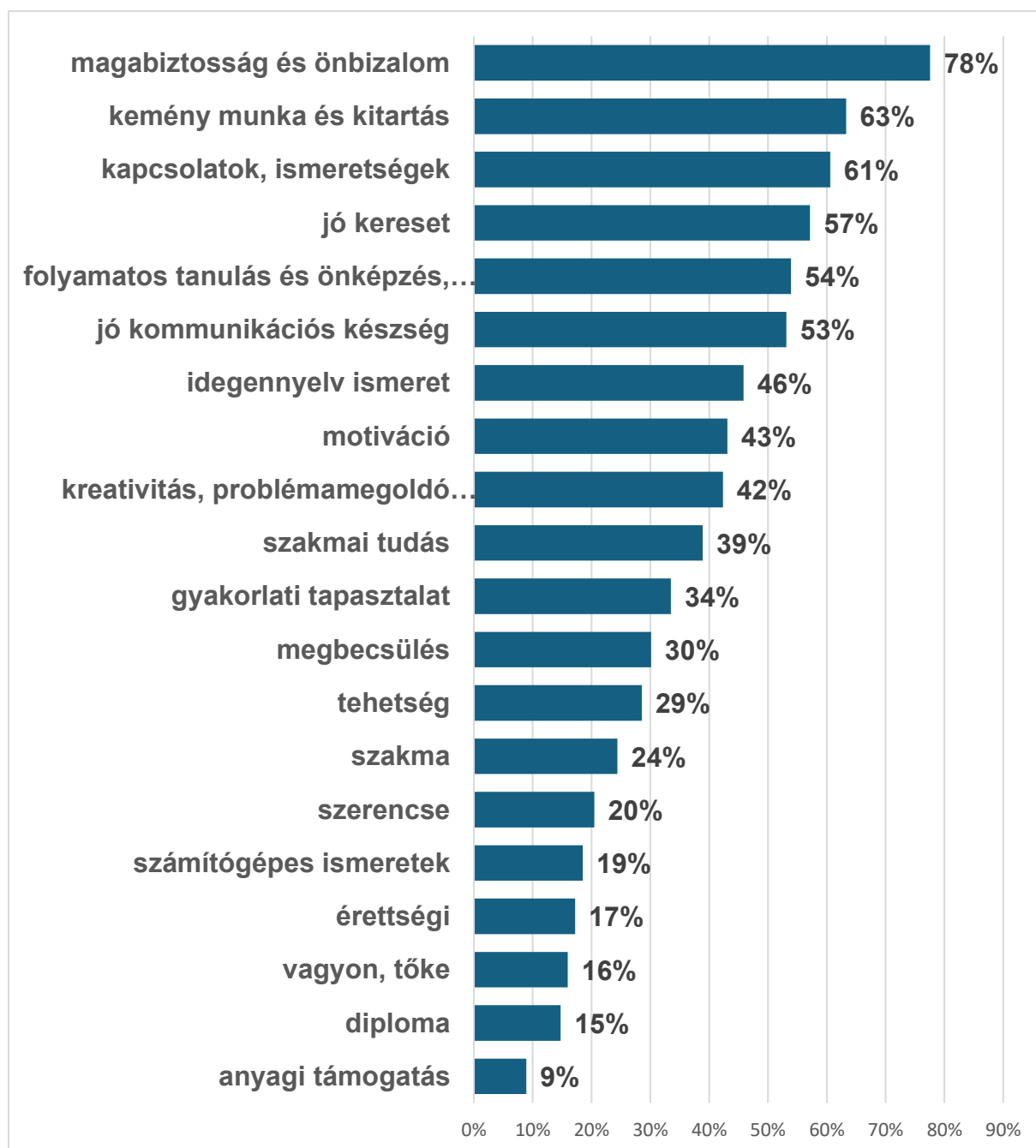
52. ábra: Mi az a három dolog, amin változtatna, illetve amin semmiképp nem változtatna a tanult képzésével/a volt iskolájával kapcsolatban? (érdemben válaszolók, N=214)

53. ábra: Mi az a három dolog, amin semmiképp nem változtatna a tanult képzésével/a volt iskolájával kapcsolatban? (érdemben válaszolók, N=214)

Végezetül, a volt tanulók arról is nyilatkoztak, hogy szerintük mi szükséges ahhoz, hogy sikeresek legyenek az életben. Első helyen a magabiztosság és önbizalom áll (78%), ezt követi a kemény munka és kitartás (63%), majd a kapcsolatok, ismeretségek (61%). A jó kereset a negyedik legfontosabb tényező (57%). A megkérdezettek több mint fele szerint a folyamatos tanulás és önképzés (54%), a jó kommunikációs készség (53%), az idegennyelv-ismeret

(46%) és a motiváció (43%) is meghatározó. Valamivel kisebb hangsúlyt kap a kreativitás, problémamegoldó készség (42%), a szakmai tudás (39%), a gyakorlati tapasztalat (34%), a megbecsülés (30%), a tehetség (29%), illetve a szakma (24%). A szerencsét (20%), a számítógépes ismereteket (19%), az érettségit (17%), a vagyont, tőkét (16%), a diplomát (15%) és az anyagi támogatást (9%) a válaszadók kevesebb mint ötöde tartja fontosnak. Ezek alapján tehát az iskola végzettség szempontjából az alábbi sorrend rajzolódik ki az életben való boldogulás tekintetében: (1) szakma (24%), (2) érettségi (17%), (3) diploma (15%).

54. ábra: Véleménye szerint mi szükséges ahhoz, hogy sikeres legyen az életben? (érdemben válaszolók, N=199)

Az elemzés rávilágított, hogy a megkérdezettek magas arányban helyezkedtek el szakképzettségüknek megfelelő pozícióban, bizonyítva a képzési profil és a munkáltatói igények közötti szoros illeszkedést. A foglalkoztatási szektorok vizsgálata pontos képet ad arról, mely területeken van a legnagyobb szükség a szakképzésben résztvevők speciális tudására. Az, hogy a válaszadók a sikert nem kizárólag az anyagi juttatásokkal (jó kereset), hanem a belső attitűddel és a folyamatos erőfeszítéssel (magabiztosság, kemény munka, kitartás) azonosítják, azt jelzi, hogy a karrierépítési aspirációik a hosszú távú, elkötelezett szakmai fejlődésre fókuszálnak, nem csupán a rövid távú anyagi előnyökre. A bevételi viszonyok és a juttatási struktúrák összehasonlítása az átlagos piaci trendekkel kedvező képet fest a végzettek versenyképességéről. A kutatás értékes visszajelzéseket nyújtott azokra a kérdésekre vonatkozóan is, ahol a tudás elmélyítésére a jövőben még nagyobb hangsúlyt kell fektetni. A felmérés megerősítette, hogy a gyakorlatorientált oktatási módszerek hozzájárultak a munkába állás zökkenőmentességéhez.